

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Innkalling

Råd:	Sola kirkelige fellesråd
Møtested:	Teams
Dato:	27.05.2020
Tid:	Kl. 19:00

De som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde frå snarest mulig til tlf. 51 75 53 70 eller e-post til post@solakirkene.no, slik at varamedlem kan bli kald inn.

Varamedlem møter etter nærmere innkalling.

Møtet foregår på Teams - innkalling på Teams vil bli sendt i god tid før møtet.

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
20/027	Godkjenning av innkalling
20/028	Godkjenning av referat
20/029	Samlesak for meldinger
20/030	Budsjettprosess 2021 - innspill til Sola kommune
20/031	Regnskapsrapport januar – april 2020 for Sola kirkelige fellesråd
20/032	Revisjon av delegasjonsreglement
20/033	Vurdering av drift og bruk av Tananger kapell
20/034	Eventuelt

Sola, 20.05.2020

Svein Inge Thorstvedt

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv:

JournalpostID: 20/1085

Saksbehandler: Kai Rune Byberg

Dato: 20.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/027	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Godkjenning av innkalling

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv:

JournalpostID: 20/964

Saksbehandler: Randi Lundberg
Tveit

Dato: 10.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/028	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Godkjenning av referat

Vedlegg:

Protokoll - Sola kirkelige fellesråd - 22.04.2020

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv:

JournalpostID: 20/1086

Saksbehandler: Kai Rune Byberg

Dato: 20.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/029	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Samlesak for meldinger

- Status festeavgiftsak behandlet i Sola kirkelige fellesråd 22.05.19 (FR-sak 21/19 Forslag om etablering av festeavgifter for gravplassene i Sola) og formannskapet Sola kommune 12.05.20 (20/13285 - Fastsettelse av festeavgiftens størrelse Festeavgift for gravplassene i Sola kommune)
- Kort informasjon om konsekvensene av koronapandemien for solamenighetene og gjenåpning av kirkene
- Status navnesak kirkebygg i Sola sokn (behandlet 22.04.20 i Sola kirkelige fellesråd og 19.05.20 i Sola menighetsråd)
- Revisjonsrapport for Sola kirkelige fellesråds årsregnskap 2019 (dersom denne foreligger til møtet)

Underliggende sak:

1, Trosopplæringsbudsjett 2020

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF, ØKONOMI-112.0
JournalpostID: 20/1012
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 13.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/030	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Budsjettprosess 2021 - innspill til Sola kommune

Bakgrunn for saken:

Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke (Se: <http://lovdata.no/for/sf/fa/ta-20030925-1215-004.html#4-1>)

Budsjettskriv for 2020 fra Sola kirkelige fellesråd til rådmann, Sola kommune, 03.06.2019

BUDSJETTTRUNDSKRIV 20.04.2020 BUDSJETTTRUNDSKRIV VEDRØRENDE

ÅRSBUDSJETT 2021 OG HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2021-2024 fra

kommunedirektøren Sola kommune

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2020-2023, FRAMDRIFTSPLAN – Sola kommune

Skriv fra kirkevergen 13.03.2019 til menighetsrådene vedr *Budsjettprosessen 2021 for Sola kirkelige fellesråd*

Budsjettinnspill 2021 fra Ræge, Sola, Sørnes og Tananger MR

Saksopplysninger:

A. Innledning

Fellesrådet er årlig inkludert i Sola kommunes budsjettprosess, og sender inn sitt budsjettinnspill til Sola kommune for kommende budsjettår, ihht. den fristen kommunedirektøren har satt. Forslaget inneholder en orientering om fellesrådets økonomiske situasjon, med redegjørelse over relevante utgifter for å gjennomføre de aktiviteter som er omtalt i kirkelovens § 15 første og tredje ledd. Forslaget redegjør for Den norske kirkes behov for og prioriteringer til midler til kirkelige tilbud og aktiviteter i Sola-menighetene og fellesrådets administrasjon. Formålet med fellesrådets stillinger er å sikre gode og forutsigbare menighetstilbud og tjenester i de lokale menighetene, der menighetenes strategi og utøvende virksomhet gjennomføres år for år. En svært viktig andel av menighetenes tilbud og aktiviteter består av store dugnads – og frivillighetsbidrag gjennom en del hundre frivillige medarbeidere. Sola kirkelige fellesråd er avhengig av et stabilt nivå på kommunens rammetilskudd for å kunne opprettholde kontinuitet og forutsigbarhet for Den norske kirkes virksomhet i kommunen, og vil være svært sårbare overfor ytterligere reduksjoner i tilskuddet. Forvaltning og utvikling av frivillighetsarbeidet får større og større betydning, og tilbud og stillinger som opprettholder den kirkelige aktiviteter vil fort rammes hardt hvis de økonomiske rammene blir endret.

B. Rammetilskudd 2020 fra Sola kommune

Skriv mottatt 21.01.2020 fra Sola kommune gav fellesrådet den endelige tilskuddsrammen.

Samlet budsjettert tilskudd til Sola kirkelige fellesråd i 2020 fra Sola kommune er kr. 14 103 000 og ble fastsatt under Sola kommunestyres budsjettbehandling 12.12.2019.

Rammetilskuddet for 2020 er som følger:

Tekst	Beløp
Videreføring av tilskudd til Sola kirkelige fellesråd 2019	13.618.000
Faktisk helårseffekt av lønnsoppgjør 2019 inn i 2020	485.000
Sum tilskudd 2020 før fradrag mva-kompensasjon	14.103.000
Mva-kompensasjon Sola kirkelige fellesråd	-478.000
Sum tilskudd til utbetaling i 2019 til Sola kirkelige fellesråd	13.625.000

Sola kirkelige fellesråd vil i tillegg få kompensert reelle utgifter til lønnsoppgjør 2020, samt utgifter til reguleringspremie og AFP i 2020. Dette vil bli dekket av avsatt reserve på kr 1.142.000.

I samlebevilgning formål kirke har kommunestyret i tillegg avsatt følgende investeringsmidler for 2020, relatert til kirkebygg og gravlundforvaltning:

Samlebevilgning formål kirke kr. 500.000 inkl. mva.
Ny kirke Sola sentrum kr 37.175.000 inkl. mva.

I samlebevilgningen har administrasjonen mottatt informasjon fra Sola kommune om at det omfatter midler til «Fortsatt innredning / fornying av kirkerom Sørnes kirke» på hhv. 500 000 kr. i 2020 og 500 000 kr. i 2021. Dette er veldig verdifullt for Sørnes kirke og Sørnes menighet, som siden 2018/2018 har kommet godt i gang med ominnredningsprosjektet av kirkerommet.

Det har i årevis vært en fast ordning at disse prosjektmidlene forvaltes i tett samarbeid med Sola kommunes prosjektledelse, med gjensidig gode erfaringer.

Rammetilskuddet fra kommunen har som vanlig innarbeidet årlig kompensasjon for lønns – og pensjonsmerutgifter. Denne lønns- og pensjonsreserven er for 2020 estimert til kr 1.142.000. Ordningen med kompensasjon for tariffhjemlede lønnsjusteringer har i mange år vært en fast avtale mellom Sola kommune og fellesrådet.

Det er heller ikke i Sola kommunes rammetilskudd for 2020 innarbeidet kompensasjon for generell prisstigning for driftsbudsjettet. Dette er i tråd med kommunens pågående innsparingstiltak.

Ifm. kommunens vedtak i desember 2019 av budsjett 2020 ble det formulert følgende verbalpunkt som gjelder Sola kirkelige fellesråd:

«Sola kirkelige fellesråd. Beløpet reduseres ikke i 2020, men kommunedirektøren bes gå i dialog med fellesrådet for å se på effektivisering og besparelser - slik kommunal organisasjon har vært gjennom de siste 5-7 årene»

Det er siden vedtaket ble gjort så langt ikke vært noen oppfølging fra kommunedirektørens side før økonomisjef i E-post 08.05.20 har påminnet Sola kirkelige fellesråd om saken på følgende måte:

.....
Dere kjenner til også at Sola kommune har siden 2011 drevet mer eller mindre med omstilling. Vedtatt og nesten gjennomført omstilling i perioden 2011-2020 beløper seg på kr 133,4 mill. I tillegg har vi ikke kompensert virksomhetene våre med priskompensasjon siden 2013. Dette utgjør mellom kr 35-38 i underliggende

omstillingskrav. Dere har heller ikke fått priskompensasjon i tilsvarende perioden. Dere har i hovedsak videreført deres ramme fra år i til år. Folkevalgte har fattet et vedtak om reduksjon i budsjettet på kr 188.000 i 2019 forhold til kommunedirektørens forslag samt kr 400.000 i 2018 i forhold til kommunedirektørens forslag. Prosentvis andel av deres innsparing i forhold til deres vedtatt budsjett i årene 2018-2019 er omtrent på samme prosentvis nivå som kommunens innsparing (sett hele kommunen under ett).

Imidlertid har dere ikke noe reduksjon i år 2020 og meg kjent har ikke vært noe reduksjon i årene 2011-2017. I de nevnte årene har kommunens virksomheter hatt omstillingskrav og reduksjon i budsjettene sine.

Jeg viser ellers til budsjetttrundskriv sendt fra meg 15. april som forteller om alvoret i den økonomiske situasjonen som følge av Koronautbruddet og generell lav konjunktur og lav oljepris. Dette medfører at kommunen vil nok måtte gå inn i nye innsparinger og omstillinger i tiden framover.

Men denne mailen ønsker jeg å minne dere om verbalpunkt fra vedtatt bud 2020. I tillegg ønsker jeg at dere reflektere over disse nevnte forhold før deres budsjettinnspill sendes til oss. Det er viktig at vi i samarbeidet finner en god løsning. Samtidig er min plikt er følge opp vedtak fra kommunestyret.

....

Administrasjonen har i løpet av de siste årene hatt fokus på ressursbruken, og da særlig med tanke på de administrative rutinene. Det har ved ledighet i stillinger vært særlig fokus på dette, og da den ansatte i 40% stilling som sekretær i Sørnes sluttet i 2016, ble oppgavene som lå til denne i stor grad overført servicetorget. Samtidig ble 20% av stillingen omdisponert til trosopplæringsarbeidet i Sørnes der det lettet menighetens finansiering av stillinger. Ved ledighet i stilling på servicetorget i 2018, ble også den stillingen redusert fra 80% til 50%. Administrasjonen har også hatt fokus på å utnytte de tekniske hjelpemidler som er tilgjengelige så godt som mulig for å gjøre rutinemessige oppgaver så effektivt som mulig. Dette jobbes det fortsatt med, senest ved å inngå avtale med KS SvarUt for å effektivisere og sikre utsendelser fra saksbehandlingssystem og masseutsendelser ifm f.eks trosopplæringstiltak.

Stortinget vedtok nylig (14. og 17.04.2020) Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), som erstatter nåværende kirkelov fra 1997 (<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Beslutninger/Lovvedtak/2019-2020/vedtak-201920-078/>). Det har over svært lang pågått en reformprosess både i forholdet mellom staten og Den norske kirke, med mange milepæler og omfattende politiske prosesser både i Stortinget og i Kirkemøtet underveis. Kirkeforliket i Stortinget i 2008 med avtale av samtlige partier om det framtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke var én av dem. I 2012 ble grunnlovet endret, og fra da av er ikke Kongen en del av kirkestyret. Fra 01.01.2017 skilte staten og Den norske kirke formelt lag, da Den norske kirke formelt fikk opprettet eget rettssubjekt. Kirkemøtet overtok fra da av mye av den myndigheten som tidligere lå i statsforvaltningen, og er det øverste representative organet for det nye rettssubjektet Den norske kirke.

Den nye trossamfunnslovens § 14 i den nye loven om tros – og livssynssamfunn omtaler finansiering av Den norske kirke:

Staten gir tilskudd til prestetjenesten og kirkens virksomhet nasjonalt og regionalt. Staten kan også gi tilskudd til andre kirkelige formål.

Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger.

Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.

Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd.

Kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i kirkebygg og tilhørende varige driftsmidler.

Den nye trossamfunnsloven får konsekvenser for den framtidige organiseringen av Den norske kirke. Det gjelder også lokalt i Sola. Det pågår nå i Kirkerådets regi nå et stort og bredt representativt utredningsarbeid som skal være ferdig mot slutten av 2020. Planen videre er at Kirkerådet anbefaler en ny modell for framtidig organisering av kirken, som skal ut på Forutsatt at Kirkerådet kan anbefale, blir det en bred høring i 2021 før endelig behandling på Kirkemøtet i 2022. Målet med ny organisering er at kirken lokalt kan drive så kostnadseffektivt som mulig og frigi mest mulig ressurser til kirkens kjernevirksomhet lokalt. På bakgrunn av Den norske kirke har jobbet med spørsmålene om framtidig organisering i 20 år er det et stort behov for å lande en organisering som hjelper kirken både sentralt og lokalt til å være en relevant kirke i dagens samfunn. Ny organisering av Den norske kirke skal formelt tre i kraft fra 01.01.2023 og vil få konsekvenser for organiseringen av Den norske kirke også i Sola.

I det pågående utredningsarbeidet arbeider en egen ekspertgruppe med forholdet mellom kirke og kommune (<https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkelig%20organisering/dokumenter/psd%20arbeidsgruppe%204.pdf>), og skal etter vedtak på møte i Kirkerådet i september 2019 utrede følgende forhold innen 01.08.2020:

- Samarbeid mellom kirke og kommune om for eksempel kirkebygg, diakonale og kulturelle samfunnsområder.
- Samhandling og budsjettprosess
- Rapportering og innsyn mellom kirke og kommune
- Samhandling og budsjettprosess mellom «prostiråd/storfellesråd» og Kirkemøte.

På bakgrunn av disse forholdene foreslår kirkevergen at fellesrådet ber om dialog med Sola kommune vedrørende kommende års rammetilskudd, i lys av nylig vedtatt Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) og de sannsynlige konsekvensene denne får for framtidig organisering av Den norske kirke også i Sola, og de kostnadmessige varige endringene dette vil medføre. Det kan for eksempel oppstå en kritisk situasjon å f.eks. nedbemanne stillinger i utøvende, strategisk arbeid i menighetene, i forhold til sannsynlige varige endringer innen ledelse og administrasjon.

C. Andre inntekter

Sola kirkelige fellesråds budsjett har i 2020 ha følgende andre inntekstposter:

1. Tilskudd på kr. 650 000 fra Den norske kirke (via Stavanger BDR) til diakoni og undervisning.
2. Refusjon på kr. 126 000 fra Tananger menighet, som betaling for fellestjenester i Tananger kirke knyttet til menighetens barnehage/SFO, jfr. FR-sak 42/2018.

3. Festeavgifter

Det er heller ikke i 2020 innført ordning med festeavgifter (graver) i Sola kommune, på tross av fellesrådets vedtak i saken i mai 2019 og oversendelse av saken i budsjettskrivet til Sola kommune 03.06.2019. Ihht. gravferdslovens § 21 Vedtekter og avgifter er det den lokale

kommune som skal fastsette bl.a. festeavgifter på graver etter forslag fra kirkelig fellesråd, mens det er kirkelig fellesråd som fastsetter at ordningen skal etableres og tidspunktet for det. Formannskapet behandlet nylig saken og fastsatte festeavgiftsatsen til kr.100/år. Det gjorde også vedtak om at festeavgift innføres fra 2023, selv om dette forholdet tilligger fellesrådet. Sola kirkelige fellesråd kan i denne uavklarte situasjonen derfor foreløpig ikke budsjettere med festeavgiftinntekter. Sola kommune er sammen med Bokn de eneste kommunene i Rogaland som ikke har etablert festeavgift på gravplassene.

Disse rammene vil være utgangspunkt for fellesrådets forberedelse til budsjett 2021-arbeidet.

D. Sola kommunes framdriftsplan for budsjettprosessen 2021 – fellesrådets ansvar

Sola kirkelige fellesråd har innsendingsfrist fredag 5. juni for sitt budsjettsskriv vedr. budsjett 2021. Formannskapetets behandling av Handlings – og økonomiplanen 2021 – 2024 (HØP) er 24. november, og kommunestyret gjør endelig budsjettvedtak i desember 2020.

Sola kirkelige fellesråd behandler sine prioriterte saker og rammeforslag til tilskudd 2021 fra Sola kommune i sitt møte 27.05.20 og utformer sitt formelle budsjettsskriv til kommunen ut fra fellesrådets vedtatte prioriteringer.

E. Fellesrådets innspill til Sola kommunes HØP 2020 – 2023 hadde følgende prioriteringer

(tekstdel ikke tatt med):

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Drift				
<i>Økning av vedlikeholdsreserve kirkebygg</i>	300 000	300 000	300 000	300 000
<i>Felles ungdomsdiakon i Sola kommune (100 %)</i>	650 000	650 000	650 000	650 000
<i>Utskifting av vinduer i kafélokalene, Tananger kirke</i>	170 000			
Sum tiltak drift	1 120 000	950 000	950 000	950 000
Investeringer				
<i>Innredning kontorer, Sola menighet/kirkevergestab</i>	322 000			
<i>Fortsatt fornyelse av kirkerom, Sørnes kirke</i>	800 000	200 000		
<i>Ny heis, Ræge kirke</i>				400 000
Sum tiltak investeringer	1 122 000	200 000	0	400 000

F. Menighetenes innspill til fellesrådets budsjett-drøftinger

Menighetsrådene ble i skriv 13.03.2020 anmodet om å komme med sine innspill til fellesrådets budsjettprosess for 2021 innen fredag 8. mai. Alle rådene har levert sine forslag, og det vises til respektive innspill.

Oversikt over innspillene fra menighetene:

Ræge menighet:

- Reparasjon av vindusparti i kjeller kr. 100 000 – 250 000
- Høyttalere til kirketorg for overføring fra kirkerom kr. 50 000
- Ny heis kr. 400 000
- Overflatebehandling/maling av kirken, mur (stip.) kr. 250 000-350 000
- Overflatebehandling/maling av kirken, treverk (stip.) kr. 30 000-50 000

Sola menighet:

- Nødvendige driftskostnader til ny kirke Sola sentrum kr. 400 000

Sørnes menighet:

- Lekkasje i vegg over foldedør ?
- Reparasjon og impregnering av tak/yttervegg ?
- Ungdomsarbeider 50% kr. 300 000
- Nye foldedører, belysning i kirkerom kr. 1 000 000
- Varmekabler i bakken fra kirkedør til parkering kr. 70 000

Tananger menighet:

- Lameller kirketorg/kirkestue kr. 75 000
- Automatisk døråpner, hoveddør kr. 60 000
- Øke kantorstilling fra 50% til 100% kr. 390 000
- Felles ungdomsdiakon i Sola, 100% kr. 670 000
- Utskifting av vinduer i kafélokale kr. 190 000
- Kortrapp kr. 50 000
- Beplantning gårdsrom kr. 25 000

Når fellesrådet årlig vurderer menighetenes innspill og behov for midler til tiltak, stillinger og vedlikehold, er det viktig å se på disse i forhold til tidligere års innspill og behov. Kirkevergen anbefaler overfor fellesrådet at det tar utgangspunkt i dette samt i menighetsrådenes innspill når det skal drøfte hvilke behov og tiltak som bør prioriteres overfor Sola kommune. Fellesrådet har gjennom flere år signalisert behovet for friske midler fra Sola kommune til nyoppretting av stilling(er), og hvis rådet fortsatt vurderer å opprettholde dette behovet er det viktig at det er redegjort for på en grundig måte.

G. Kirkevergens innspill til fellesrådets budsjett-drøftinger

Det er fellesrådets ansvar å holde kommunens ledelse, administrasjon og politikere godt orientert om hva som er Sola kirkelige fellesråds ønskede prioriteringer og behov i årene framover. Grunnlaget for dette ligger i kirkelovens §15:

§ 15. Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- a. utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- b. utgifter til anlegg og drift av gravplasser,
- c. utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
- d. driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,
- e. utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
- f. utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Fellesrådets formelle innspill til kommunen gjennom det årlige budsjettskrivet er en fast del av kommunedirektørens totale forslag til handlings – og økonomiplan (HØP) for kommende år. På denne måten gis kommunens administrasjon og politikere et godt grunnlag for å vurdere størrelsen på tilskuddsrammen til kirkelig fellesråd kommende år samt å vurdere behovet for ekstra tilskudd.

Fellesrådet og menighetsrådene skal på sin side også være kjent med kommunens økonomiske situasjon og forventninger til service og effektivisering. Kirkevergen anbefaler at fellesrådet prioriterer oppfølging av tidligere års innspill til Sola kommune også for budsjettåret 2021, opp mot nye behov som meldes inn fra byggforvaltningen og menighetene. Det er et tydelig signal til bevilgende myndighet å fastholde prioriterte behov over tid.

1. Økende behov for vedlikeholdsmidler av kirkene i Sola

En betydelig del av Sola kirkelige fellesråds driftsbudsjett utenom personalrelatert kostnader består i forvaltningen av totalt 5 kirkebygg. Det er utfordrende budsjettmessig å alltid forsøke å prioritere disse kostnadene innenfor nøkterne økonomiske rammer. Soknekirkene i Sola er relativt nye: Tananger kirke 2002, Ræge kirke 2009, Sørnes kirke 1977 - rehabilitert og påbygget i 2012.

Vi erfarer fra år til år at nyere og moderne kirkebygg med avanserte tekniske installasjoner må ha jevnlig service, vedlikehold og oppgradering. Dette medfører økende varige driftskostnader på kirkebyggene, også fordi vi som byggforvaltere er prisgitt gjeldende priser i dette markedet. Behovet til faglig kompetanse er klart større enn før, og det har hatt stor betydning at fellesrådet siden 2016 har hatt tilsatt felles, ambulerende vaktmester – og driftslederfunksjon som både forestår løpende forvaltning av kirkebyggene samt utfører enklere vedlikehold, for tiden i 80% stilling.

Vedlagt vedlikeholdsplan 2020 – 2024 ligger til grunn når de løpende vedlikeholdsbehovene vurderes, og kirkevergen nevner konkret eksempler på viktige vedlikeholds – og oppgraderingstiltak som venter på ledige budsjettmidler:

- Teak – og eikedører i kirkene som må holdes vedlike og rehabiliteres for å ikke bli ødelagt
- Orgel i Sola kirke fra 1985 (bygget av Ryde & Berg) – reparasjoner, vedlikehold og rengjøring
- Overflatebehandling/maling av mur Ræge kirke
- Generell slitasje kontorer og kirkerom

Fellesrådet har i perioden 2010 – 2019 prioritert bruk av fondsmidler og regnskapsmessig overskudd for å klare å vedlikeholde kirkebyggene på en forsvarlig måte og unngår antakelig store framtidige uventede vedlikeholdskostnader. Fellesrådet bør erfaringsmessig årlig budsjettere med 600 000 – 800 000 kr. i vedlikeholdsbudsjett for kirkene. Kirkevergen anbefaler at fellesrådet derfor anmoder Sola kommune om et økt årlig tilskudd på kr. 300 000 (jfr. budsjettskrivene fra 2015 til Sola kommune) til vedlikehold og oppgradering av kirkebyggene.

2. Konkrete vedlikeholdsbehov kirkebygg

A. Ny energiløsning i Tananger kirke

På bakgrunn av en stadig økende og betydelige energikostnader i Tananger kirke ble det i

begynnelsen av 2019 besluttet å innhente en faglig rapport fra en ekstern energirådgiver. Dette var viktig å innhente faglig informasjon om situasjonen for å få et bedre beslutningsgrunnlag for hvordan man skulle kunne drifte kirken på en mer energieffektiv måte, og driftsleder har i 2018 og 2019 brukt mye tid på disse energiutfordringene. Det ble i februar 2019 sendt ut en tilbudsinvitasjon til firmaer som har kompetanse på dette. Etter å ha gått gjennom både pris og kvalifikasjonskravene i tilbudene ble «Miljø og RessursDrift» v/ siv.ing. Ulf Christensen, Fagerstrand, valgt. Han har gjort tilsvarende analyser av mange titalls kirkebygg i landet, og har i årevis hatt et nært samarbeid med KA vedrørende kirkebygg. Befaring ble gjort på forsommeren og rapporten var administrasjonen i hende i oktober 2019. Rapporten og anbefalingene (vedlagt) gir et godt og fyldig bilde på situasjonen og peker på flere ulike tiltak som er mulige å realisere.

De mindre tiltakene kan være:

- Termografering for å finne svakheter i bygget med hensyn til energitap
- Utskiftinger av lyskilder til LED.

De resterende og mer omfattende tiltakene er:

- Installering av luft til vann - varmpumpe
- Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon
- Grundig gjennomgang av ventilasjonskanaler og spjeld til barnehagen.

Disse tiltakene er i kostnadsrammen 100.000 - 1.000.000.

Vurderingen av disse tiltakene er som følger:

Luft til vann varmpumpe: Den største besparelsen som ligger inne i rapporten krever også den største investeringen. I teknisk rom i kirkens underetasje er det god plass til å få plassert tanker for varmelagring og nødvendige styringssystemer. Plasseringen av utedelen til varmpumpen på kirkens bakside vil føre til liten sjenanse for kirkens besøkende. Vi ser et stort behov for å få midler til å få gjort denne oppgraderingen, fordi det ligger et betydelig energisparingseffekt i dette tiltaket.

Bedre styringssystem for varme og ventilasjon: Dersom man videreutvikler og bytter styringssystemet for varme og ventilasjon vil man kunne utnytte nåværende ventilasjonsaggregat bedre enn man gjør pr i dag. Det styringssystemet som vi i dag bruker har ikke automatisk synkronisering til kalendersystemet vi bruker. Alle aktiviteter må derfor legges inn manuelt. Allikevel der dagens system relativt brukervennlig i forhold til at man legger inn ukentlige aktiviteter som gjentas hver uke. I tillegg kan vi legge inn aktiviteter på dato fremover i tid.

Tananger menighet / menighetsbarnehage/SFO har siden 2018 arbeidet med et større utredningsarbeid med bistand fra ulike eksterne aktører og instanser for å avklare en mulig rehabilitering av barnehagebygget (tidl. Haga skole byggeår 1968), finansiering av dette, samtidig som framtidig drift og eierskap til barnehagen er til vurdering. Da kirke - og barnehagedelen bygg – og driftsmessig er så integrert i hverandre i forhold til ventilasjon mv. vil menighetens konklusjon i dette utredningsarbeidet få konsekvenser for valg av tiltak.

Estimert kostnad omfattende tiltak *kr. 100 000 – 1 000 000*

B. Resterende større vedlikeholdstiltak Sørnes kirke

1. Lekkasje over menighetssal

Rehabiliterings – og påbygningsarbeidene i 2012/2013 lyktes ikke i å eliminere de mangeårige lekkasjene over menighetssal og overgangen mellom kirkeskip og menighetssal. Impregnering av den østlige mursteinsveggen over menighetssalen reduserte tydelig vanninntrengningen, men det gjenstår ennå og periodevis lekkasjeproblemer som må løses. Fellesrådets hadde i balansen pr. 31.12.2019 kr. 334 000 igjen av øremerket tilskudd fra Sola kommune 2014/2015 på totalt vel kr. 700 000 som skal brukes til ulike tetningsarbeider.

Det er imidlertid viktig å få fagmessig avklart hvor og på hvilken måte dette skal gjøres. Kirkevergen har nylig gjort avtale med prosjektleder fra Sola kommune for fornying av kirkerommet om at arbeidet med å løse lekkasjeproblemene kan inkluderes i prosjektet, og nevnte øremerkede midler må brukes til dette.

2. Resterende ytre murarbeider

Det gjenstår noe reparasjonsarbeider på mursteinveggene på Sørnes kirke, som ble avdekket ifm. rehabiliterings – og påbyggingsarbeidene i 2012/2013. Det gjelder først og fremst vestveggen ut mot parkeringsplassen, hvor armeringsjern i mursteinsfugene ruster og presser ut fugene. Disse skadene betraktes foreløpig som stabile uten videre skadeutvikling, men må selvsagt repareres så fort det blir midler til det. Her er det ikke gjort noe vedlikehold siden byggeår (1977) Kirkevergen foreslår at disse tiltakene kan utsettes noe, i håp om at lekkasjeproblemene over og inn i menighetssalen på østsiden av kirkeskipet ellers er avklart.

Estimert kostnad omfattende tiltak avklares i 2021 når allerede planlagte tetningstiltak er utført.

C. Behov for utskifting av vinduer i kafeen mellom Tananger menighetsbarnehage og Tananger kirke

En god del av disse vinduene er punktert og vinduskarmer har råteskader. ette vedlikeholdsbehovet er gjennom flere år blitt løftet fram både av Tananger MR og fellesrådet, og står p.t. på Sola kommunes nylig etablerte tiltaksliste hvis statens stimuleringsmidler til kommunene pga. koronapandemien gir nok midler til det. Samtidig finner kirkevergen det rimelig å foreslå at fellesrådet vurderer om dette tiltaket bør settes på vent inntil det pågående utredningsarbeidet vedrørende rehabilitering av barnehagelokalitetene er av ferdig.

Estimert kostnad (2020-pris):

kr. 190 000

D. Tilstandsrapport for nåværende Sola kirke (mur – og steinkirke)

Nåværende Sola kirke skal i mange år framover brukes som seremonibygge, dvs. omgjøres til kapell til bruk for alle typer begravelsesseremonier, velser, kulturarrangementer osv. Det er derfor viktig å vedlikeholde bygget godt for mangeårig framtidig bruk.

Kirkevergen har høsten 2015 og våren 2017 drøftet kirkebyggets tilstand med tanke på murer og fuger. Rådgivningsfirmaet Boye & Waage sammen med murmesterfirmaet Garpestad og Gaausland AS har avgitt råd om nødvendige tiltak). Noe av bakgrunnen for dette arbeidet er bl.a. lekkasjer i taket i våpenhuset, sprukne ytre fuger, diverse saltutslag på innerveggene i Sola kirke mv.

Følgende tiltak anbefales:

Veggene utvendig på kirken må høytrykkspyles med varmt vann og høytrykk for å rengjøre overflatene og få løsnet dårlige fuger.

Fugene må meisles opp der hvor de er dårlige, og erstattes med fuger som ikke har så sterk mørtel som mangelen av de gamle reparasjonene er utført med. Dette er for å forebygge riss og sprekker i fugene på grunn av for sterk mørtel.

Det anbefales også å imregnere overflatene til slutt med Surfapro eller lignende, for å hindre vanngjennomtrenging i fugene.

Priskalkyle på: Stelling, Spylling, meisling og refuging, sammt imregnering av veggene.

Kr. 680 000,- eks.m.v.a.

E. Tananger kapell

Som hastetiltak våren 2015 ble det montert skiferfangere på begge sider av hovedtaket fordi det hadde sklidd ned takskifer i bakken med stor fart. Dette utgjorde en høy risiko for forbipasserende, og som ansvarlig byggforvalter måtte det igangsettes umiddelbare tiltak. Sola-firmaet *Tredjemann AS* leverte på bestilling fra kirkevergen høsten 2015 en tilstandsrapport for Tananger kapell. Estimert 2015 - kostnad for nødvendige reparasjons – og rehabiliteringsarbeid ble da beregnet til **kr. 3,0 mill.kr.**

Det ble videre i 2018 utarbeidet en ny tilstandsanalyse av kapellbygget av OPAK AS i regi av KA, som gav et oppdatert kostnadsoverslag for nødvendige og ønskede reparasjonsarbeider mv. Samlet er kostnadene forbundet med nødvendige og vedlikeholds-/oppgraderingstiltak de neste 10 årene vurdert til ca. **kr 8 200 000 inkl. mva.**

Estimert kostnad 2021:

kr. 4 000 000

Estimert kostnad 2022:

kr. 4 200 000

Estimerte uforutsette kostnader:

kr.

På bakgrunn av disse tilstandsrapportene har Sola kirkelige fellesråd igangsatt en prosess for å utrede muligheten til å avvikle og eventuelt vurdere å søke om godkjenning til å rive Tananger kapell. Siden den nye kirken i Tananger ble vigslet og tatt i bruk i 2002 har den gamle trekirken fra 1879 knapt hatt noen kirkelige funksjoner. Det har kun vært årlig noen få vielser og i sjeldne tilfeller begravelser. Kirkevergen har de siste 10-11 årene leid ut kapellbygget til en lokal eritreisk ortodoks menighet på søndagene. Inntektene for denne utleien dekker kun en del av strømkostnadene. Det er tidligere gjort noen forsøk av kirkevergen på å stille kapellbygget til lokal disposisjon for kulturarrangementer, uten at det har blitt aktuelt. Denne type bruk begrenses også av at kapellet ligger tradisjonelt plassert på den gamle delen av Tananger kirkegård. Erfaringsmessig fører de aller fleste rehabiliteringsprosjekter på kirkebygg og andre offentlige bygg til betydelige merkostnader som ofte er svært vanskelige å forutse og beregne før rehabiliteringsarbeidene starter opp.

Tananger kapell som ble reist i 1879 er et såkalt listeført kirkebygg hos Riksantikvaren. Det er ikke mulig for eier og forvalter på egenhånd å fatte vedtak om rivning. Kirkevergen har i 2016 og 2017 hatt flere møter med KAs ekspert på gamle kirkebygg, og holdt Tananger MR orientert om prosessen. Rådet bekreftet for sin del under MR SAK 18/18 Framtidig forvaltning av Tananger kapell at kapellet ikke har hatt noen kirkelig funksjon for menigheten siden 2002, da den fikk nytt kirkebygg, og har anmodet fellesrådet om å utrede muligheter for alternativt bruk. Sola kirkelige fellesråd behandler for øvrig 30.05.18 i egen sak plan for avklaring av framtidig forvaltning av Tananger kapell.

Ved et eventuelt rivningsvedtak og - godkjenning er det selvsagt en forutsetning at altertavlen og alle andre verneverdige gjenstander i kapellet bevares og gis en verdig framtidig forvaltning.

Kirkevergen foreslår at en eventuell framtidig kostnad til reparasjon av taket planlegges til 2021 – 2022, men ser ikke bort fra at akutte lekkasjer i tak kan tvinge fellesrådet som byggforvalter til å måtte ta slike arbeider før, forutsatt at Sola kommune kan bevilge nødvendige midler til det. Som et akutt sikringstiltak legges det årlig inn kr. 25 000 for å forhindre bl.a. nedfall av takskifer på tilfeldig forbipasserende på Tananger kirkegård.

Utarbeidede tilstandsrapporter av eksterne fagfolk fra 2015 og 2018, internt utarbeidet sikkerhetsanalyse fra 2019 og branntilsynets rapport fra april 2020 gir tydelig dokumentasjon som tilsier at å fortsette videre utleie og bruk av kapellet bør avsluttes så fort som mulig.

Fellesrådets behandling og vedtak i sak vedrørende «Vurdering av drift og bruk av Tananger

kapell» i møte 27.05.20 vil være retningsgivende i forhold hvilke tiltak som må gjøres, og inntil videre er rådet pliktig til å informere Sola kommune om kirkebyggets tilstand og de åpenbare vedlikeholdsbehovene som foreligger. Ved et eventuelt pålegg fra kommunen med hjemmel i kulturminneloven med pålegg om nødvendig rehabilitering av kirkebygget som kulturminne vil nødvendige midler til dette måtte bevilges av Sola kommune.

3. Opparbeidelse av minnelunder på Tananger og Sola kirkegårder

Kirkevergen og Sola kommune arbeidet i tett samarbeid i 2018 og 2019 med konkrete prosjektplaner i regi av Sola kommune (Eiendom) for å etablere minnelunder på begge gravplassene, og Sola kirkelige fellesråd er glade for at Sola kommune har vist vilje og forståelse for at dette er et viktig behov. Både kommunen og kirkevergekontoret har gjennom en del år mottatt et økende antall henvendelser fra publikum om minnelund for urner. fra publikum i Sola med spørsmål om det er mulig å benytte seg av urnegravlegging i minnelund, både såkalt navnet minnelund og anonym gravlegging. Dette er for lengst etablert på gravplasser både i Randaberg, Stavanger og Sandnes, og det er høyst forståelig at det etterspørres også i Sola. Det har dessverre oppstått en utfordrende situasjon når arbeidet med prosjektet og opparbeidelse av minnelund er stoppet opp i 2020, pga. manglende midler.

I forbindelse med det pågående reguleringsplanarbeidet for Sola kirkegård har kirkevergen pekt på og fått tilslutning til forslaget om å opparbeide arealet rett sør for kirkebygget og like øst for menighetsalen. Dette området ble brukt til gravlegging av okkupasjonsmakten under 2. verdenskrig (1940 – 45), men ble ryddet mot slutten av krigen. Området er på om lag 400 m² og vurderes som godt tjenlig til minnelund for urnegravlegging.

Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om at midlene som er satt av i HØP for 2022 framskyndes til 2021 for å fullføre opparbeidelse og ferdigstillelse av minnelunder på Tananger og Sola kirkegårder. Tilgjengelige arealer helt øst på Sola kirkegård som er tiltenkt minnelund må også klargjøres for urnegravlegging og minnelund, men klargjøringen av dette området vil antakelig ta noe lengre tid, bl.a. fordi det antakelig må foretas kostbare arkeologiske utgravninger, og om det faktisk er mulig at arealet kan frigjøres til dette formålet.

En minnelund må etableres som et godt sted å komme til for sørgende og pårørende. Det må etableres et felles sted / monument / innretning der alle som har urnegrav kan få montert en navneplate, som et felles minnested der er lagt til rette for å legge ned blomster og tenne lys samt benker for stillhet og refleksjon. Erfaringene fra gravplassforvaltningen i f.eks. Stavanger kommune har vist at gode minnelunder kan etableres uten omfattende investeringskostnader.

På sikt bør det selvsagt også legges til rette for minnelund også på Ræge kirkegård. Kirkevergens innspill til fellesrådet er at det behovet kan vente noe, fordi behovene for minnelund er størst på Sola kirkegård, som den største gravplassen i kommunen, samt på Tananger kirkegård.

I tråd med etablert praksis mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellesråd bevilges denne type midler over kommunens eget budsjett under Samlebevilgning formål kirke, men forvaltningen av midlene og prosjekteringsarbeidet skjer i samarbeid med kirkevergen, på vegne av kirkelig fellesråd som gravplassforvaltning i Sola.

Estimert anleggskostnad:

Beregnes av Sola kommune

4. Endret bruk av nåværende Sola kirke

Behovet for vedlikeholds – og driftsutgifter for nåværende Sola kirke vil i årene som kommer være omtrent på linje med foregående år (i 2018 ca. kr. 260 000 / 2019: kr. 290 000), fordi det årlig fortsatt vil være en del vielser og 60 – 80 begravelsesseremonier i kirken.

5. Driftskostnader ny kirke i Sola sentrum fra og med 2021

Det nye kirkebygget skal settes i ordinær drift fra og med ca. 4. kvartal 2020. Ordinære driftsutgifter fra og med 2021 er noe utfordrende å stipulere før bygget er satt i drift. I lys av at Ræge kirke i 2019 hadde om lag kr. 410 000 og Tananger kirke om lag kr. 850 000 kr. Driftsbudsjett for ny kirke i Sola sentrum stipuleres til kr. 400 000 årlig for de første driftsårene. Det forventes ubetydelige vedlikeholdskostnader i de første årene.

Estimert driftskostnader:

kr. 400.000

H. Avsluttende kommentarer

Om lag 61 % av fellesrådets totale budsjettmidler er årlig bundet til personalrelaterte utgifter. Fellesrådet har lønnsansvar for 4 menighetsstaber samt stab på kirkevergekontoret og er svært opptatt av å opprettholde nåværende stillingshjemler. Det er viktig for fellesrådet å opprettholde nåværende stillinger samtidig som rådets prioriteringer alltid må ha fokus på god og moderne ressursforvaltning.

Rådets drøftinger av ønskede og nødvendige tiltak og investeringer for kommende budsjettår er viktige bidrag til god forvaltning og bevisste prioriteringer i det videre budsjettarbeidet og endelig budsjettvedtak. Det er viktig at fellesrådets kommende budsjettsskriv til Sola kommune inneholder tydelig forventede og realistiske kostnader for kommende års drift. Det må vverfor Sola kommunes budsjettprosess legges fram et oversiktlig forslag til langtidsbudsjett (2021 – 2024) for Sola kirkelige fellesråd.

Virksomheten er avhengig av stabile rammer for å opprettholde det nåværende tjenestetilbudet i menighetene (gudstjenester, begravelser, vielser, konfirmanttilbud, aktiviteter for barn og ungdom, kulturtilbud og eldreaktiviteter). Samlet sett representerer det kirkelige tilbudet en svært viktig del av tilbudene til alle aldersgrupper i kommunen, og det er stor oppslutning om dette. Fellesrådets vurdering er at lokalsamfunnet og Sola kommune får svært mye igjen for tilskuddet til Den norske kirke i Sola, som er en av de aller største frivillighetsaktørene i kommunen.

Kirkevergen foreslår overfor fellesrådet at følgende meldte behov prioriteres for budsjettåret 2021 i kommende budsjettsskriv til Sola kommune:

- Driftsmidler ny kirke Sola sentrum kr. 400 000
- ENØK – tiltak Tananger kirke kr. 750 000
- Ekstra vedlikeholdsmidler kirkebygg kr. 300 000
- Felles ungdomsdiakon i Sola kommune (100%) kr. 650 000
- Utsifting av vinduer i kafélokalene Tananger kirke kr. 190 000
- Overflatebehandling/maling av kirken, mur (stip.) kr. 350 000
- Ny heis Ræge kirke (p.t. HØP 2023) kr. 400 000

Endelig utvelgelse av og prioriteringen av disse behovene tilligger fellesrådet å konkludere i.

- a. Sola kirkelige fellesråd ber om at ordinær driftsramme fra Sola kommune for 2020 framskrives for 2021 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning, i tråd med gjeldende ordning.
- b. Fellesrådet ber om dialog med Sola kommune vedrørende kommende års rammetilskudd, i lys av nylig vedtatt Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) og de sannsynlige konsekvensene denne får for framtidig organisering av Den norske kirke også i Sola, og de kostnadsmessige endringene det vil medføre.
- c. Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommune for 2021-2024:

1. Driftsmidler ny kirke Sola sentrum	kr. 400 000
2. ENØK – tiltak Tananger kirke	kr. 750 000
3. Ekstra vedlikeholdsmidler kirkebygg	kr. 300 000
4. Felles ungdomsdiakon i Sola kommune (100%)	kr. 650 000
5. Utsifting av vinduer i kafélokale Tananger kirke	kr. 190 000
6. Overflatebehandling/maling av kirken, mur (stip.)	kr. 350 000
7. Ny heis Ræge kirke (p.t. HØP 2023)	kr. 400 000

Vedlegg:

Budsjettskriv 030619 Sola kirkelige fellesråd
 Budsjetttrundskriv HØP 21-24 og årsbudsjett 2021
 Budsjetttrundskriv HØP 2021-2024
 Framdriftsplan HØP 2021-2024
 Vedtatt budsjett 2020
 Innholdet i prosjekt 19105 Samlebevilgning formål kirke
 Innspill til budsjettprosess 2021 Ræge menighet
 Følgeskriv til budsjettprosess 2021
 Sola MR innspill budsjett FR 2021
 MR budsjettskjema til FR 2021
 MR budsjettskjema til FR 2021
 Kommentar til innspill fra TM til FR budsjett 2021
 TanangerKrk-StatusNåSit
 TanangerKrk-TiltakEMdriftAnbef
 Vedlikeholdsplan 2020-2024

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF, ØKONOMI-130.0
JournalpostID: 20/1037
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 14.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/031	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Regnskapsrapport januar – april 2020 for Sola kirkelige fellesråd

Bakgrunn for saken:

Saksopplysninger:

Regnskapet per 30. april viser et mindreforbruk på kr 156 000 i forhold til periodisert budsjett. Det er da korrigert for periodisering av lønnsreservendelen av tilskuddet fra kommunen og manglende overføring av lønnsmidler fra Stavanger bispedømmeråd.

Avdelingsvis regnskapsresymé:

Kirkeadministrasjon:

Kirkeadministrasjon har et mindreforbruk på kr. 117 000 per 30. april og det forventes budsjettbalanse. Mindreforbruket skyldes bl.a at medlemsskapsfaktura fra KA på ca. kr .100 000 ikke er mottatt for 2020.

Kirker:

Kirker har et mindreforbruk per 30. april på kr. 76 000. Det er et merforbruk på kr. 47 000 på lønn og sosiale kostnader og merforbruk på vedlikehold på kr 51 000. Dette oppveies bl.a. av sykelønnsrefusjon på kr. 101 000 og mindreforbruk på kontormateriell på kr. 55 000.

Kirkegårder:

Kirkegårder har et merforbruk per 30. april på kr. 46 000. Av dette utgjør merforbruk på varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon kr. 39 000, noe som kommer av at ny båretralle til Sola kirkegård foreløpig er regnskapsført her.

Sola menighetsblad:

Menighetsbladet har et mindreforbruk på kr 12 000 per 30. april. Det forventes budsjettbalanse ved utgangen av året forutsatt at gaveinntektene som i sin helhet er budsjettet i desember blir som forventet.

Vielser Ruinkirken:

Per 30. april er det kr. 14 000 mindre i inntekter enn budsjettet. Noe av dette skyldes en del krediteringer av avlyste/utsatte vielser ifm covid-19, og det er usikkert hvordan dette vil påvirke resultatet mot slutten av året.

Kirkens sykevakt:

Kirkens sykevakt har per 30. april et mindreforbruk på kr. 11 000. Mindreforbruket er på lønn

og sosiale kostnader til sykevaktene og kommer av et mindre forbruk enn forutsatt.

Forslag til vedtak:

Framlagte regnskapsrapport januar-april 2020 for Sola kirkelige fellesråd med kommentarer tas til orientering.

Vedlegg:

Budsjettoppfølgning drift jan-apr 2020

Arkiv: KF-KF, ORGADM-010.0
JournalpostID: 20/1075
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 19.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/032	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Revisjon av delegasjonsreglement

Saksdokumenter:

Delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellesråd vedtatt 31.08.2011 med endringer vedtatt 23.11.2011

Kirkeloven (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1996-06-07-31?q=Kirkeloven>)

Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-11-15-1452?q=menighetsr%C3%A5d%20og>)

Reglement for administrasjonsutvalget – Sola kirkelige fellesråd vedtatt 25.01.2017 i FR-sak 06/2017

Saksopplysninger:

Sola kirkelige fellesråd gjorde 29.01.2020 følgende vedtak i sak 20/015 Oppnevning av medlemmer til fellesrådets råd og utvalg:

- Det opprettes et nytt økonomi og ressursutvalg. De tidligere utvalgene for økonomi, lønnsforhandlinger samt arbeidsgruppe for ressurs- og stillingsfordeling avvikles.*
- Utvalget består av leder og 2 andre av fellesrådets medlemmer. Kirkevergen og ass. kirkeverge møter fast og forbereder sakene.*
- For perioden 2019-2023 er leder, Christian Lie og Arne Kårstad Dalene utvalgets medlemmer.*
- Fellesrådets delegasjonsreglement revideres. Administrasjonen bes legge fram forslag til nytt reglement i løpet av 1. halvår 2020.*

På denne bakgrunn legges det fram forslag til revidert delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellesråd. Gjeldende delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellesråd ble vedtatt 30.8.2011 og trådte i kraft 1.9. samme år.

Kirkelig fellesråd fastsetter selv nærmere saksbehandlingsregler rådets virksomhet innenfor de regler som Kirkemøtet har fastsatt. Kirkelig fellesråd fastsetter i særskilt delegasjonsreglement hvilken myndighet som er tildelt rådets leder, daglig leder, arbeidsutvalget og partssammensatt utvalg. Jfr. **Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet** fastsatt av Kirkemøtet 15. november 1996

§ 10. Nærmere regler

- Nærmere saksbehandlingsregler for menighetsrådets/kirkelig fellesråds virksomhet fastsettes av rådet selv innenfor de regler som Kirkemøtet har fastsatt. Menighetsrådet oversender reglene til kirkelig fellesråd til orientering.*
- Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter i særskilt delegasjonsreglement hvilken myndighet som er tildelt rådets leder, daglig leder, arbeidsutvalget og partssammensatt utvalg*

Veiledningen til **Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet** omtaler dette som følger:

*Videre skal rådet fastsette et **delegasjonsreglement**. Forslag til dette er utarbeidet av KA. Særlig er det viktig å gjennomgå grundig hvilke oppgaver som bør delegeres til henholdsvis daglig leder av rådet, lederen av rådet og til arbeidsutvalget.*

Sola kirkelige fellesråd har i møte 25.01.2017 vedtatt et eget *Reglement for administrasjonsutvalg – Sola kirkelige fellesråd*. Delegasjon til partssammensatt utvalg er derfor ikke en del av delegasjonsreglement som nå framlegges.

Framlagt forslag bygger på KAs utkast til delegasjonsreglement og er tilpasset lokale forhold, herunder også fellesrådets vedtak i sak 20/015 om hvilke utvalg som videreføres under Sola kirkelige fellesråd.

Forslag til vedtak:

Framlagt forslag til delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellesråd godkjennes.

Vedlegg:

Utkast revisjon DELEGASJONSREGLEMENT FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD
Delegasjonsreglement Sola kirkelige fellesråd vedtatt 310811 revidert 231111
Reglement for administrasjonsutvalg - Sola kirkelige fellesråd 2017

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF, BYGG-411.0, BYGN-Tananger kirke, BYGN-Tananger kapell, BYGGDOK-Tilsynsrapport
JournalpostID: 20/1007
Saksbehandler: Trygve Torgersen
Dato: 20.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/033	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Vurdering av drift og bruk av Tananger kapell

Bakgrunn for saken:

Sola kirkelige fellesråd forvalter Tananger kapell (1879) på vegne av Tananger sokn, som regulert i kirkelovens §18 *Forvaltning av kirkene og begrensning i rådhet*:

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd,...

Kirkevergen har på vegne av Sola kirkelige fellesråd som forvalter og Tananger menighet / sokn som eier siden 2010 arbeidet med spørsmålet om framtidig forvaltning av Tananger kapell, som forøvrig er listeført hos Riksantikvaren og er underlagt vernebestemmelser. Kapellbygget har siden ny Tananger kirke ble vigslet og tatt i bruk høsten 2002 vært i svært liten kirkelig bruk, og det har gjennom årene blitt stadig mer krevende å make å vedlikeholde bygget, samtidig som flere tilstandsrapporter, og utarbeidet sikkerhetsanalyse fra 2019 bekrefter byggets tilstand.

Fellesrådet ble for vel 2 år siden gjort kjent med Tananger menighetsråd sitt vedtak i MR-sak 18/18 *Framtidig forvaltning av Tananger kapell*:

«Siden 2002, da Tananger menighet tok i bruk den nye Tananger kirke, har menigheten ikke hatt behov for Tananger kapell i sin virksomhet,»

som bekreftet at kapellbygget ikke er i bruk av Tananger menighet, og heller ikke har vært det på mange år. Det er kun 1- 2 vielser årlig hvor brudepar spesifikt ønsker sin vielse lagt til kapellet, og gravplassforvaltningen har over lang tid informert begravelserbyråene og andre når det ved sjeldne ganger har kommet spørsmål og ønsker om å legge begravelsseseremonier til kapellbygget om at det ikke lenger egner seg til begravelsseseremonier lenger, både pga. generell bygningstilstand, brannsikkerhet, fluktveier og også fordi orgelets tilstand er ustabil og uforutsigbar. Tananger kirke fra 2002 har på alle måter fylt alle behov for kirkelige tjenester (gudstjenester, vielser og begravelser, samlinger, konserter og aktiviteter for alle aldersgrupper) på en utmerket måte for lokalsamfunnet i Tananger.

Utarbeidede tilstandsrapporter av eksterne fagfolk fra 2015 og 2018, internt utarbeidet sikkerhetsanalyse fra 2019 og branntilsynets rapport fra april 2020 gir tydelig dokumentasjon som tilsier at å fortsette videre utleie og bruk av kapellet bør avsluttes så fort som mulig.

Saksopplysninger:

Sola kirkelige fellesråd behandlet formelt sak vedrørende framtidig forvaltning av Tananger kapell under sak 24/18 i sitt møte 30.05.2018, og gjorde vedtak om følgende oppfølgingspunkter:

- a. *Søknad om kapellet kan avvigsles*
- b. *Avklaring vedrørende Riksantikvarens listeføring av kapellbygget*
- c. *Kartlegge eventuelle langsiktige bruksinteressenter*
- d. *Avklare et eventuelt salg*
- e. *Reforhandle nåværende utleieavtale til et nivå som i betydelig større grad gir inntekter som kan dekke helt nødvendig vedlikehold.*
- f. *Undersøke stipulerte kostnader knyttet til reparasjon og oppgradering av orgelet.*
- g. *Innspill til kommende års budsjettprosesser overfor Sola kommune*
- h. *Utrede og behandle forslag om å søke Kulturdepartementet om å få rive kapellbygget*
- i. *Fellesrådet tilrår at det legges til rette for et informasjons – og dialogmøte lokalt i Tananger vedr. Tananger kapell når prosessen har avklart viktige forhold knyttet til pkt. a – h.*

Etter hvert som arbeidet med disse punktene så langt som mulig er fulgt opp, har det i økende grad blitt klart at det uten bevilgning av betydelige midler vanskelig kan la seg gjøre å sette kapellbygget i forsvarlig stand. I arbeidet med å vurdere framtidig forvaltning av Tananger kapell har kirkevergen de siste årene sett et økende behov for avklaring av sikkerhetsmessige forhold. Saken vedrørende framtidig bruk og utleie av Tananger kapell, i lys av de betydelige utfordringer knyttet til brannfare, sikkerhet, drift og vedlikehold er av en slik karakter at den legges fram for avgjørelse i fellesrådet. Som byggforvalter og utleier kan en ikke lenger sitte med det ansvaret en faktisk har og konsekvenser knyttet til brannsikkerhet mv. kan medføre overfor brukere og leietakere. Vi har nå god nok og oppdatert kunnskap om bygget til å gjøre disse vurderingene, og kirkevergens forslag er derfor å gjøre en formell avklaring i saken. Tydelige eksempler på dette er:

- *Dårlige vinduer i tårnet (permanent blendet i 2019 pga. fare for at gamle vindusglass kan falle ut)*
- *Dårlig kledning/treverk*
- *Fallende skiferstein fra sakristitaket*
- *Fallende skiferstein fra skip og tårn*
- *Fare for fall fra åpne vinduer på galleri*
- *Lavt rekkverk på galleri – under gjeldende krav til høyde*
- *Varmeovner under benker med høy overflatetemperatur, brannvesenet målt temp til 164° C.*
- *Dårlige rømningsveier*

Den Eritreiske Ortodokse Menighet i Rogaland har vært leietaker av Tananger kapell i over 10 år, og har tilslutning fra hele regionen på nord-Jæren. Leietaker har for det aller meste brukt kapellet til sine gudstjenester og samlinger på søndagene. Månedssleie har i årevis vært administrativt fastsatt til kr. 2 500 per mnd. Vurderingen har underveis vært at det er bedre at bygget har hatt en viss jevn temperatur, noe som til en viss grad forebygger ytterligere forfall. Leienivået ble også satt til et gunstig nivå overfor et annet kirkesamfunn som i sin tid hadde bruk for et sted å være. Fellesrådet uttalte i sin tid at leiebeløpet skulle indeksreguleres, uten at dette er blitt fulgt opp. Overfor aktuell leietaker vil en ved et stengningsvedtak kunne varsles med en oppsigelsestid på 3 - 4 mnd., for at virksomheten har noe tid til å avvikle bruken av kapellbygget.

Vedlagte dokumenter ligger til grunn for vurderingen og kommende forslag om å avslutte all

bruk av Tananger kapell:

*Tilstandsrapporter 2015 (Tredjemann AS) og 2018 (KA / OPAK AS)
Sikker jobbanalyse: Analyse av sikkerheten i Tananger kapell - bygg og brukere
2019
Tananger kapell - sikkerhet, tilstand og drift av bygget pr. mai 2020
Branntilsynsrapport april 2020*

Det legges nå fram forslag om at all bruk av Tananger kapell avsluttes, og at nåværende utleie avvikles/sies opp. Begrunnelsen for dette er at fellesrådet ikke har tilgjengelige budsjettmidler til å foreta nødvendige tiltak og oppgraderinger av bygget.

Skal kapellet igjen tas i bruk til evt. egne arrangementer, konserter, fast utleie mv. må det avsettes nødvendige ressurser for rehabilitering, drift og vedlikehold. Som kjent mottar Sola kirkelige fellesråd tilskudd til investering og drift fra Sola kommune ihht. kirkelovens bestemmelser. Sola kommune er gjennom fellesrådets årlige budsjettinnspill kjent med de økonomiske behovene som en forsvarlig bygnings- og sikkerhetsmessig oppgradering krever. Kirkevergen har stor forståelse for at det er vanskelig for Sola kommune å sette av minst 8 mill. kr. til rehabilitering og oppgradering av et eldre og utrangert kirkebygg som ikke har vært brukt som gudshus for Den norske kirke i Sola på snart 20 år.

Kirkevergen har i notat 12.05.20 til Tananger menighetsråds møte 19.05.20 orientert om den pågående vurderingen av framtidig bruk og utleie av Tananger kapell, og rådet har gitt følgende uttalelse i saken:

*Tananger menighetsråd tar saken til orientering og uttrykker samtidig at det er trist å avslutte det gode naboforholdet til den eritreiske menigheten som leier kapellet.
Det er viktig at leieforholdet avsluttes på en god og ryddig måte. Menighetsrådet synes oppsigelsesfristen på 3 måneder er noe kort.*

Kirkevergen konstaterer at Tananger kapell har betydelige utfordringer med hensyn til både manglende vedlikehold og sikkerhet for brukere knyttet til brannrisiko og fare for fallulykker. Tilstandsrapportene fra 2015 og 2018, sikkerhetsanalysen 2019 og brannvesenets tilsynsrapport fra april 2020 gir tydelig dokumentasjon som tilsier at videre utleie og bruk av kapellet bør avsluttes. Fellesrådet som forvalter og leier ut kapellbygget kan og bør ikke ta videre ansvar for utleie og de potensielt alvorlige konsekvensene dette kan innebære.

Skal kapellet igjen tas i bruk må nødvendige ressurser for vedlikehold og drift prioriteres. Fellesrådet må kontinuerlig strengt prioritere tilgjengelige vedlikeholdsmidler til de kirkebyggene som er i daglig drift, og vil i overskuelig framtid ikke ha mulighet til å foreta nødvendige reparasjoner og oppgraderinger som kan bringe bygget tilbake til forsvarlig stand.

På bakgrunn av disse vurderingene anbefaler kirkevergen Sola kirkelige fellesråd om å gjøre vedtak om at all bruk av Tananger kapell avvikles, og at nåværende utleieavtale termineres så fort som mulig, og senest innen 4 måneder.

Forslag til vedtak:

På grunnlag av framlagte rapporter om Tananger kapells tilstand og framlagte vurderinger vedtar Sola kirkelige fellesråd å stenge Tananger kapell for all bruk. Nåværende utleieavtale sies opp, og seneste tidspunkt for avvikling er 30.09.2020.

Vedlegg:

Tilsynsrapport - Branntilsyn 2020 Tananger kapell
Tananger kapell 2020 - utfordringer knyttet til sikkerhet drift og vedlikehold

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF
JournalpostID: 20/631
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 16.04.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/026	Sola kirkelige fellesråd	22.04.2020
20/034	Sola kirkelige fellesråd	27.05.2020

Eventuelt

Sola kirkelige fellesråd 22.04.2020:

SKF- 20/026 Vedtak:

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Møteprotokoll

Råd: Sola kirkelige fellesråd
Møtested: Teams
Dato: 22.04.2020
Tid: Kl. 19:00

Følgene medlemmer møtte

Arne Dalene	Medlem
Arne Rege	Medlem
Britt Marit Haga	Medlem
Christian Lie	Medlem
Leif Ove Roalsvik	Medlem
Mette Kristin Myklebust	Medlem
Morten Sandland	Medlem
Svein Inge Thorstvedt	Leder
Ådne Keiserås Bakkane	Nestleder

Forfall

Ole Bernhard Eriksen

Varamedlem

Andre som møtte:

Kai Rune Byberg
Trygve Torgersen
Siri Lindtveit (Sak 20/017)
Per Skretting (Sak 20/017)

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
20/017	Presentasjon av framdrift og status for kirkebyggprosjektet ny kirke i Sola sentrum
20/018	Godkjenning av innkalling
20/019	Godkjenning av referat
20/020	Samlesak for meldinger
20/021	Godkjenning av Årsrapport 2019 for Sola kirkelige fellesråd
20/022	Godkjenning av årsregnskap 2019 for Sola kirkelige fellesråd
20/023	Framtidige pensjonsforpliktelser for Sola kirkelige fellesråd for stillinger innen trosopplæring i menighetene
20/024	Fastsettelse av trosopplæringsbudsjett 2020 for Sola- menighetene
20/025	Navnesak kirkebygg i Sola sokn
20/026	Eventuelt

20/017 Presentasjon av framdrift og status for kirkebyggprosjektet ny kirke i Sola sentrum

Forslag til vedtak:

Sola kirkelige fellesråd takker for redegjørelsen og tar den til orientering.

SKF - 20/017 Vedtak:

Sola kirkelige fellesråd takker for redegjørelsen og tar den til orientering.

20/018 Godkjenning av innkalling

Innkalling og sakliste til møte 22.04.2020 godkjennes.

SKF - 20/018 Vedtak:

Innkalling og sakliste til møte 22.04.2020 godkjennes.

20/019 Godkjenning av referat

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 29.01.20 godkjennes.

SKF - 20/019 Vedtak:

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 29.01.20 godkjennes.

20/020 Samlesak for meldinger

Framlagt informasjon tas til orientering.

SKF - 20/020 Vedtak:

a. Framlagt informasjon tas til orientering.

b. Fellesrådet bevilger inntil kr. 30 000 til anskaffelse av ny båretralle til Sola kirkegård.

Anskaffelsen dekkes av fondsmidler på kto. 25100002 Rest Gravlegater / til kirkegårdens forskjønnelse.

20/021 Godkjenning av Årsrapport 2019 for Sola kirkelige fellesråd

Framlagt forslag til Årsrapport 2019 for Sola kirkelige fellesråd godkjennes.

SKF - 20/021 Vedtak:

Framlagt forslag til Årsrapport 2019 for Sola kirkelige fellesråd godkjennes.

20/022 Godkjenning av årsregnskap 2019 for Sola kirkelige fellesråd

a. Fremlagte foreløpig driftsregnskap med tilhørende balanse godkjennes under forutsetning av positiv revisjonsberetning.

b. Mindreforbruk 2019 kr 225 355 avsettes til disposisjonsfond.

SKF - 20/022 Vedtak:

a. Fremlagte foreløpig driftsregnskap med tilhørende balanse godkjennes under forutsetning av positiv revisjonsberetning.

b. Mindreforbruk 2019 kr 225 355 avsettes til disposisjonsfond.

20/023 Framtidige pensjonsforpliktelser for Sola kirkelige fellesråd for stillinger innen trosopplæring i menighetene

a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmekontor om å få disponere kr. 270 000 av mindreforbruk trosopplæringsbudsjett 2019 til fondsavsetning til framtidige pensjonsforpliktelser for nåværende og tidligere trosopplæringsstillinger i solamenighetene.

b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen om å innarbeide avsetning av midler til framtidige pensjonsforpliktelser fra og med budsjettåret 2020.

SKF - 20/023 Vedtak:

a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmekontor om å få disponere kr. 270 000 av mindreforbruk trosopplæringsbudsjett 2019 til fondsavsetning til framtidige pensjonsforpliktelser for nåværende og tidligere trosopplæringsstillinger i solamenighetene.

b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen om å innarbeide avsetning av midler til framtidige pensjonsforpliktelser fra og med budsjettåret 2020.

20/024 Fastsettelse av trosopplæringsbudsjett 2020 for Sola-menighetene

Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomi – og ressursutvalget å godkjenne samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola innen 15.05.2020. Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 27.05.20.

SKF - 20/024 Vedtak:

Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomi – og ressursutvalget å godkjenne samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola innen 15.05.2020. Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 27.05.20.

20/025 Navnesak kirkebygg i Sola sokn

- a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmeråd om godkjenning til at det nye kirkebygget i Sola sentrum gis navnet «Sola kirke», og anmoder Sola menighetsråd om å gi sin tilslutning til navneforslaget.
- b. I forbindelse med dette ser Sola kirkelige fellesråd behovet for å gi nåværende Sola kirke nytt navn for å unngå navneforvirring, og søker Stavanger bispedømmeråd om at nåværende Sola kirke i Nordsjøveien 60 gis navnet «Sola kapell» som nytt navn på nåværende kirkebygg fra det tidspunktet ny kirke i Sola sentrum vigsles. Sola menighetsråd anmodes om å gi sin tilslutning til navneendringsforslaget.

SKF - 20/025 Vedtak:

- a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmeråd om godkjenning til at det nye kirkebygget i Sola sentrum gis navnet «Sola kirke», og anmoder Sola menighetsråd om å gi sin tilslutning til navneforslaget.
- b. I forbindelse med dette ser Sola kirkelige fellesråd behovet for å gi nåværende Sola kirke nytt navn for å unngå navneforvirring, og søker Stavanger bispedømmeråd om at nåværende Sola kirke i Nordsjøveien 60 gis navnet «Sola kapell» som nytt navn på nåværende kirkebygg fra det tidspunktet ny kirke i Sola sentrum vigsles. Sola menighetsråd anmodes om å gi sin tilslutning til navneendringsforslaget.

20/026 Eventuelt

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF, ØKONOMI-
112.0, KRK VIRK-
339.0
JournalpostID: 20/975
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 11.05.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/001	Økonomi- og ressursutvalg	15.05.2020

Fastsetting av trosopplæringsbudsjett 2020 for Sola-menighetene

Bakgrunn for saken:

Tildeling av øremerkede midler til trosopplæring i Den norske kirke

Vedtak i Sola kirkelige fellesråd sak 20/024:

Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomi – og ressursutvalget å godkjenne samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola innen 15.05.2020. Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 27.05.20.

Saksopplysninger:

Det er siden trosopplæringsreformen ble etablert Stavanger bispedømmeråd som tildeler trosopplæringsmidler til menighetene i Sola kirkelige fellesråd. Tildelingsbrevet for 2020 er vedlagt, og tildelingen for 2020 er på kr. 1 776 000, ihht. følgende oversikt:

Intern fordeling	Sum tilskudd 2019	Beregnet tilskudd 2020	A konto utbetalt april
Ræge	302 000	310 000	155 000
Sola	669 000	687 000	343 500
Sørnes	350 000	359 000	179 500
Tananger	409 000	420 000	210 000
Sola KF	1 730 000	1 776 000	888 000

Tidligere års tildeling til Sola-menighetene:

2019: kr. 1 730 000

2018: kr. 1 660 000

2017: kr. 1 642 000

2016: kr. 1 606 000 etter fradrag for kr. 36 000 for tidligere års mindreforbruk

2015: kr. 1 604 000

2014: kr. 1 573 000

2013: kr. 1 485 000

2012: kr. 1 408 000

I hht. vilkårene for tildelingen er det kirkelig fellesråd som valgt organ som bl.a. skal vedta et samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra bispedømmet. Budsjettet skal bl.a. fordele midlene på henholdsvis personalkostnader og driftsmidler. Fellesrådet skal også vedta andel av

driftsmidlene som stilles til disposisjon for menighetsrådene og fordelingen av disse midlene mellom menighetsrådene.

Trosopplæringsregnskapene i de 4 menighetene føres i eget regnskap under Sola kirkelige fellesråd med egne avdelinger for hver menighet, også dette i tråd med vilkårene for tildelingen.

Kirkevergen har ved flere anledninger overfor fellesrådet pekt på om administrasjonskostnader og framtidige pensjonsforpliktelser bør belastes trosopplæringsbudsjettene. Ordningen er så langt ikke etablert, men fra og med budsjettåret 2020 foreslås det avsatt midler til dekning av framtidige pensjonsforpliktelser, jfr. fellesrådets vedtak i sak SKF - 20/023:

b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen om å innarbeide avsetning av midler til framtidige pensjonsforpliktelser fra og med budsjettåret 2020.

Dette er pliktige kostnader som fellesrådet som arbeidsgiver vil måtte bære i mange år framover, og det vil derfor være nødvendig å sette av midler til dette av den årlige tildelingen til trosopplæring. Det er sendt en henvendelse til KLP for å få beregnet påløpte framtidige pensjonsforpliktelser for de som har vært ansatt i trosopplæringsstillinger fram til nå, men vi har fortsatt ikke fått svar på henvendelsen. Det er i forslaget som er lagt fram satt av 2% av lønnsmassen til pensjonsforpliktelser, noe som utgjør kr. 24 000 samlet for de 4 menighetene i 2020.

I de årlige tildelingsbrevene er fellesrådene pålagt å sende inn til Stavanger bispedømme vedtatt budsjett for inneværende år sammen med revidert regnskap for avsluttet driftsår innen 15.mai. De respektive menighetsrådene skal fastsette forslag til budsjett 2020 før endelig godkjenning i fellesrådet. Det vedlagte forslag til trosopplæringsbudsjett for 2020 er behandlet administrativt i menighetene og vil bli lagt fram til orientering til de respektive menighetsråd i etterkant pga den korte tiden fra tildelingsbrevet til vedtatt budsjett skal sendes Stavanger bispedømme.

Forslag til vedtak:

- a. SKF Økonomi- og ressursutvalg vedtar trosopplæringsbudsjett for menighetene i Sola med en total kostnadsramme tilsvarende tilskuddet fra Stavanger bispedømme på kr. 1 776 000. Budsjettet legges fram for Sola kirkelige fellesråd i neste møte til orientering.
- b. Av de tildelte midlene avsettes kr. 24 000 til framtidige pensjonsforpliktelser for ansatte i trosopplæringsarbeidet.

Økonomi- og ressursutvalg 15.05.2020:

ØRU- 20/001 Vedtak:

Forslag til vedtak:

- a. SKF Økonomi- og ressursutvalg vedtar trosopplæringsbudsjett for menighetene i Sola med en total kostnadsramme tilsvarende tilskuddet fra Stavanger bispedømme på kr. 1 776 000. Budsjettet legges fram for Sola kirkelige fellesråd i neste møte til orientering.
- b. Av de tildelte midlene avsettes kr. 24 000 til framtidige pensjonsforpliktelser for ansatte i trosopplæringsarbeidet.

Vedlegg:

Fastsettelse av trosopplæringsbudsjett 2020 for Sola-menighetene

Budsjett trosopplæring 2020 - menighetene i Sola

Tildeling av øremerkede midler til trosopplæring i Den norske kirke

Framtidige pensjonsforpliktelser for Sola kirkelige fellesråd for stillinger innen trosopplæring i menighetene

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Arkiv: KF-KF, ØKONOMI-
112.0, KRK VIRK-
339.0
JournalpostID: 20/561
Saksbehandler: Kai Rune Byberg
Dato: 15.04.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Råd	Møtedato
20/024	Sola kirkelige fellesråd	22.04.2020

Fastsettelse av trosopplæringsbudsjett 2020 for Sola-menighetene

Bakgrunn for saken:

Tildeling av øremerkede midler til trosopplæring i Den norske kirke

Saksopplysninger:

Det er siden trosopplæringsreformen ble etablert Stavanger bispedømmeråd som tildeler trosopplæringsmidler til menighetene i Sola kirkelige fellesråd. Tildelingsbrevet for 2020 er vedlagt, og tildelingen for 2020 er på kr. 1 776 000, ihht. følgende oversikt:

Intern fordeling	Sum tilskudd 2019	Beregnet tilskudd 2020	A kontot utbetalt apri
Ræge	302 000	310 000	155 000
Sola	669 000	687 000	343 500
Sørnes	350 000	359 000	179 500
Tananger	409 000	420 000	210 000
Sola KF	1 730 000	1 776 000	888 000

Tidligere års tildeling til Sola-menighetene:

2019: kr. 1 730 000

2018: kr. 1 660 000

2017: kr. 1 642 000

2016: kr. 1 606 000 etter fradrag for kr. 36 000 for tidligere års mindreforbruk

2015: kr. 1 604 000

2014: kr. 1 573 000

2013: kr. 1 485 000

2012: kr. 1 408 000

I hht. vilkårene for tildelingen er det kirkelig fellesråd som valgt organ som bl.a. skal vedta et

samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra bispedømmet. Budsjettet skal bl.a. fordele midlene på henholdsvis personalkostnader og driftsmidler. Fellesrådet skal også vedta andel av driftsmidlene som stilles til disposisjon for menighetsrådene og fordelingen av disse midlene mellom menighetsrådene.

Trosopplæringsregnskapene i de 4 menighetene føres i eget regnskap under Sola kirkelige fellesråd med egne avdelinger for hver menighet, også dette i tråd med vilkårene for tildelingen.

Kirkevergen har ved flere anledninger overfor fellesrådet pekt på om økte administrasjons-
kostnader bør belastes trosopplæringsbudsjettene. Ordningen er så langt ikke etablert, men det bør vurderes igangsatt fom. budsjettåret 2020, jfr. fellesrådets vedtak i sak SKF - 20/016:

e. Fellesrådet ber kirkevergen forberede sak ang. framtidige pensjonsforpliktelser i KLP for tilsatte og tidligere tilsatte medarbeidere i trosopplæringen i solamenighetene.

Det er nødvendig å sette av fondsmidler til framtidige pensjonsforpliktelser knyttet til trosopplæringsstillingene. Dette er pliktige kostnader som fellesrådet som arbeidsgiver vil måtte bære i mange år framover, og det vil derfor være nødvendig å sette av midler til dette av den årlige tildelingen. Det vises til egen sak.

I de årlige tildelingsbrevene er fellesrådene pålagt å sende inn til Stavanger bispedømme vedtatt budsjett for inneværende år sammen med revidert regnskap for avsluttet driftsår innen 15.mai. De respektive menighetsrådene skal fastsette forslag til budsjett 2020 før endelig godkjenning i fellesrådet. Neste ordinære møte i Sola kirkelige fellesråd er 27.mai, og kirkevergen foreslår også for 2020 at fellesrådet av tidsmessige grunner delegerer til ressurs- og økonomiutvalget å fastsette årets trosopplæringsbudsjett innen oppgitt frist. Fellesrådet har gjort tilsvarende vedtak siden i 2012.

Forslag til vedtak:

Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomi – og ressursutvalget å godkjenne samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola innen 15.05.2020. Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 27.05.20.

Sola kirkelige fellesråd 22.04.2020:

SKF- 20/024 Vedtak:

Forslag til vedtak:

Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomi – og ressursutvalget å godkjenne samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola innen 15.05.2020. Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 27.05.20.

Vedlegg:

Tildeling av øremerkede midler til trosopplæring i Den norske kirke

	Sum budsjett 2020	Sum regnskap 2019	Sum budsjett 2019
1010 Trosopplæring Ræge	0	-40 361	0
10 Lønn og sosiale utgifter	266 000	247 822	259 000
010 Fast lønn	205 000	191 038	200 000
050 Annen lønn		489	
090 Pensjonsinnskudd	28 000	25 650	27 000
099 Arbeidsgiveravgift	33 000	30 645	32 000
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	40 000	13 817	43 000
100 Kontormateriell	15 000		20 000
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester		154	
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	10 000	2 240	15 000
150 Opplæring, kurs	10 000	4 500	8 000
170 Transport / drift egne transp.midler	5 000	254	
200 Inventar og utstyr		6 669	
14 Overføringer		2 280	
429 Moms gen. komp.ordning		2 280	
15 Finansutg./Finansieringstrans.	4 000		
550 Avsetn. til bundne fond	4 000		
17 Refusjoner		-2 280	
729 Momskomp. drift		-2 280	
18 Overføringer	-310 000	-302 000	-302 000
800 Tilskudd fra staten	-310 000	-302 000	-302 000
1020 Trosopplæring Sola	0	-246 198	0
10 Lønn og sosiale utgifter	597 000	421 811	629 000
010 Fast lønn	461 000	316 840	485 000
020 Vikarer		10 124	
090 Pensjonsinnskudd	62 000	44 127	66 000
099 Arbeidsgiveravgift	74 000	50 720	78 000
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	81 000	17 219	40 000
100 Kontormateriell			30 000
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester		2 795	
120 Annet forbruksmaterieill	61 000	2 595	
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	10 000	10 125	
140 Annonse, reklame, infor, representasjon		1 704	
150 Opplæring, kurs	10 000		10 000
14 Overføringer		3 428	
429 Moms gen. komp.ordning		3 428	
15 Finansutg./Finansieringstrans.	9 000		
550 Avsetn. til bundne fond	9 000		
17 Refusjoner		-19 656	
710 Sykelønnsrefusjon		-16 228	
729 Momskomp. drift		-3 428	
18 Overføringer	-687 000	-669 000	-669 000
800 Tilskudd fra staten	-687 000	-669 000	-669 000
1030 Trosopplæring Sørnes	0	1 804	0
10 Lønn og sosiale utgifter	330 000	329 566	316 000
010 Fast lønn	255 000	254 086	236 000
020 Vikarer			10 000
050 Annen lønn		630	
090 Pensjonsinnskudd	34 000	33 721	32 000
099 Arbeidsgiveravgift	41 000	41 129	38 000
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	24 000	22 238	34 000
100 Kontormateriell	16 000	16 193	25 000
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	2 000	1 041	3 000
120 Annet forbruksmaterieill	4 000	3 224	3 000
150 Opplæring, kurs	2 000	1 600	

	Sum budsjett 2020	Sum regnskap 2019	Sum budsjett 2019
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.		180	3 000
14 Overføringer		1 529	
429 Moms gen. komp.ordning		1 529	
15 Finansutg./Finansieringstrans.	5 000		
550 Avsetn. til bundne fond	5 000		
17 Refusjoner		-1 529	
729 Momskomp. drift		-1 529	
18 Overføringer	-359 000	-350 000	-350 000
800 Tilskudd fra staten	-359 000	-350 000	-350 000
1040 Trosopplæring Tananger	0	12 360	0
10 Lønn og sosiale utgifter	412 000	407 895	387 000
010 Fast lønn	318 000	310 359	299 000
020 Vikarer		6 548	
090 Pensjonsinnskudd	43 000	41 345	40 000
099 Arbeidsgiveravgift	51 000	49 643	48 000
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	2 000	19 640	22 000
100 Kontormateriell	2 000		7 000
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester		5 326	4 000
120 Annet forbruksmaterieil		3 680	
130 Post, bank, telefoni, datalinjer		5 120	4 000
150 Opplæring, kurs		4 753	4 000
170 Transport / drift egne transp.midler		511	
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.		250	3 000
14 Overføringer		3 022	
429 Moms gen. komp.ordning		3 022	
15 Finansutg./Finansieringstrans.	6 000		
550 Avsetn. til bundne fond	6 000		
17 Refusjoner		-9 197	
710 Sykelønnsrefusjon		-6 175	
729 Momskomp. drift		-3 022	
18 Overføringer	-420 000	-409 000	-409 000
800 Tilskudd fra staten	-420 000	-409 000	-409 000
Totalsum	0	-272 395	0

Sola kirkelige fellesråd
PB 82
4097 SOLA

Dato: 14.04.2020

Vår ref: 20/01292-11

Deres ref:

Sola kirkelige fellesråd - Tildeling av øremerkede midler til trosopplæring i Den norske kirke

Stavanger bispedømmeråd gir tilskudd til Sola kirkelige fellesråd for gjennomføring av trosopplæring for aldersgruppen 0-18 år i alle menigheter innenfor fellesrådsområdet for **2020** med kr 1 776 000 i tråd med lokale planer.

Årets tildeling utbetales i to like beløp (avrundet til nærmeste kr 500) hvorav halvparten i form av a konto i april og resterende innen utgangen av september. En eventuell avregning av ubenyttede midler i 2019, vil bli foretatt på utbetalingen i september.

A konto første halvår utbetales som følger:

Faktura nr	Bilags-dato	Forfalls-dato	Vår ref.	Bankkonto	Konto	Koststed	Beløp
260 – T8	08.04.20	24.04.20	Cecilie Bakkene Pedersen	32062194889	4600	2605110	888 000

Midlene fellesrådet nå får tildelt til trosopplæring er basert på tilskuddet som ble avtalt for hver menighet/samarbeidende menigheter i gjennomføringsfasen.

Kirkerådet har økt bevilgningen fra i fjor med 2,7 %

Fellesrådets forvaltning av midlene

Det vises til godkjenningsbrev fra biskop, godkjente lokale planer for trosopplæring i menighetene innenfor fellesrådsområdet, opprettede stillinger, tidligere avtaler og vedtak fra gjennomføringsfasen og Forskrift om økonomiforvaltning for menighetsråd og fellesråd av 25.09.2003. Tilskuddet gis til fellesrådet med henvisning til § 14 i kirkeloven.

Målet er gjennomføring av en systematisk og sammenhengende trosopplæring for alle innenfor fellesrådsområdet i alderen 0-18 år, uavhengig av funksjonsevne.

Godkjente lokale planer for trosopplæring i fellesrådsområdet skal være førende for anvendelsen av tilskuddet. Plan for trosopplæring, vedtatt av Kirkemøtet i 2009, er retningsgivende for trosopplæringsarbeidet i den enkelte menighet. **Menighetsrådet er ansvarlig for videreutvikling og gjennomføring av lokale planer, ref. kirkeloven § 9.**

Tilskuddet er gitt for å styrke trosopplæringen for barn og unge, og skal anvendes på personalutgifter og driftsmidler inkludert aktivitetsrelaterte utgifter, kurs- og opplæringsutgifter samt utgifter til informasjonsarbeid og administrasjon av trosopplæringen. Ved usikkerhet om bruken bør bispedømmerrådet kontaktes for avklaring på forhånd.

Vilkår for tildelingen

Kirkelig fellesråd skal

1. legge til rette for gjennomføring av godkjente lokale planer for trosopplæring for dømte mellom 0-18 år i alle menighetene/samarbeidende menigheter i fellesrådsområdet iht. kirkeloven § 9.
2. sammen med menighetsråd finne gode måter å samhandle på til beste for gjennomføringen av godkjente lokale planer. Dette i tråd med ansvar og oppgaver slik de er skissert i kirkeloven.
3. sørge for at personalressurser og tilskuddsmidler blir disponert på en måte som bidrar til at det gis et trosopplæringstilbud i alle menighetene i tråd med lokale planer.
4. som valgt organ, vedta et samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra Kirkerådet. Budsjettet skal bl.a. fordele midlene på henholdsvis personalkostnader og driftsmidler. Fellesrådet skal også vedta andel av driftsmidlene som stilles til disposisjon for hvert menighetsråd.
5. føre regnskap for trosopplæringstilskuddet og tilhørende utgifter. Regnskapet må føres på eget koststed/prosjekt pr. sokn slik at egnede rapporter kan tas ut. I de tilfeller der menighetsrådene fører regnskap for driftsmidler, skal disse føres på eget sted og menighetsrådet skal rapportere til fellesrådet på bruken av midlene, slik at fellesrådet kan sende en fullstendig oversikt på anvendelsen av tilskuddet til bispedømmerrådet. Tilsammen skal dette gi en oversikt over hvordan hele tilskuddet fra bispedømmerrådet til trosopplæring er anvendt.
6. sørge for at rapportering på regnskap og aktivitet følges opp i henhold til fastsatte frister og rutiner.

Rapportering, økonomirapport med frist 15.mai 2020

Budsjett for inneværende år og regnskap på fjorårets tildeling leveres innen fristen.

Rapporteringen er en forutsetning for ny tildeling.

Vedlagte ligger nyutviklet rapporteringsskjema som skal benyttes.

Det kreves ikke lenger at regnskapsrapport skal attesteres av revisor, men fellesråd som mottar tilskudd må, når endelig revisjonsrapport for hele fellesrådets virksomhet 2019 foreligger, sende denne til postmottak i det bispedømmerråd de mottar tilskudd fra.

I kommentarfeltet ber vi om at det legges inn kommentarer på store avvik fra budsjettet og spesifikasjon av store samleposter i regnskapet. I de tilfeller der fellesrådet overfører endel av tilskuddet til menighetenes disposisjon og regnskapsførsel, skal fellesrådet legge ved oversikt som viser hvordan denne delen av tilskuddet til trosopplæring er brukt i menigheten/e. Til sammen skal dette gi en oversikt over hvordan hele tilskuddet fra bispedømmerrådet til trosopplæring er anvendt.

Rapportering av aktivitet/tiltak med frist 15.januar 2021

Rapport for gjennomførte tiltak og vurdering av status for menighetens trosopplæring skal leveres innen fristen ved hjelp av det digitale planverktøyet for trosopplæring:

<https://trosopplaring.kirken.no>

Rapporteringen er en forutsetning for ny tildeling.

Ubenyttede midler

Ved underforbruk/vakanse har fellesrådet mulighet til å omdisponere midler mellom budsjettets poster. Endringene skal avtales med berørte menigheter.

Ubenyttede midler på inntil **fem** prosent av total tildeling til fellesrådet, overføres automatisk til neste budsjettår. Disse avsettes i bundet fond. Det er ikke anledning til å akkumulere (samle opp) mindreforbruk over flere år som utgjør mer enn fem prosent av årlig tildeling.

Ubenyttede midler over **fem** prosent av tildelingssummen, går automatisk til fratrekk i neste års bevilgning og forvaltes av bispedømmerrådet til trosopplæring i bispedømmet. For tilskuddsmottakere med lav tildeling er grensen **10 000 kroner**, selv om det er mer enn **fem** prosent av tildelingen.

NB! Fellesrådet skal gi melding til bispedømmerrådet så raskt som mulig, og senest innen 1.mars, dersom det viser seg at de har ubrukte midler utover dette.

Kontrolladgang og mulige sanksjoner

Bispedømmerrådet har adgang til å foreta nødvendig kontroll med at de tildelte midler nyttes i henhold til forutsetningene i dette tilskuddsbrevet.

Dersom det i ettertid viser seg at tilskuddet ikke er benyttet til det gitte formål kan bispedømmerrådet kreve deler eller hele beløpet tilbakebetalt.

Fremtidige tilskudd til formålet forutsetter en videreføring av tilsvarende tilskudd fra departementet.

Hvis det skulle være noen spørsmål, ta gjerne kontakt!

Kontaktperson for tilskuddet er Cecilie Bakkene Pedersen, trosopplæringsrådgiver.

E-post: cp493@kirken.no

Tlf. 918 13 715

Med vennlig hilsen

Jorunn Kraft Vistnes
Stiftsdirektør

Geir Skårland
Avdelingsleder menighetsutvikling

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Intern fordeling	Sum tilskudd 2019	Beregnet tilskudd 2020	A konto utbetalt april
Ræge	302 000	310 000	155 000
Sola	669 000	687 000	343 500
Sørnes	350 000	359 000	179 500
Tananger	409 000	420 000	210 000
Sola KF	1 730 000	1 776 000	888 000

Vedlegg:
Regnskapsrapport 2019 - Trosopplæringsmidler

Mottakere:
Sola kirkelige fellesråd

PB 82

4097 SOLA

DEN NORSKE KIRKE

REGNSKAPSRAPPORT FOR BRUK AV TROSOPPLÆRINGSMIDLER I 2019

Denne rapportmalen finnes også på Kirkebakken, under Arbeidssøtte/Administrasjon, økonomi og arkiv/Felles økonomienhet - regnskap.

Vilkår for tildelingen av trosopplæringsmidler:

Kirkelig fellesråd skal føre regnskap for trosopplæringstilskuddet og tilhørende inntekter og utgifter. Regnskapet må føres på eget ansvar/tjeneste (koststed/prosjekt) pr. sokn slik at egnede rapporter kan tas ut. I de tilfeller der menighetsrådene fører regnskap for driftsmidler, skal disse føres på eget sted og menighetsrådet skal rapportere til fellesrådet på bruken av midlene, slik at fellesrådet kan sende en fullstendig oversikt på anvendelsen av tilskuddet til bispedømmerrådet. Tilsammen skal dette gi en oversikt over hvordan hele tilskuddet fra bispedømmerrådet til trosopplæring er anvendt.

Kirkelig fellesråd skal sørge for at rapportering på regnskap og aktivitet følges opp i henhold til fastsatte frister og rutiner.

Rapportering:

Regnskap for det tildelte beløp i 2019 innrapporteres til bispedømmet innen 15. mai 2020.

Rapport for gjennomførte tiltak og vurdering av status for menighetens trosopplæring i 2019 skal leveres innen 15. januar 2020 ved hjelp av det digitale planverktøyet for trosopplæring.

Rapporteringen gjelder for:

kirkelig fellesråd

Driftsrapport - Trosopplæringsmidler	Kostrareferanse (ikke utfyllende)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Budsjett 2020
Inntekter:		Beløp i hele kroner			
Tilskudd fra Den norske kirke	700/800			0	
Refusjon fra NAV (inkl. arb.g.avg.)	710			0	
Egne inntekter (gaver, ofringer, deltakeravgifter)	600-650			0	
Øvrige inntekter	729-770			0	
= Sum driftsinntekter (A)		0	0	0	0

Utgifter:

Lønn og godtgjørelser	010-099			0	
Driftskostnader - materiell, møter, mm	100-149			0	
Driftskostnader - opplæring, reiser mm	150-179			0	
Driftskostnader - husleie, leasing mm	180-299			0	
Driftskostnader - kjøp av tjenester/interne overføringer	300-499			0	
= Sum driftsutgifter (B)		0	0	0	0

= Driftresultat (A - B) *

Evt. bruk av bundet fond	950			
Evt. avsetning til bundet fond (D)	550			
= Endring avsetning til bundet fond (D - C)		0	0	

Balanse - Trosopplæringsmidler	Inngående balanse 2019	Endring 2019	Utgående balanse 2019
Bundet fond Trosopplæring		0	0

*) Ved underforbruk/vakanse har fellesrådet mulighet til å omdisponere midler mellom budsjettets poster. Endringene skal avtales med berørte menigheter.

Ubenyttede midler på inntil 5 % av total tildeling til fellesrådet, overføres automatisk til neste budsjettår. Disse avsettes i bundet fond. Det er ikke anledning til å akkumulere mindreforbruk over flere år som utgjør mer enn 5 % av årlig tildeling. Et mindreforbruk som oppstår som følge av at fellesrådet har egne inntekter vil ikke gå til fratrekk i neste års tildeling.

Ubenyttede midler over 5 % av tildelingssummen, går automatisk til fratrekk i neste års bevilgning og forvaltes av bispedømmerrådet til trosopplæring i bispedømmet. For tilskuddsmottakere med lav tildeling er grensen kr. 10.000,-, selv om det er mer enn 5 % av tildelingen.

Vedr. budsjett 2020:

Kirkelig fellesråd skal som valgt organ, vedta et samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra Kirkerådet. Budsjettet skal bl.a. fordele midlene på henholdsvis personalkostnader og driftsmidler. Fellesrådet skal også vedta andel av driftsmidlene som stilles til disposisjon for hvert menighetsråd.

Evt. kommentarer/merknader til rapporten:

Tilskuddsmottaker skal melde fra dersom det er endringer i registrerte opplysninger, som org.nr., bankkto.nr., e-post.

Sted og dato	Underskrift kirkeverge	Rapportskjema skal underskrives og sendes inn som pdf-fil.

DEN NORSKE KYRKJA

REKNESKAPSRAPPORT FOR BRUK AV TRUSOPPLÆRINGSMIDLAR I 2019

Denne rapportmalen ligg også på Kirkebakken, under Arbeidsstøtte/Administrasjon, økonomi og arkiv/Felles økonomienhet - regnskap.

Vilkår for tildeling av trusopplæringsmidlar:

Kyrkjeleg fellesråd skal føra rekneskap for trusopplæringsstilsot og tilhøyrande inntekter og utgifter. Rekneskapen må førast på eige ansvar/teneste (kostad/prosjekt) pr. sokn slik at eigna rapportar kan takas ut. I dei tilfella der sokneråda fører rekneskap for driftsmidlar, skal desse førast på eigen stad, og soknerådet skal rapportera til fellesrådet på bruken av midlane, slik at fellesrådet kan senda ei fullstendig oversikt på bruken av tilskotet til bispedømerådet. Til saman skal dette gje oversikt over korleis heile tilskotet til trusopplæring er nytta.

Kyrkjeleg fellesråd har ansvar for at rapportering på rekneskap og aktivitet vert følgd opp i samsvar med fastsatte fristar og rutinar.

Rapportering:

Rekneskap for tildelt beløp i 2019 skal rapporterast til bispedømet innan 15. mai 2020.

Rapport for gjennomførte tiltak og vurdering av status for soknet si trusopplæring i 2019 skal leverast innan 15. januar 2020 ved hjelp av det digitale planverktøyet for trusopplæring.

Rapporteringa gjeld for:

kyrkjeleg fellesråd

Driftsrapport - Trusopplæringsmidlar	Kostrareferanse (ikkje uttømmmande)	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Budsjett 2020
Inntekter:		Beløp i heile kroner			
Tilskot frå Den norske kyrkja	700/800			0	
Refusjon frå NAV (inkl. arb.g.avg.)	710			0	
Eigne inntekter (gåver, ofringar, deltakaravgifter)	600-650			0	
Øvrige inntekter	729-770			0	
= Sum driftsinntekter (A)		0	0	0	0

Utgifter:

Løn og godtgjersler	010-099			0	
Driftskostnader - materiell, møter, mm	100-149			0	
Driftskostnader - opplæring, reiser, mm	150-179			0	
Driftskostnader - husleie, leasing, mm	180-299			0	
Driftskostnader - kjøp av tenester/interne overføringar	300-499			0	
= Sum driftsutgifter (B)		0	0	0	0
= Driftresultat (A - B) *		0	0	0	0

Evt. bruk av bundet fond (C)	950		
Evt. avsetjing til bundet fond (D)	550		
= Endring avsetjing til bundet fond (D - C)		0	0

Balanse - Trusopplæringsmidlar	Inngående balanse 2019	Endring 2019	Utgående balanse 2019
Bundet fond Trusopplæring		0	0

*) Ved underforbruk/vakanse kan fellesrådet omdisponera midlar mellom budsjettpostane. Endringar skal gjerast i dialog med dei sokna det gjeld.

Unytta midlar på inntil 5 % av total tildeling til fellesrådet, vert overført automatisk til neste budsjettår. Fellesrådet skal avsetja dei i bundet fond. Det er ikkje høve til å akkumulera mindreforbruk over fleire år som utgjør meir enn 5 % av årleg tildeling. Eit mindreforbruk som oppstår grunna eininga har egne inntekter vil ikkje gå til fråtrekk i neste års tildeling.

Unytta midlar over 5 % av tildelinga, går automatisk til fråtrekk i neste års tildeling og vert forvalta av bispedømerådet til trusopplæring i bispedømet. For tilskotsmottakarar med låg tildeling er grensa kr. 10.000,-, sjøl om det er meir enn 5 % av tildelinga.

Vedr. budsjett 2020:

Kyrkjeleg fellesråd skal som valgt organ, vedta eit samla budsjett for tilskotsmidlar frå Kyrkjerådet. Budsjettet skal bl.a. fordele midlane på høvesvis personalkostnader og driftsmidlar. Fellesrådet skal også vedta andel av driftsmidlar som vert stillt til disposisjon for kvart sokn.

Evt. kommentarer/merknader til rapporten:

Tilskuddsmottaker skal melde fra dersom det er endringer i registrerte opplysninger, som org.nr., bankkto.nr., e-post.

Stad og dato	Underskrift kyrkjevevje	Rapportskjema skal underskrivast, og sendast inn som pdf-fil.
--------------	-------------------------	---

Saksframlegg

e. Fellesrådet ber kirkevergen forberede sak anq. framtidige pensjonsforpliktelser i

KLP for tilsatte og tidligere tilsatte medarbeidere i trosopplæringen i solamenighetene.

Sola kirkelige fellesråd har siden 1997 forvaltet sine pensjonsforpliktelser overfor sine ansatte medarbeidere i Kommunal landspensjonskasse (KLP). KLP leverer finans – og forsikringstjenester til offentlig sektor, og har i en årrekke vært eneste leverandør av pensjonstjenester til kommuner, fylkeskommuner, kirkelig sektor mv.

Saksopplysninger:

Administrasjonen er kjent med at noen fellesråd disponerer en viss andel av tildelte trosopplæringsmidler (5%) for å dekke administrative og personalmessig ressursbruk generert av økt aktivitet i menighetene som følge av disse midlene. Sola kirkelige fellesråd har så langt valgt å ikke holde igjen noen andel av tildelte trosopplæringsmidler til administrasjon, men administrasjonen finner det relevant å informere fellesrådet om dette forholdet med tanke på at en 5% - andel til administrativ og personalmessig ressursbruk kan innføres fom budsjettåret 2021.

Tildelte trosopplæringsmidler har siden 2012 vært som følger:

2020: kr. 1 776 000
2019: kr. 1 730 000
2018: kr. 1 660 000
2017: kr. 1 642 000
2016: kr. 1 606 000 (etter fradrag for kr. 36 000 for tidligere års mindreforbruk)
2015: kr. 1 604 000
2014: kr. 1 573 000
2013: kr. 1 485 000
2012: kr. 1 408 000

Fordelingen har siden 2009 vært regulert av Kirkerådets nasjonale kriterier samt Stortingets årlige bevilgning, og Sola kirkelige fellesråd fastsetter endelig trosopplæringsbudsjett ihht. det årlige tildelingsbrevet.

Sola kirkelige fellesråd har pr. 01.01.2020 3,4 årsverk tilsatt i trosopplæringsarbeidet i de 4 menighetene, fordelt på 6 medarbeidere, i 100% eller mindre stillinger, samt også kombinert med andre stillingshjemler i menighetene.

Fra tildelingsbrev 09.04.2019:

....

Ubenyttede midler

Ved underforbruk/vakanse har fellesrådet mulighet til å omdisponere midler mellom budsjettets poster. Endringene skal avtales med berørte menigheter.

Ubenyttede midler på inntil fem prosent av total tildeling til fellesrådet, overføres automatisk til neste budsjettår. Disse avsettes i bundet fond. Det er ikke anledning til å akkumulere mindreforbruk over flere år som utgjør mer enn fem prosent av årlig tildeling.

Ubenyttede midler over fem prosent av tildelingssummen, går automatisk til fratrekk i neste års bevilgning og forvaltes av bispedømmerådet til trosopplæring i bispedømmet. For tilskuddsmottakere med lav tildeling er grensen 10 000 kroner, selv om det er mer enn fem prosent av tildelingen.

Fellesrådet skal gi melding til bispedømmerådet så raskt som mulig, og senest innen 1.mars, dersom det viser seg at de har ubrukte midler utover dette.

.....

Regnskapsresultat 2019 trosopplæring:

Kirkevergeadministrasjonen gjorde 30.03.2020 henvendelse til KLP med anmodning om å få

aktuarberegnet Sola kirkelige fellesråd sine nåværende og framtidige pensjonsforpliktelser overfor nåværende og tidligere tilsatte medarbeidere i trosopplæringssektoren i de 4 solamenighetene. Det gjelder totalt 118 medarbeidere, hvorav 84 er tidligere og 34 nåværende. Av disse har 20 vært innom stillinger i trosopplæringen. Vi har per dags dato ikke mottatt svar på vår henvendelse.

Nøkkeltall fra KLP i forbindelse med noteopplysninger for regnskapet for 2019 viser at Sola kirkelige fellesråds netto pensjonsforpliktelse er på kr. 3 978 000. Det er ut fra det tallgrunnlaget vi så langt har fått tilgang til foreløpig ikke mulig å beregne hvor mye av dette som spesifikt gjelder tilsatte i trosopplæringen. Det vil bli tatt ny kontakt med KLP for om mulig å få ut oversikt over hvor stor del av pensjonsforpliktelsene som gjelder disse.

Forslag til vedtak:

- a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmekontor om å få disponere kr. 270 000 av mindreforbruk trosopplæringsbudsjett 2019 til fondsavsetning til framtidige pensjonsforpliktelser for nåværende og tidligere trosopplæringsstillinger i solamenighetene.
- b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen om å innarbeide avsetning av midler til framtidige pensjonsforpliktelser fra og med budsjettåret 2020.

Sola kirkelige fellesråd 22.04.2020:

SKF- 20/023 Vedtak:

Forslag til vedtak:

- a. Sola kirkelige fellesråd søker Stavanger bispedømmekontor om å få disponere kr. 270 000 av mindreforbruk trosopplæringsbudsjett 2019 til fondsavsetning til framtidige pensjonsforpliktelser for nåværende og tidligere trosopplæringsstillinger i solamenighetene.
- b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen om å innarbeide avsetning av midler til framtidige pensjonsforpliktelser fra og med budsjettåret 2020.

Til Sola kirkelige fellesråd
v/Trygve Torgersen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

UTTALELSE OM REVISJON AV ÅRSREGNSKAPET 2019

Konklusjon

Vi har revidert Sola kirkelige fellesråd sitt årsregnskap som viser et positivt netto driftsresultat på kr 546 776 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 225 354. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende framstilling av den finansielle stillingen til Sola kirkelige fellesråd per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i fellesrådets årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fellesrådet og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med fellesrådet blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

UTTALELSE OM ØVRIGE LOVMESSIGE KRAV

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak. Vi vil likevel anmode om at større kjente disposisjoner budsjettreguleres slik at det blir med samsvar mellom regnskap og regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, 22.05.2020

Rogaland Revisjon IKS

Elektronisk signert

Rune Haukaas

Revisjonsdirektør/

statsautorisert revisor/jurist

Elektronisk signatur

Elektronisk signatur

Signert av

Signert av

Haukaas, Rune

Fødselsdato / Fødselsdato 1968-09-16

Norwegian BankID

Dato og tid

Dato og tid (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna

22.05.2020 08.48.19

Dette dokumentet er signert med elektronisk signatur. En elektronisk signatur er juridisk forpliktende på samme måte som en håndskrevet signatur på papir. Denne siden er lagt til dokumentet for å vise grunnleggende informasjon om signaturen(e), og på de følgende sidene kan du lese dokumentet som er signert. Vedlagt finnes også en PDF med signatordetaljer, og en XML-fil med innholdet i den elektroniske signaturen(e). Vedleggene kan brukes for å verifisere gyldigheten av dokumentets signatur ved behov.

Dette dokumentet er signert med elektronisk signatur. En elektronisk signatur er juridisk forpliktende på samme måte som en håndskrevet signatur på papir. Denne siden er lagt til dokumentet for å vise grunnleggende informasjon om signaturen(e), og på de følgende sidene kan du lese dokumentet som er signert. Vedlagt finnes også en PDF med signatordetaljer, og en XML-fil med innholdet i den elektroniske signaturen(e). Vedleggene kan brukes for å verifisere gyldigheten av dokumentets signatur ved behov.

Lønns- og pensjonskostnader 2019

Navn	Sola kirkelig fellesråd	Organisasjonsnr.	976 993 691,00
Forretningsadresse	Postboks 134	Fødselsnr.	
Postnr./-sted	4097	Sola	

Ekstern regnskapsfører

Navn		Regnskapsførers organisasjonsnummer	
Forretningsadresse		Postnr./-sted	

Andre offentlige organers bruk av opplysninger i RF-1022

For å samordne og forenkle oppgaveinnleveringen fra næringslivet, kan opplysninger som avgis i "Lønns- og pensjonskostnader", RF-1022, helt eller delvis bli benyttet også av andre offentlige organer som har hjemmel til å innhente de samme opplysningene, jf. lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6. Opplysninger om eventuell samordning kan fås ved henvendelse til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

Merknader til utfylling av skjemaets side 2:

Dette skjemaet skal fylles ut av alle som har lønnsopplysningspliktige utbetalinger og som er bokføringspliktige etter lov eller etter forskrift gitt i medhold av lov, herunder offentlige etater og institusjoner.

Skattepliktige virksomheter skal levere skjemaet elektronisk. Offentlige etater og skattefrie institusjoner skal levere skjemaet på papir til skattekontoret innen 31. mai 2020.

Hensikten med dette skjemaet er å avstemme opplysninger om utbetalinger som er rapportert via A-ordningen og de registrerte utbetalingene. De innrapporterte utbetalingene fremgår av "A07 Avstemmingsinformasjon for år 2019". De samlede kostnadsførte og registrerte lønnsopplysningspliktige ytelser skal spesifiseres for hver kontokode.

Dersom det er flere kontoer enn det er linjer i skjemaet, må flere skjemaer benyttes. Postene 111 og 112 skal kun fylles ut på det siste skjemaet.

De som har avvikende regnskapsår må basere oppstillingen på kalenderåret.

Har den som plikter å gi oppgave, plikt til å ha revisor i henhold til lov om revisjon og revisorer, skal også revisor underskrive. Det samme gjelder dersom det etter lov eller forskrift benyttes kommunerevisor.

Hver linje er nummerert av hensyn til referanse/identifikasjon.

Kolonne 2/3:

Det er konto (kontonummer) og kontonavn fra regnskapet som skal oppgis. For postene 111 og 112 er det tilstrekkelig at konto oppgis i de tilfellene det er flere underkontoer for hver linje.

Kolonne 4:

Kolonnen skal inneholde de samlede kostnadsførte og registrerte lønnsopplysningspliktige ytelser fra regnskapet for den enkelte konto. Utbetalinger under grensen for opplysningsplikt skal også medtas.

Kolonne 5 og 6:

Konto og navn er knyttet mot kostnadskontoen. Tallene i kolonne 5 og 6 hentes fra den konto i balansen som er knyttet mot den aktuelle resultatkontoen. Hvis avsetning til flere resultatposter er ført mot samme balansekonto, kan balansekontoen føres på egen linje.

Kolonne 7:

Sum kolonne 7 skal stemme med summen av alle beløp innrapportert under inntektsbeskrivelser som fremgår av rapporten "A07 Avstemmingsinformasjon for år 2019". Beløpet skal i tillegg inneholde utbetalte beløp som er under grensen for lønnsopplysningsplikt og som ikke er innrapportert.

Kolonne 8:

Det som skal oppgis her er det beløp av årets utbetalte innrapporteringspliktige ytelser (kolonne 7) som er arbeidsgiveravgiftspliktig, spesifisert pr. konto. Sum kolonne 8 skal stemme med "Sum avgiftsgrunnlag lønn og godtgjørelse" fratrukket "Sum avgiftsgrunnlag refusjon", som fremgår av rapporten "A07 Avstemmingsinformasjon for år 2019".

Sum kolonne 8 skal være redusert for tilskudd/refusjon vedrørende arbeidskraft.

Lønns- og pensjonskostnader 2019

Skjema nr. 7

1	2 Konto nummer	3 Konto navn	4 Samlede kostnadsførte og registrerte lønnsopplysningspliktige ytelser	5 Tillegg for kostnads- førte lønninger mv tidligere år, som er utbetalt i sist forløpne år	6 Fradrag for påløpte, ikke forfalte lønninger mv. i sist forløpne år som ikke er innrapportert	7 Samlede opplysningspliktige ytelser (kol. 4 + 5 + 6)	8 Arbeidsgiver- avgiftspliktige ytelser
100	10100	Lønn faste stillinger	10 344 891,47			10 344 891,47	10 344 891,47
	10104	Vikar vakant stilling	29 505,37			29 505,37	29 505,37
	10120	Avtalefestede tillegg fastlønn	61 232,9			61 232,9	61 232,9
	10200	Vikartjeneste prest	15 568			15 568	15 568
	10204	Vikarlønn enkelttimer	36 087,06			36 087,06	36 087,06
	10220	Avtalefestede tillegg vikarer	44 171,69			44 171,69	44 171,69
	10301	Ekstraressurs	112 376,87			112 376,87	112 376,87
	10510	Honorar	154 964,61			154 964,61	154 964,61
	10512	Trekkpliktig kjøregodtgjørelse	7 532,04			7 532,04	7 532,04
	10519	Diverse godtgjørelser	7 657,64			7 657,64	7 657,64
110		Sum					
111		Samlet beløp som er kreditert «konto for naturallytelsen»					
112		+ Årets innbetaling av arbeidsgiveravgiftspliktig tilskudd og premier til pensjonsordning					
120		Sum					

Dato 25.03.20	Arbeidsgivers underskrift <i>Jan</i>	Dato 22/5-20	Revisors underskrift og stempel <i>Kare Atkinson</i>
------------------	---	-----------------	---

Fastsatt med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 7-13 jfr. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11.

Lønns- og pensjonskostnader 2019

Skjema nr. 2

1	2 Konto nummer	3 Konto navn	4 Samlede kostnadsførte og registrerte lønnsopplysningspliktige ytelser	5 Tillegg for kostnads- førte lønninger mv tidligere år, som er utbetalt i sist forløpne år	6 Fradrag for påløpte, ikke forfalte lønninger mv. i sist forløpne år som ikke er innrapportert	7 Samlede opplysningspliktige ytelser (kol. 4 + 5 + 6)	8 Arbeidsgiver- avgiftspliktige ytelser
		elektronisk kommunikasjon	71 451,47			71 451,47	71 451,47
	10802	Fast ledergodtgjørelse	140 194,94			140 194,94	140 194,94
	10804	Øvrig møtegodtgjørelse	188 553			188 553	188 553
100	10910	Premie kollektiv ulykkesforsikring	8 304,56			8 304,56	8 304,56
	10911	Premie gruppelivsforsikring (motpost 118	16 487			16 487	16 487
	11610	Kilometergodtgjørelse	51 741			51 741	
	11658	Honorar næringsdrivende oppg.pl	30 741,94			30 741,94	30 741,94
		Diverse oppgavepliktig godtgjørelse	665,28			665,28	665,28
	2337508	FERIEPENGEAVSETNING 2018	1 106 802,43	1 106 802,43		1 106 802,43	1 106 802,43
	2337509	FERIEPENGEAVSETNING 2019	-1 093 790,22		-1 093 790,22	-1 093 790,22	-1 093 790,22
110		Sum					
111		Samlet beløp som er kreditert «konto for naturallytelsen»					
112		+ Årets innbetaling av arbeidsgiveravgiftspliktig tilskudd og premier til pensjonsordning					
120		Sum					

Dato 25.03.20	Arbeidsgivers underskrift <i>Mani Dela</i>	Dato 22/5-20	Revisors underskrift og stempel <i>Rune</i>
------------------	---	-----------------	--

Fastsatt med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 7-13 jfr. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11.

Lønns- og pensjonskostnader 2019

Skjema nr. 3

1	2 Konto nummer	3 Konto navn	4 Samlede kostnadsførte og registrerte lønnsopplysningspliktige ytelser	5 Tillegg for kostnads- førte lønninger mv tidligere år, som er utbetalt i sist forløpne år	6 Fradrag for påløpte, ikke forfalte lønninger mv. i sist forløpne år som ikke er innrapportert	7 Samlede opplysningspliktige ytelser (kol. 4 + 5 + 6)	8 Arbeidsgiver- avgiftspliktige ytelser
100		refusjon					-136 897
110		Sum	11 335 139,05	1 106 802,43	- 1 093 790,22	11 324 611,05	11 135 307,77
111		Samlet beløp som er kreditert «konto for naturalytelse»					
112		+ Årets innbetaling av arbeidsgiveravgiftspliktig tilskudd og premier til pensjonsordning					1 339 961,61
120		Sum				11 354 381,03	12 505 039,36

Dato 25.03.20	Arbeidsgivers underskrift <i>[Signature]</i>	Dato 22/5-20	Revisors underskrift og stempel <i>[Signature]</i>
------------------	---	-----------------	---

Fastsatt med hjemmel i Skatteforvaltningsloven § 7-13 jfr. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11.

Sola kommune
v/økonomisjef

Sola, 03.06.2019

BUDSJETTINNSPILL 2020 FRA SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - INNSPILL TIL SOLA KOMMUNES HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2020 – 2023

1 Innledning

Sola kirkelige fellesråd behandlet i møte 22.05.2019 under *FR-sak 22/19 Budsjettprosess 2020 – innspill til Sola kommune* kommende års økonomiske situasjon og budsjettmessige utfordringer for fellesrådet som arbeidsgiver, kirkebygg – og gravplassforvaltning mv., og vedtok enstemmig følgende:

- a. Sola kirkelige fellesråd ber om at ordinær driftsramme fra Sola kommune for 2019 framskrives for 2020 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning, i tråd med gjeldende ordning.
- b. Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommune for 2020-2023:
 1. Innredning kontorer Sola menighet / kirkevergekontoret kr. 322 000
 2. Ekstra vedlikeholdsmidler kirkebygg kr. 300 000
 3. Fortsatt oppussing av kirkerommet Sørnes kirke kr. 1 000 000
 4. Felles ungdomsdiakon i Sola kommune (100%) kr. 650 000
 5. Utsifting av vinduer i kafélokalene Tananger kirke kr. 170 000
 6. Ny heis Ræge kirke kr. 400 000

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Drift				
<i>Ekstra vedlikeholdsmidler kirkebygg</i>	300 000	300 000	300 000	300 000
<i>Felles ungdomsdiakon i Sola kommune (100%)</i>	650 000	650 000	650 000	650 000
<i>Utsifting av vinduer i kafélokalene, Tananger kirke</i>	170 000			
Sum tiltak drift	1 120 000	950 000	950 000	950 000

Investeringer

Innredning kontorer, Sola menighet/kirkeverge	322 000			
Fortsatt fornyelse av kirkerom, Sørnes kirke	800 000	200 000		
Ny heis Ræge kirke				400 000
Sum tiltak investeringer	1 122 000	200 000	0	400 000

- c. Fellesrådet gir administrasjonen sammen med økonomiutvalget fullmakt til å utforme endelig budsjettskriv til Sola kommune innen oppgitt frist. Utkast til budsjettskriv 2019 sendes fellesrådets medlemmer til orientering.

Sola kirkelige fellesråd vedtar årlig det kommende års driftsbudsjett i etterkant av Sola kommunestyres formelle budsjettvedtak i desember (jfr. Kirkelovens § 15 *Kommunens økonomiske ansvar*). Dette møtet skjer av praktiske årsaker på fellesrådets faste januar-møte.

Budsjettert rammetilskudd fra Sola kommune for 2018 er kr 14 340 000, inkludert lønns- og pensjonsreserve.

2 Viktige innspill til fellesrådets driftsramme for 2020

Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om at tilsvarende beregning av rammetilskuddet videresføres for 2020 som for 2019. Vel 60 % av fellesrådets driftsbudsjett er årlig bundet til virksomhetens faste stillinger. Det er viktig for fellesrådet sammen med menighetsrådene i Den norske kirkes menigheter i Sola å opprettholde og videreføre nåværende tilbud og aktivitetsnivå.

Gudstjenestene i kirkene er formeltforordnet av Stavanger biskop. Omlag 35 000 deltok i 2018 (36 100 i 2017 og 36 500 i 2016) på de ca. 230 gudstjenestene i kirkene i Tananger, Sørnes, Sola og Ræge i løpet av året. I tillegg besøkte nærmere 9 000 mennesker kirkene på konserter og kulturarrangement. Det er i alle menighetene de fleste ukedager svært mange aktiviteter for barn og ungdom som ukentlig samler hundrevis av deltakere. Den lokale kirken er med i sorg og i glede, og ønsker å være tilstede og støttende i ulike livsfaser for alle som trenger det. Kirkestabene med i alt 25 ansatte i menighetene sammen med prestene utgjør svært viktige ressurser. Men for å gjennomføre alle arbeidsoppgavene har Solamenighetene registrert til sammen over 1000 frivillige som er med og driver arbeidet fra uke til uke. Den innsatsen verdsettes høyt av mange.

Når Sola kirkelige fellesråd henvender seg til Sola kommune om økt økonomisk rammetilskudd for 2019 er det en stram prioritering som ligger bak. De 4 menighetsrådene har sterke og oppriktige ønsker og mange behov som går langt ut over det som presenteres og som fellesrådet gjerne skulle støttet med midler, men som det ikke har muligheter til å imøtekomme. Sola kommune er kjent med at flere av de konkrete behovene for ekstra ressurser har vært presentert for kommunen gjennom en del år, og fellesrådet bekrefter med dette sine prioriterte behov.

3 Konkrete budsjettinnspill

A. DRIFT

a. Årlig økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola

Sola kirkelige fellesråd forvalter totalt 5 kirkebygg: Tananger kirke (2002), Ræge kirke (2009), Sørnes kirke (1977) - rehabilitert og påbygget i 2012, Sola kirke (1955) samt Tananger kapell (1879). Sistnevnte bygg er svært sjelden i bruk i regi av Den norske kirke, og er siden 2010 utleidd til en lokal innvandrermenighet. Ihht. kirkeloven er det de kirkelige fellesrådene som forvalter kirkebyggene på vegne av soknene (menighetene) i Den norske kirke. Det innebærer vedlikeholdsansvar med de kostnadene som det medfører.

Sola kirkelige fellesråd har siden 2016 hatt en felles ambulerende vaktmester - driftsleder for solakirkene, med svært gode erfaringer. Driftslederen har løpende ansvar for forvaltning av kirkebyggene, foretar enklere og forefallende vedlikehold, kartlegger og følger opp kommende små og større vedlikeholdstiltak i nært samarbeid med kirkevergen samt bygger nødvendig FDV-dokumentasjon og – oppfølging. Moderne kirkebyggforvaltning er mye mer kostbar enn før, og forebyggende vedlikehold av tekniske installasjoner med årlige servicetilsyn legger beslag på en betydelig del av vedlikeholdsbudsjettet. Dagens moderne kirkebygg har installert avansert teknisk utstyr for energi og ventilasjon samt for lyd og data som betjener økende krav og forventning til lyd, tekst og bildeformidling i gudstjenester, brylluper, begravelser, samlinger for barn/ungdom, kulturarrangementer og konserter mv. En del av dette utstyret er også finansiert og anskaffet av menighetene selv. Dette utstyret i kirkene utrangeres og må skiftes ut, og fellesrådet trenger mer midler for å kunne opprettholde et normalt godt nivå på disse funksjonene.

I forhold til kirkebyggenes arealer og særegne konstruksjoner er nåværende tilgjengelige vedlikeholdsmidler alt for lave i forhold til behovet for å ivareta et planmessig og forsvarlig vedlikehold av de 5 kirkebyggene. For 2019 har fellesrådet avsatt kr 535 000 av ordinære budsjettmidler samt av regnskapsmessig mindreforbruk de siste årene til nødvendige og forebyggende vedlikeholdstiltak.

Følgende vedlikeholdsplan synliggjør reelle vedlikeholdsbehov for kommende år:

Bygg	Konto	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ræge kirke	Anlegg	10 000					
Ræge kirke	Bygg	149 184	67 622	153 622	167 622	433 622	62 622
Ræge kirke	Inventar		104 500	24 000		5 000	
Ræge kirke	Instrument	6 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Ræge kirke		165 684	173 622	179 122	169 122	440 122	64 122
Sola kirke	Anlegg	10 000					
Sola kirke	Bygg	76 485	26 373	6 373	706 373	6 373	6 373
Sola kirke	Inventar	718					
Sola kirke	Instrument	15 000	16 200	5 000	124 000	10 200	418 000
Sola kirke		102 203	42 573	11 373	830 373	16 573	424 373
Seremonirom	Anlegg						
Seremonirom	Bygg	25 000	85707	10 707	10 707	10 707	10 707
Seremonirom	Inventar						

Bygg	Konto	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Seremonirom	Instrument	5 000	5000	5 000	5 000	5 000	5 000
Seremonirom		30 000	90707	15 707	15 707	15 707	15 707
Ny kirke Sola	Anlegg						
Ny kirke Sola	Bygg		322 000				
Ny kirke Sola	Inventar						
Ny kirke Sola	Instrument						
Ny kirke Sola		0	322 000	0	0	0	0
Sørnes kirke	Anlegg	10 000	40 000	100 000			
Sørnes kirke	Bygg	136 369	976 222	286 222	836 222	1 406 222	736 222
Sørnes kirke	Inventar		53 000	20 000		65 000	
Sørnes kirke	Instrument	25 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Sørnes kirke		171 369	1 084 222	421 222	851 222	1 486 222	751 222
Tananger kirke	Anlegg	6			50 000	150 000	0
Tananger kirke	Bygg	354 516	154 084	1 044 516	49 084	844 516	49 084
Tananger kirke	Inventar		20 000		40 000		
Tananger kirke	Instrument	11 200	22 100	1 200	22 100	1 200	22 100
Tananger kirke		365 722	196 184	1 045 716	161 184	995 716	71 184
Tananger kapell	Anlegg						
Tananger kapell	Bygg	22 305	3 007 305	3 007 305	2 007 305	2 007 305	7 305
Tananger kapell	Inventar						
Tananger kapell	Instrument						
Tananger kapell		22 305	3 007 305	3 007 305	2 007 305	2 007 305	7 305
TOTAL SUM		857 282	4 916 613	4 680 445	4 034 913	4 961 645	1 333 913

Kirkelig fellesråd vurderer det som god og forebyggende forvaltning av disse midlene, og det vil spare fellesrådet og kommunen for større, uforutsette utgifter i både på kort og lengre sikt.

Årlig kostnad økning av vedlikeholdsreserve:

kr. 300 000

b. Fornyelse og oppgradering av Tananger kirke

Tananger kirke har et sterkt behov for utskift av vinduer i kafeen, som ligger i den opprinnelig gamle delen mellom menighetsbarnehagen og kirkebygget (tidl. Haga skole). Lokalet er i mye bruk til aktivitetstilbud til ungdommer og barn. Mange av vinduene er punkterte og det er råteskader på treverket. Nye, moderne vinduer vil også være energibesparende.

Utskifting av vinduer i kafélokalene Tananger kirke

kr. 170 000

c. Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola med kommunens utbyggingsområder (Skadberg/Jåsund) som prioritert satsingsområde.

Fra flere menighetsråd er det gjennom flere år blitt meldt behovet og interesse for for å etablere et utadrettet tilbud om tiltak blant barn og ungdom i Sola, og fellesrådet opprettholder dette ønsket også for kommende budsjettår og videre. Sola kommune har

hatt stor befolkningsvekst, og de nye utbyggingsområdene på Skadberg og Jåsund vil være konkrete satsingsområder for en ny stilling. Samtidig ser menighetsrådene også mange behov i egne menigheter og nærområder, og uttrykker dette konkret med ulike ønsker om nye og/eller økte stillinger mv.

Fellesrådet velger å samle disse behovene i ønsket om én stilling, fordi rådet på vegne av solamenighetene ser et tydelig behov for å kunne tilrettelegge og gjennomføre felles tilbud og aktiviteter for ungdommer i typiske utbyggingsområder, både lavterskeltilbud og aktiviteter for organisert ungdom. Menighetene i Sola har høy kompetanse på og mye erfaringer med barne – og ungdomsarbeid og ønsker å bidra i lokalmiljøene, gjerne i tilknytning til eksisterende positive nettverks – og ungdomsarbeid i de lokale menighetene. Mye erfaring fra menighetene tilsier at at denne type medarbeider vil løse ut betydelig frivillig innsats. Profilen på tilbudet skal være nytenkende og proaktiv i forhold til akutte behov og utfordringer som oppstår. Det må være et nært samarbeid med kommunens øvrige etater og tilbud på feltet som SLT team, utekontakten, idrettslag etc.

Årlig kostnad ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon: kr. 650 000

B. INVESTERING

De 4 menighetsrådene peker i årets budsjettprosess med rette på en del konkrete og vel begrunnede behov for utskiftning og oppgradering av inventar i kirkene. Fellesrådet har drøftet de mange innspillene og har valgt å samle seg om noen prioriterte tiltak.

a. Innredning kontorer Sola menighet / kirkevergekontoret

Kirkevergens stab, Solakirkenes servicetorg og de ansatte i Sola menighet er i dag lokalisert i et kommunalt bygg i Soltunveien 6 i Sola sentrum som skal avvikles/rives. I den forbindelse finner Sola menighet og Sola kirkelige fellesråd det nødvendig å peke på behovet for nye kontorlokaler. Beløpet på kr. 322 000 er en beregnet engangskostnad for innredning av nye kontorer. Alternativ plassering i leide sentrumsnære lokaler vil medføre faste, løpende kostnader.

Kostnad innredning kontorer stab menighet/kirkeverge kr. 322 000

b. Fornyelse og oppgradering av kirkerommet i Sørnes kirke

Sørnes kirke påbegynte i 2016 et stort oppgraderingsarbeid for kirkerommet. Sola kommune bevilget for 2016/2017 1 mill.kr. til dette prosjektet, som var en svært viktig startkapital for å komme i gang med dette viktige oppgraderingsarbeidet, som er planlagt i flere faser.

Fase 1: Lysne fondveggen og støpe gulvet i koret (*utført i 2018*)

Fase 2: Nye liturgiske møbler, lysning av eksisterende trepanel og støping av resten av gulvet i kirkerommet *)

Fase 3: Oppgradering av belysning i kirkerommet

Fase 4: Nye skyvedører

Fase 5: Resterende mursteinvegger i kirkerommet lysnes / gjøres hvite

**) Sørnes menighetsråd har våren 2018 bevilget innkjøp av fliser til hele kirkerommet (213 m²) av egne midler. Dette arbeidet planlegges utført sommeren 2019, og kostnaden med fliseleggingen skal i sin helhet dekkes av Sørnes menighet (verdi ca. kr. 500 000). Søknad om godkjenning er til behandling hos Stavanger biskop.*

Sørnes menighetsråd sin plan for renovering av kirkerommet (2016 – 2020) er totalt stipulert til om lag 3,2 mill.kr. og omfatter nye fliser på gulv i kirkerommet, lysning av kirkerommets treinteriør og murvegger, nye foldedører (når lekkasjene er stoppet), fornying av belysningen med energisparing samt nye benker. Fellesrådet vil derfor komme tilbake til dette også i kommende års budsjettinnspill.

Kostnad oppgradering kirkerom Sørnes kirke i 2020:	kr. 800 000
Kostnad oppgradering kirkerom Sørnes kirke i 2021:	kr. 200 000

c. Ny heis i Ræge kirke

Ræge menighetsråd melder om behov for ny heis mellom hovedetasje og underetasje. Heisen som ble anskaffet i 2009 da kirken var ny er nå utdatert og bør ikke benyttes dersom man er alene. Det har vært mange tekniske utfordringer med heisen, blant annet at den har stanset midt mellom etasjene med folk inni ved flere anledninger. Feilen som forårsaket dette er utbedret, men det er likevel en viss risiko knyttet til bruken. Heisen er av en type som i dag ikke er godkjent for montering i nye bygg.

Kostnad ny heis Ræge kirke	kr. 400 000
-----------------------------------	--------------------

4. Opparbeidelse av minnelund på Sola og Tananger kirkegårder

Kirkevergen og Sola kommune har gjennom en del år mottatt et økende antall henvendelser fra publikum i Sola og begravesbyråer i regionen med spørsmål om det er mulig å benytte seg av urnegravlegging i minnelund, både såkalt navnet minnelund og anonym gravlegging. Dette er for lengst etablert på gravplasser både i Stavanger og Sandnes kommuner og en del andre steder, og det veldig forståelig at det etterspørres også i Sola.

En minnelund skal være et godt og noe skjermet sted å komme til for sørgende og pårørende. Det skal etableres et felles sted / monument / innretning der de som har tilknytning til en urnegrav får montert en navneplate om den som er gravlagt der, og det skal være et felles sted det er lagt til rette for å legge ned blomster og tenne lys.

Sola kirkelige fellesråd som gravplassforvaltning er av bestemt oppfatning at en sammen med Sola kommune må prioritere klargjøring av kommunens første minnelund i 2020, for å kunne imøtekomme kommunens innbyggere på dette viktige feltet. Stadige henvendelser om det er minnelund på kirkegårdene i Sola bekrefter dette, og det er fra gravplassforvaltningen side beklagelig å stadig måtte skuffe folk med at det ikke har etablert minnelund enda i egen kommune.

I tett samarbeid mellom Sola kommune og kirkevergekontoret foreligger det nå planer for etablering av minnelunder både på Tananger kirkegård og Sola kirkegård. I forbindelse med prosjektering og ferdigstillelse av 2 nye gravfelter i Tananger i 2018/19 er det nå satt av

nødvendig areal og prosjektert ferdig minnelund, på sørligste del av gravfeltet nærmest Tananger Ring. Opprinnelig utvidelsesprosjekt manglet imidlertid midler til ferdigstilling av minnelundsområdet, og Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om at dette blir prioritert for 2020.

Det ble i 2016 også igangsatt et arbeid med dette for å klargjøre ønskede arealer for minnelund helt øst på Sola kirkegård. Dette arbeidet stoppet noe opp, blant annet fordi det er tidkrevende å få nødvendige avklaringer med arkeologiske myndigheter for området. Det ble så i 2018 igangsatt reguleringsplanarbeid for hele kirkegårdsområdet. Dette gjelder ikke minst det frigitte området (tidligere gårdsbruk) mellom Nordsjøveien og sør til de ferdigstilte gravplassarealene på østligste del. I dette området er det bl.a. også noen gamle reguleringsbestemmelser som må omgjøres, for at hele området kan klargjøres til gravlegging i årene som kommer. Reguleringsarbeidet vil ta opp mot 1 ½ år, og videre opparbeidelse vil ta 1-2 år med prosjektering og utførelse.

Kirkevergen foreslo i 2018 å snarest mulig få etablert en minnelund på et sentralt sted like ved nåværende Sola kirke, dvs. nær seremonistedet. Dette vil oppfattes imøtekommende overfor alle som ønsker å benytte seg av denne type gravlegging. Så vil det være tid til å arbeide videre med en større urnelund i østre del av Sola kirkegård med tanke på kommende tiårs gravleggingsbehov.

Minnelundarealet som en ønsker å først ta i bruk ligger like utenfor Sola kirke, på sørsiden. Området er på om lag 400 m² og vurderes som godt tjenlig til minnelund med urnegravlegging. Forslaget er innarbeidet i det pågående reguleringsplanarbeidet for Sola kirkegård.

I tråd med etablert praksis mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellesråd bevilges denne type midler over kommunens eget budsjett under *Samlebevilgning formål kirke*, og forvaltningen av midlene og prosjekteringsarbeidet skjer i samarbeid med kirkevergen, på vegne av kirkelig fellesråd som gravplassforvaltning.

Estimert anleggskostnad:

Beregnes av Sola kommune

5. Etablering av ordning med festeavgift for gravplassene i Sola

Det er gravferdslovens §§ 14 og 21 som gir formell hjemmel til å etablere ordning med festeavgift for festegraver på Sola, Ræge og Tananger kirkegårder i Sola. Som kjent er det kun Sola og Bokn kommuner i Rogaland som ikke har etablert denne ordningen, og Sola kirkelige fellesråd har nå etter grundig utredning konkludert med at ordning med festeavgift også innføres i Sola. I tråd med Sola kommune og alle andre norske kommuners praksis for å finansiere ulike kommunale tjenester som delfinansiering av den offentlige tjenesteytingen til kommunens befolkning konkluderer Sola kirkelige fellesråd med at det nå er nødvendig å etablere festeavgift for festegraver også på kirkegårdene i Sola kommune.

Sola kirkelige fellesråd behandlet i sitt møte 22.05.19 *FR-sak 21/19 Forslag om etablering av festeavgifter for gravplassene i Sola* og gjorde følgende enstemmige vedtak:

- a. *Sola kirkelige fellesråd vedtar at det innføres festeavgift for graver på gravplassene i Sola kommune fom. 01.01.2020 i henhold til gjeldende bestemmelser for gravplasser.*
- b. *Sola kommune anmodes om å fastsette festeavgiftenes størrelse ifm. budsjett 2020 – behandlingen. Festeavgiften foreslås prisjustert årlig med konsumprisindeksen, første gang med virkning fra 01.01.2021.*
- c. *Sola kirkelige fellesråd foreslår overfor Sola kommune at festeavgiftsats gjeldende fra 2020 fastsettes til kr. 200/år pr. grav, med feste - / faktureringsperiode hvert 5. år.*

Sola kirkelige fellesråd fastsetter ordning med festeavgift for graver med følgende begrunnelse:

- På bakgrunn av at det i Sola kommune aldri har blitt innført ordning med festeavgift for graver på gravplassene i kommunen er det et betydelig forbruk av nye gravarealer i forhold til andre kommuner / gravplassforvaltninger. Det er kommunens ansvar og økonomiske forpliktelse å omregulere, erverve og opparbeide gravarealer i kommunen. Dette er derfor hovedbegrunnelsen for å innføre festeavgift for kirkegårdene.
- Innføring av festeavgift vil føre til større bevissthet omkring forvaltning og stell av eksisterende graver
- All erfaring viser at innføring av festeavgifter vil over tid øke sletting av gamle graver (80 – 100 år gamle), og gjenbruk av disse. Dette vil frigjøre muligheten til gjenbruk av gamle gravarealer og vil over tid spare Sola kommune for betydelige kostnader til erverv av nye gravarealer.
- Innføring av festeavgift for graver på Tananger, Sola og Ræge kirkegårder vil være et viktig bidrag til å gi fortsatt økonomisk grunnlag for høy kvalitet og god service på området. Administrasjonen av kirkegårdene i Sola skal alltid ha høyest prioritet i kirkevergekontorets daglige gjøremål (gravbestilling / seremonibestilling / kontakt med gravfestere / gravstell / registrering av nye festere og overføring av festeavtaler osv. mv.) Gravplassforvaltningen representerer om lag 1 årsverk, fordelt på 3-4 stillinger i kirkevergeadministrasjonen.
- Festeavgifter vil bli brukt til nødvendige oppgraderinger av og framskyndelse av nødvendige minnelundprosjekter på Tananger, Sola og Ræge kirkegårder, i nært samarbeid med Sola kommune, samt kommende nye prosjekter og oppgraderinger på eksisterende gravplasser.
- Sola kirkelige fellesråd fikk i 2018 et kutt på kr. 400 000 i rammetilskuddet fra egen kommune, og i 2019 kr. 182 000. Denne ressursreduksjonen går også ut over gravplassforvaltningen, og i 2018 fant fellesrådet det derfor nødvendig å redusere gravplassadministrasjonen med 30 % stillingsressurs i forhold til tidligere år.

I henhold til gravferdslovens § 21 er det kommunen som skal fastsette satsene for festeavgift, etter forslag fra kirkelig fellesråd:

Gravferdslovenes § 21. Vedtekter og avgifter.

Kirkelig fellesråd fastsetter vedtektene for gravplasser. Vedtektene skal godkjennes av bispedømmerådet.

Avgifter for bruk av gravkapell, kremasjon og feste av grav fastsettes av kommunen etter forslag fra fellesrådet.

Sola kirkelige fellesråd anmoder derfor med dette Sola kommune om å fastsette festeavgiftsats gjeldende fra 2020 til kr. 200/år pr. grav.

Kirkevergekontoret har av Myraunet Consulting, Trondheim på grunnlag av gravopplysningene for kirkegårdene i Sola i gravplassregisteret Ecclesia fått utarbeidet en stipulert festeavgiftinntekt for Sola sin del fra 2020 på ca. kr. 438 000 med 200 kr. i årlig festeavgift (328 000/år med 150 kr.) i årlige festeavgift, stigende til kr. ca. 540 000 / år i 2030 (480 000/år med 150 kr.).

6. Tananger kapell – framtidig forvaltning

Sola kirkelige fellesråd finner det nødvendig å informere Sola kommune også om tilstanden til Tananger kapell, som har hatt en del fokus både gjennom media og ellers de siste årene. Tananger kapell er et tradisjonelt Linstow - kirkebygg fra 1879 (Linstow var en kjent kirkebyggarkitekt). Den er listeført hos Riksantikvaren, og bygget er vurdert som et verneverdig kulturminne. Riksantikvaren gir faglige råd om endringer eller vedlikehold, og det er biskopen som gir endelig vedtak etter kirkeloven. Alle kirker i Norge bygget mellom 1650 og 1850 er listeført. En rekke kirker bygget etter 1850 er også listeført, deriblant Tananger kapell.

Kapellbygget gikk ut av ordinær kirkelig bruk som soknekirke i 2002 da nåværende Tananger kirke ble vigslet og tatt i bruk, og brukes kun sporadisk til enkelte vielser. Tananger menighetsråd presiserte formelt i mars 2018 at menigheten ikke har bruk for kapellbygget. Det har de siste 8-9 årene vært utleid til en innvandrermenighet til bruk på søndagene.

Det har siden 2002 ikke har vært mulig å prioritere vedlikeholdsmidler for Tananger kapell. Som hastetiltak våren 2015 ble det montert skiferfangere på begge sider av hovedtaket fordi det ved flere anledninger hadde sklidd ned takskifer, til stor fare for besøkende på Tananger kirkegård. Våren 2019 foretas det også tilsvarende krisereparasjoner, og de 3 vinduene i klokketårnet er også blitt blendet ute og inne, for å unngå at løse glassvinduer faller ned på forbigående, med den fare det kan utgjøre.

Kirkevergen fikk utarbeidet en ekstern tilstandsrapport høsten 2015. Denne dokumenterte en estimert kostnad for nødvendige reparasjons – og rehabiliteringsarbeid på om lag kr. 3,0 mill.kr (2015). Erfaringsmessig fører de aller fleste rehabiliteringsprosjekter på kirkebygg og andre offentlige bygg til betydelige merkostnader. Den 140 år gamle bygningen lider tydelig av manglende vedlikehold. Den største kostnadene vil være reparasjon av råteskader i tårnet og bordkledning generelt samt omteking av skifertakene.

Kirkevergen fikk på ettersommeren 2018 i samarbeid med KA (*Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter*) framlagt en oppdatert tilstandsanalyse av Tananger kapell, også utarbeidet av et eksternt, profesjonelt rådgivningsfirma. Samlet er kostnadene forbundet med aktuelle vedlikeholds-/oppgraderingstiltak de neste 10 årene vurdert til ca. kr 8 200 000 inkl. mva.

Hvis kapellbygget skal bevares vil det i all framtid ha behov for jevnlig vedlikeholdsmidler (stipulert til 50' - 100 000 kr/år) som kirkelig fellesråd vil måtte be Sola kommune om tilskudd til. I lys av at det i Sola kommune i løpet av få år vil være bygget det 4. nye kirkebygget siden 1977 (Sørnes; Tananger (2002), Ræge (2009) og Sola (byggstart 2019) har fellesrådet forsøkt å igangsette en prosess som forhåpentligvis kan avklare framtidig bruk og forvaltning av bygget. Som listeført kirkebygg hos Riksantikvaren vil det f.eks. ikke være mulig å fatte et eventuelt lokalt vedtak om riving på egenhånd; det må godkjennes av Riksantikvaren / Stavanger biskop.

Fellesrådet gjorde 30.05.18 (FR-sak 24/18) følgende vedtak om Tananger kapell:

- a. Sola kirkelige fellesråd ber kirkevergen å kartlegge ulike alternativer for framtidig forvaltning av Tananger kapell ut fra framlagt plan pkt. a – h for dette, og legge fram saken til behandling i løpet av 2019.*
- b. Fellesrådet tilrår at det legges til rette for et informasjons – og dialogmøte lokalt i Tananger vedr. Tananger kapell når prosessen har avklart viktige forhold knyttet til pkt. a – h.*

På bakgrunn av de utarbeidede tilstandsrapportene for Tananger kapell finner Sola kirkelige fellesråd nødt til å varsle en betydelig framtidig rehabiliteringskostnad (fra 2020) dersom det avklares at kapellbygget skal / må forvaltes videre i framtiden, selv om det ikke lenger er behov for å beholde kapellbygget til kirkelig bruk.

Stipulert rehabiliteringskostnad 2020 - 2022: kr. 8 200 000

7. Avsluttende budsjettkommentarer

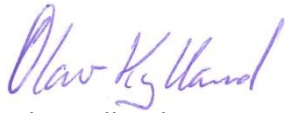
Det er viktig for Sola kirkelige fellesråd å ivareta en sunn og profesjonell økonomiforvaltning av de årlige tilskuddsmidlene fra Sola kommune. Rådet prioriterer så langt som mulig midlene til å opprettholde nøkkelstillinger i menighetene samt vedlikehold av kirkebyggene, og har fokus på å drive en enkel, servicert og effektiv administrasjon. De fleste eksisterende stillinger er knyttet til faste og nødvendige funksjoner som biskopens forordnede gudstjenester i de fire kirkene, kirkelige handlinger (dåp, vielser, begravelser), et stort konfirmantarbeid, barne – og ungdomsarbeid m.v. Menighetenes staber er i stor grad minimumsbemannet i forhold til fagstillinger, og i alle menigheter kunne en svært gjerne hatt flere fagstillinger.

Menighetsrådene og de kirkelige ansatte medarbeidere driver sammen med mange hundre frivillige medarbeidere mange og varierte lokale kirkelige tilbud med stort engasjement og entusiasme! Menighetene engasjerer svært mange mennesker i lokalmiljøene i kommunen der det ytes svært mye frivillig innsats.

Fellesrådet er takknemlig for at menighetene bidrar med egne lønnsmidler til vel 3 årsverk, fordi fellesrådets midler ikke strekker til, samt med tusenvis av dugnadstimer. Sola menighet har også brukt hele 2017, 2018 og videre på innsamling av pengegaver til ny kirke i Sola sentrum, der mange faste givere månedlig gir store beløp, i tillegg til ordinær

givertjeneste til menighetsarbeidet og andre gode tiltak. Sola kirkelige fellesråd har nå stort fokus på at byggingen av nye kirken er i gang, og ser fram til at den nye kirken skal fylle mange viktige funksjoner i Sola sentrum.

Med vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd

Olav Kylland
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Fra: Sabina Leto <sabina.letto@sola.kommune.no>
Sendt: 15. april 2020 15:43
Til: Alle Kommuneadm: Virksomhetsledere; Alle Kommuneadm: Rådmannens ledergruppe; Alle hovedtillitsvalgte; Trygve Torgersen
Kopi: Budsjett_Alle
Emne: Budsjetttrundskriv HØP 21-24 og årsbudsjett 2021
Vedlegg: Budsjetttrundskriv HØP 2021-2024.pdf; Framdriftsplan HØP 2021-2024.pdf

Hei!

Håper at det står bra til med alle i de utfordrende tider.

Vedlagt følger budsjetttrundskriv vedr. årsbudsjett 2021 og Handlings- og økonomiplan 2021-2024 samt detaljert framdriftsplan .

Kommunedirektørens forslag til HØP 21-24 offentliggjøres 29.oktober 2020.

Som tidligere år planlegges det en egen orientering til virksomhetsledere dagen etter 30.oktober 2020.

Vennlig hilsen

Sabina Leto

Økonomisjef | Økonomi

+47 51653386 | +47 92699315

[Facebook](#) | www.sola.kommune.no

Internt notat

Til: Kommunalsjefer, sektorledere, virksomhetsledere, hovedtillitsvalgte, Sola kirkelige fellesråd

Fra: Kommunedirektøren

Kopi til: Økonomirådgivere, fagstaber

Saksnr./arkivkode

Dato

15.04.2020

**BUDSJETTRUNDSKRIV VEDRØRENDE ÅRSBUDSJETT 2021 OG
HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2021-2024**

Innledning

Årsbudsjett 2021 og HØP 2021-2024 utarbeides med utgangspunkt i vedtatt HØP 2020-2023. I tillegg vil endrede forutsetninger, statlige styringssignaler som vil fremkomme i kommuneproposisjon og statsbudsjett 2021, samt kommunens vedtatte økonomiske måltall (netto driftsresultat over 3 prosent, og gjeldsgrad under 60 prosent) legges til grunn for arbeidet.

Prosess og arbeid med Handlings- og økonomiplan 2021-2024 og årsbudsjett 2021 starter i de mest utfordrende tiden som både verden, Norge og Sola kommune har vært gjennom etter andre verdenskrig. Dette skaper stor usikkerhet og lite forutsigbare rammer som gjør både prosessen og arbeidet meget krevende.

Forrige oljekrise rammet økonomien til kommunen hardt, og tusenvis av arbeidsplasser forsvant. Kommunene har helt siden da systematisk arbeidet med omstilling og tilpasning til reduserte økonomiske rammer. I 2019 fikk vi endelig erfare at det begynte å lysne i horisonten, optimismen var tilbake og aktiviteten tok seg opp. Dette bildet er nå totalt endret over natten som følge av utbruddet av pandemien og nedgang i oljeprisen. Sola kommune er i likhet med andre kommune på Nord – Jæren i den særstillingen som følge av at oljenæringen er en dominerende del av arbeidsmarkedet. Det er liten tvil om at økonomiene på globalt, nasjonalt og lokalt nivå vil bli sterkt preget av viruspandemien i årene som kommer.

Ved utgangen av mars er det 25.055 personer helt arbeidsledige i Rogaland. Dette er 19.262 flere enn ved utgangen av februar. Andelen helt arbeidsledige i Rogaland er 9,9 prosent og bruttoledigheten (helt ledige pluss personer på tiltak) er 10,3 prosent. Koronasituasjonen har slått hardest ut i Stavanger, Sandnes,

Sola og Randaberg som har høyest andel helt ledige i regionen. Sola har en arbeidsledighet på 10,7 prosent. Til sammenligning var arbeidsledigheten i Sola på 2,3 prosent ved utgangen av 2019.

Beregningene som KS har utført viser at kommunene vil ha en merkostnad på grunn av pandemien på omlagt kr 17-22 mrd. i løpet av 2020, avhengig av hvor lenge krisen vedvarer. De analysene som vi har utført for Sola kommune tyder på at kommunens skatteinntekter kan svikte med om lag 80-90 mill. i 2020. Det antas også at kommunen kommer til å ha ekstra ordinære utgifter på om lag kr 20-40 mill. i løpet av 2020. Det innebærer en estimert merkostnad på om lag kr 100-130 mill. i 2020. Sentrale myndigheter har helt siden starten av krisen i Norge jobbet med ulike tiltakspakker både rettet mot privat og offentlig sektor. Det er allerede utarbeidet kompensasjonsordninger som vil dekke noe av inntektstapet og utgiftsøkningene hos kommunene. De foreløpige beregningene viser at Sola kan regne med å få totalt kr 25,5 mill. i 2020.

Det er rimelig å anta at det reduserte skattenivået vil fortsette i 2021 og medføre stramme handlingsrom og lavere inntektsgrunnlag. Det er stor usikkerheten knyttet til inntektssvikt og utgiftsøkningen i 2020, og betydningen av det for kommunens økonomi i kommende år. I lys av den økonomiske krisen som følge av koronautbruddet og den lave oljeprisen vil kommunedirektøren presisere at **usikkerhet om videreutvikling av kommunens skattenivå har aldri vært større og vil være avgjørende for kommunens økonomisk handlingsrom i tiden framover.**

Selv om sentrale myndigheter har forsøkt og vil forsøke å redusere de økonomiske konsekvensene som følger av krisen, er det allikevel grunn til å tro at kommunene må fremover regne med høyere arbeidsledighet og lavere inntektsutsikter. Det er også sannsynlig at presset på kommunale helse- og omsorg og velferdstjenester vil øke. Det innebærer at kommunen må tenke helt nytt når det gjelder ressursbruken og allokering av midlene. De faktaene som vi er kjent med per nå tyder på at behovet for omstilling er uunngåelig i perioden som kommer.

I lys av omstillingsbehovet som kommunen står over, må nye tiltak finansieres innen gjeldende budsjetttrammer. Kun tiltak som kommunen ikke har direkte styring over vil prioriteres. Tiltak som har direkte kobling til viruspandemien vil prioriteres. Konsekvenser av nye lover, forskrifter, demografiske forhold og politiske vedtak må synliggjøres og kostnadsberegnes.

Kommunedirektøren vil i dette rundskrivet gi et bilde av forutsetningene som vil legges til grunn for utarbeidelse av Handlings- og økonomiplan. Skrivet gir i tillegg en oversikt over oppgaver og ansvar i prosessen. En detaljert framdriftsplan følger som vedlegg.

Bakgrunn

Den globale verdensøkonomi er i en av sine verste kriser siden finanskrisen i 2008. Det som er spesielt med krisen denne gang er at både tilbuds- og etterspørselssiden er paralyisert som en følge av utbruddet av Covid-19. Mange millioner mennesker, globalt sett, ble i løpet av kort tid permittert/arbeidsledige som følge av nedstengelse av samfunnet i kampen mot videre spredning av Covid-19. Flere tjenester/varer falt bort fra markedet, samtidig som forbruket til folk stoppet opp på grunn av usikkerheter knyttet til den økonomiske fremtiden.

Oljeprisen har også falt mye den siste tid, noe av nedgangen kan relateres til utbruddet av Covid-19, men samtidig så er det en overproduksjon av olje og dermed synker oljeprisen. Det foreligger store usikkerheter knyttet til oljeprisen i tiden fremover. Norge har en sterk økonomi, med et oljefond som kan brukes til å stimulere økonomien. Sentrale myndigheter har allerede vedtatt store økonomiske pakker rettet mot private virksomheter. Men norsk økonomi vil allikevel være sterkt preget som følge av koronakrisen og den lave oljeprisen. Det er mange arbeidsplasser som er knyttet til oljevirksomhet. Flere store oljeselskap har allerede varslet lavere aktivitet i 2020. Dersom den lave oljeprisen vedvarer, vil det i 2021 også bli lavere aktivitet i oljevirksomheten. Dette vil kunne bidra til allerede veldig høye tall på arbeidsledighet og svekke vårt inntektsgrunnlag ytterligere.

Det er forventet at tiltak som for eksempel isolasjon, karantener og økt behov for institusjonsplasser vil kunne fortsette inn i 2021. Dette vil føre til et generelt høyt sykefravær i kommunen og økt behov for vikarer og ekstrapersonell, spesielt innenfor helse og omsorg. De merkostnader vil naturligvis øke betraktelig dersom denne krisen vedvarer.

Regjeringen har signalisert at de største tiltakspakkene mot kommunalsektor vil først lanseres i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 12. mai, og statsbudsjett 2021, 7. oktober. Det er lite sannsynlig at ordningene vil gi full kompensasjon for kommunens totale merkostnad.

Aktivitetsnedgangen i norsk økonomi innebærer at Sola kommune må i tiden fremover tilpasse sine tjenester for å imøtekomme trangere budsjetter som følge av reduserte skatteinntekter. Dette er noe som kommunen har jobbet med i flere år, og det er utført mange gode tiltak og effektiviseringer av tjenestetilbud. Det må holdes fokus på langsiktig omstilling i kommunen slik at man klarer å gjennomføre tiltak som er bærekraftige både av hensyn til økonomien og tjenestene som ytes.

Prosess for utarbeidelse av årsbudsjett 2021 og HØP 2021-2024

Kommunedirektørens forslag til HØP 2021-2024 skal offentliggjøres **29. oktober**. Det legges opp til involvering av folkevalgte i form av orientering til formannskapsmøte **9. juni** og **29. september**.

Det vil bli lagt til rette for god dialog mellom kommunedirektøren og tillitsvalgte. Det er ønskelig å videreføre styrket involvering av tillitsvalgte i tidlig fase av budsjettarbeidet, og det legges derfor opp til medbestemmelsesmøter med hvert tjenesteområde i forbindelse med prioritering av innspillene. Kommunalsjef er ansvarlig for møtet. I tillegg gjennomfører kommunedirektøren orienteringsmøter med tillitsvalgte på et mer overordnet nivå og i henhold til oppsatt fremdriftsplan.

Befolkningsframskriving

Oppdatert prognose for befolkningsframskriving skal som utgangspunkt legges til grunn for budsjettarbeidet. Kommuneplanleggere i fagstab Samfunnsutvikling har ansvar for å utarbeide oppdaterte prognoser så snart grunnlagsdata er tilgjengelig. Oppdaterte prognoser på kommunens nivå gjøres tilgjengelig for kommunalsjefer, økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere innen **20. august**.

Driftsbudsjettet

Vedtatt HØP 2020-2023 og opprinnelig vedtatt budsjettamme for 2020 per virksomhet/virksomhetsområde er utgangspunktet for inngangsstall 2021. Virksomhetsledere og andre budsjettansvarlige melder inn aktuelle tiltak som følge av endrende forutsetninger.

Forslag til tiltak knyttet til nye reelle behov må begrunnes og kostnadsberegnes. Som nevnt tidligere i dette brevet må nye tiltak i utgangspunktet finansieres innenfor eksisterende rammer. I tillegg er det viktig å melde inn eventuelle omstillings og innsparingstiltak som virksomhetsleder har kartlagt.

Innspill fra virksomhetsledere meldes inn til økonomirådgivere for det enkelte tjenesteområde. Forslagene settes opp i prioritert rekkefølge, med begrunnelse og vurdering av konsekvensene dersom tiltaket ikke kan bli prioritert.

Økonomirådgivere vil ved behov gi nødvendig bistand til virksomhetsledere og andre i forbindelse med beregninger og innmelding av tiltak.

Fagsjefer vil ha ansvar for gjennomgang av tiltakene med og prioritering av disse før endelig liste leveres til økonomisjef.

Økonomisjef vil etter fristen, sammen med budsjettleder og økonomirådgivere, invitere til egne møter med virksomhetsledere/fagsjefer/kommunalsjefer for gjennomgang av innmeldte tiltak. Dette for å sikre en god dialog og felles forståelse om utfordringer, strategiske prioriteringer og tiltak innenfor det enkelte tjenesteområde. Frist for innlevering til økonomisjef er **15. mai**.

Investeringsbudsjettet

Vedtatt investeringsbudsjett HØP 2020-2023 og nye politiske vedtak er utgangspunktet for budsjettarbeidet. For tidligere vedtatte prosjekter er det nødvendig å vurdere om behovet fortsatt er til stede, særlig i lys av kommunens vedtatt måltall for gjeldsgrad som skal overtid være under 60 prosent legges til grunn for utarbeidelse av investeringsbudsjett.

Investeringsgruppen har et særlig ansvar for kartlegging av prioriteringer som må gjøres i kommunens investeringsbudsjett. Mandatet til gruppen er å foreta strenge prioriteringer og legge fram et bærekraftig investeringsbudsjett. Økonomirådgiver Samfunnsutvikling har koordineringsansvar, og en egen møteplan vil bli utarbeidet.

Beregninger knyttet til prosjektenes totale kostnader samt framdrift på prosjektene må kvalitetssikres. Parallelt er det viktig å kvalitetssikre driftskonsekvenser av allerede vedtatte investeringsprosjekter. Frist for innlevering til økonomisjef er **15. mai 2020**.

Eventuelle stimuli-tiltaks pakker som lanseres av regjeringen i løpet av 2020 eller 2021 vil innebære nye investeringer. Ved behandling av sak om *Økonomiske konsekvenser av koronasituasjon og bruk av tiltakspakke for aktivitetsfremmede tiltak*, F-sak 34/20, møte 07.april 2020, vedtok formannskapet under pkt 3 at «Hovedtyngden av prosjektene skal dreie seg om vedlikehold av eksisterende bygningsmasse, samt forsering av investeringsprosjekter vedtatt i nåværende HØP».

Per 15. april 2020 vet vi foreløpig ikke mye om dette men det er signalisert at slike pakker kan bli lansert. Kommunaldirektøren vil komme tilbake dersom det lanseres slike tiltakspakker fra statlig hold.

Pris- og lønnsforutsetninger

Kommunedirektøren legger opp til at virksomhetene får kompensert merutgifter som følge av lønns-oppgjørene. Foreløpig legges det ikke opp til priskompensasjon, men dette vil sammen med andre tiltak være gjenstand for vurdering i løpet av budsjettprosessen.

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Nivå på avgifter, gebyrer og egenbetalinger må vurderes innenfor alle områder som grunnlag for å opprettholde et samlet godt tjenestetilbud.

VAR-sektoren og andre selvkostområder må vurderes særskilt ut fra forutsetningene om økonomisk balanse og vedtatt avgiftsnivå for 2020.

Fagavdelingene utarbeider forslag til gebyrene for sine respektive tjenesteområder, og sendes til budsjettleder innen oppgitt frist, **4. september**. En samlet oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger vil inngå som en del av kommunedirektør ens forslag til HØP 2021-2024.

Kobling mot Kommuneplan

Handlings- og økonomiplan skal utarbeides med bakgrunn i vedtatte målsetninger i kommuneplan 2019-2035. Kommunalsjefer skal på samme måte som i forrige HØP omtale delmålene for sitt tjenesteområde med bakgrunn i kommunens overordnede strategiske mål. I fjor ble det utarbeidet en disposisjon hvor i den nye ombygging av tjenestekapitlene og tettere kobling mellom kommuneplan og handlings- og økonomiplan ble forsøkt ivaretatt. Vi vil benytte samme disposisjon i år også. Tjenesteområdene bes om å gjøre eventuelle oppdateringer i egne delkapitler. Det er viktig at alle skribenter forholde seg til disposisjonen.

Sola kirkelige fellesråd

Forslag fra Sola kirkelige fellesråd sendes til budsjettelder innen **5. juni 2020**.

Kortversjon av framdriftsplan

Dato/frist	Handling
12. mai	Kommuneproposisjon 2021 og RNB 2020
15. mai	Innmelding av nye tiltak i drift og investering
5. juni	Budsjettsforslag fra Sola kirkelige fellesråd
09.juni	Orienteringsmøte formannskapet foreløpige rammebetingelser
16. juni	Orienteringsmøte med tillitsvalgte
4. september	Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger
11. september	Frist for innlevering av tekstbidrag
29. september	Orientering formannskapet i forkant av kommunestyrets møte
6. oktober	Orienteringsmøte med tillitsvalgte
07. oktober	Statsbudsjett 2021
29. oktober kl.16	Kommunedirektørens forslag til HØP 2021-2024 offentliggjøres
30. oktober	Kommunedirektørens forslag til HØP 2021-2024 Gjennomgang med virksomhetsledere
24. november	Formannskapet behandler HØP 2021-2024
17. desember	Kommunestyret behandler HØP 2021-2024

Ingrid Nordbø
kommunedirektør

Sabina Leto
økonomisjef

Eman Tacklami
budsjettleder

[illegible]

Januar	Ansvar
	Økonomisjef
	Økonomisjef
	Investeringsgruppen
	Økonomisjef, budsjettleder, økonomirådgivere
	Kommunalsjefer
	Kommunalsjefer
	Økonomirådgiver samfunnsutvikling
	Kommunalsjefer
	Budsjettleder
	Økonomirådgivere
	Investeringsgruppen
	Økonomisjef, budsjettleder, økonomirådgivere
	Kirkevergen
	Økonomisjef og budsjettleder
	kommunedirektør/økonomisjef
	kommunedirektør og økonomisjef
	Økonomisjef og budsjettleder
	Økonomisjef
	Kommunalsjefer
	Økonomisjef og budsjettleder
	Kommunalsjefer
	Kommunedirektør/økonomisjef
	Kommunedirektør og økonomisjef
	Økonomisjef, budsjettleder, økonomirådgivere
	Kommunedirektør og økonomisjef
	Kommunedirektør og økonomisjef
	Formanskapet
	Kommunestyret
15.	Økonomirådgivere+budsjettleder
22.	Budsjettleder

Sola kirkelige fellesråd
Postboks 82
4097 SOLA

VEDTATT BUDSJETT 2020

Kommunestyret i Sola vedtok 12. desember 2019 budsjett 2020 for Sola kirkelige fellesråd med en ramme på kr 14.767.000. Herav kr 13.625.000 i netto tilskudd til Sola kirkelige fellesråd, samt kr 1.142.000 i reserve avsatt til delårseffekt av lønnsoppgjør 2020 samt reguleringspremie og AFP i 2020.

Tabellen under viser utbetalinger som har funnet sted i 2019:

2019	Beløp
Tilskudd 2019 til Sola kirkelige fellesråd inkl. helårseffekt av lønnsoppgjør 2018	13 618 000
Lønns- og pensjonspremie 2019 til dekning av lønnsoppgjør 2019 samt reguleringspremie og AFP 2019	1 080 000
Mva-kompensasjon Sola kirkelige fellesråd	- 470 000
Netto sum	14 228 000

Tabellen under viser utbetalinger som vil finne sted i 2020 iht. vedtatt budsjett:

2020	Beløp
Videreføring av tilskudd til Sola kirkelige fellesråd 2019	13 618 000
Faktisk helårseffekt av lønnsoppgjør 2019 inn i 2020	485 000
Sum tilskudd 2020 før fradrag mva-kompensasjon	14 103 000
Mva-kompensasjon Sola kirkelige fellesråd	- 478 000
Sum tilskudd til utbetaling i 2020 til Sola kirkelige fellesråd	13 625 000

Tilskuddet vil bli utbetalt med en fjerdedel av summen, det vil si netto kr 3.406.250 den 21. januar 2020, 29. mars 2020, 28. juni 2020 og 30. september 2020.

Ved spørsmål om tilskuddet kan Eman Tacklami, budsjettleder i Sola kommune kontaktes.

Med hilsen

Sabina Leto
Økonomisjef

Eman Tacklami
Budsjettleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Kristine Lepsøe
Haaland

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Fra: Cathrine Ekeberg Gaaseby
<cathrine.ekeberg.gaaseby@sola.kommune.no>
Sendt: 29. januar 2020 19:30
Til: Kai Rune Byberg
Emne: SV: Spørsmål om innhaldet i prosjekt 19105 Samlebevilgning formål kirke

Hei Kai Rune,

Rådmannen foreslo i 2020 å innrede kontorene i den nye kirken for kr 322 000 og fortsatt fornyelse av kirkerommet i Sørnes (kr 500 000 i 2020 og 2021). I 2022 er det minnelunden som er budsjettert og i 2023 er det budsjettert med ny heis i Ræge kirke.

I vedtatt HØP ble imidlertid innredning av kontorene i den nye kirken strøket;

	Samfunnsutvikling	Kostnadsramme	2020	2021	2022	2023
27	19105-Samlebevilgning formål kirke, blant annet minnelund iht ny lov		822	500	2 000	400
Endring	Minus kontor		-322			

Det betyr at det kun er fortsatt innredning av kirkerommet i Sørnes kirke som skal gjennomføres i samlebevilgningen i 2020.

Vennlig hilsen

Cathrine Ekeberg Gaaseby

Økonomirådgiver Samfunnsutvikling | Økonomi - Budsjett og økonomistyring

+47 41375606 | +47 41375606

[Facebook](#) | www.sola.kommune.no

Fra: Kai Rune Byberg <kai.rune.byberg@solakirkene.no>

Sendt: tirsdag 28. januar 2020 13:31

Til: Cathrine Ekeberg Gaaseby <cathrine.ekeberg.gaaseby@sola.kommune.no>

Emne: Spørsmål om innhaldet i prosjekt 19105 Samlebevilgning formål kirke

Hei

I HØP-en står fylgjande om punkt 27 i investeringstabellen:

27. 19105-Samlebevilgning formål kirke, blant annet minnelund iht. ny lov

Rådmannen foreslår å bevilge kr 5 millioner i planperioden i en samlebevilgning. Midlene vil benyttes til minnelund etter nye krav i loven, ny heis i Ræge kirke, fornyelse av kirkerom i Sørnes kirke, samt innredning av kontorer ved Sola menighet/kirkeverge.

Har du noko meir konkret om kva som er tenkt inn i dette, og evt. noko om kva som er tenkt gjennomført dei enkelte år i perioden?

Venleg helsing

Kai Rune Byberg
Ass. Kirkeverge
Tlf: 994 11 533
Sola kirkelige fellesråd
Org.nr. 976 993 691
www.sola.kirken.no

Fra: Cecilie Midttun
Sendt: 6. mai 2020 08:52
Til: Kai Rune Byberg
Emne: Innspill til budsjettprosess 2021 Ræge menighet
Vedlegg: Følgeskriv til budsjettprosess 2021.docx; Budsjettskjema FR 2021.xlsx

Hei,
Her kommer budsjettinnspill fra Ræge menighet.

Med vennlig hilsen

Cecilie Midttun
Daglig leder i Ræge menighet
936 52 805

www.rege.menighet.no

Følgeskriv til budsjettinnspill for 2021 Ræge menighet

Reparasjon av vindusparti i kjelleren

Helt siden kirka var ny har det vært utfordringer med lekkasjer i forbindelse med vinduer og dørfelt. Kirkevegen og Sola kommune har i årrekke jobbet aktivt overfor entreprenøren som hadde ansvaret. Dessverre har dette arbeidet enda ikke ført frem. Mange av vinduene og dørene i kirka har større eller mindre skader. Deler av innervegger kan også ha sopp og råteskader. Mest akutt og prekært er det ene vindusfeltet som står uten beslag i kjelleren. Kostnadene til å få rette disse umiddelbare skadene stipuleres til 100.000,- til 250.000,-.

Vinduer og dører i kirka som har skader bør skiftes ut, eventuelle konstruksjonsmessige skader bør også utbedres. Samlede kostnader til dette stipuleres til 1,5-2,5mill kr. Dette siste kun til informasjon dette året.

Maling/overflatebehandling av kirkens fasader:

Både treverk og mur har behov for ny overflatebehandling. De største kostnadene er knyttet til korrekt og nødvendig overflatebehandling av veggene. Fondvegg og vegger med grønske ble spylt i 2019. Kostnader for murvegger; Spyling, Rep av skader i slemming, impregnering og maling av murfasadene. Kostnadene for å få dette gjort stipuleres til 250.000,- til 350.000,- kroner

Kostnader for trevegger; Vask, skraping, maling. Kostnader stipuleres til 30.000,-50.000,-

Fastmonterte høyttalere kirketorg

Ved flere anledninger er det behov for overføring av lyd til kirketorget. Dette har vært aktuelt i begravelser, konfirmasjonsgudstjenester og julaftengidstjenester bl.a. Til nå har vi fra gang til gang rigget midlertidig utstyr til dette, men det medfører en del merarbeid, og vi vet at dette behovet kommer flere ganger i året. Det er tidligere innhentet pris på dette til ca 50 000,-

Vi har egne folk som kan sette dette opp, så det kommer ingen kostnad på utføring av arbeidet

Ny heis

Kirkens heis ble kjøpt inn og montert i 2009. Dette er av typen «løfteplattform med sjakt». Den har fra starten gitt oss utfordringer, både på grunn av tekniske problem, og også på grunn av for liten sikring. Det har medført at heisen har stoppet med folk i, og at den til tider ikke har virket. Vi lar ikke noen bruke heisen om de er alene i kirken. Heisen er et dårlig tilbud til de som har behov for å bruke heis/ ift universell utforming.

Pris for ny heis er stipulert til 400 000,-

For Ræge menighetsråd Cecilie Midttun

29/20 INNSPILL TIL FELLESRÅDETS BUDSJETT 2021

VEDTAK:

Menighetsrådet ønsker at kirkevergen prioriterer nødvendige driftskostnader til ny kirke Sola sentrum i fellesrådets budsjett for 2021.

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2021

Innleveringsfrist: 8. mai 2020 på e-post til: kai.rune.byberg@solakirkene.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

Sørnes menighet

	Engangskostnad	Årlig kostnad
<i>1. Behov knyttet til ordinær drift</i>		
1. Lekkasje i vegg over foldedør	?	
2. Reperasjon og impregnering av yttervegg ned mot parkeringsplass	?	
<i>2. Behov for nye stillinger</i>		
Ungdmsarbeider 50% stilling		300.000,-
<i>3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene</i>		
1. Nye foldedører	500.000,-	
2. Belysning i kirkerom	500.000,-	
<i>4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)</i>		
Varmekabler i bakken fra parkeringsplass opp til hoveddøren	70.000,-	
(Fordi det på vinteren blir glatt i bakken, og noen har falt. Dette er et HMS tiltak.)		

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2021

Innleveringsfrist: 8. mai 2020 på e-post til: kai.rune.byberg@solakirkene.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

Tananger menighet

	Engangskostnad	Årlig kostnad
1. Behov knyttet til ordinær drift		
1.Lameller til solskjerming / lysskjerming på kirketorget og i kirkestuen, justering av lameller kirkerom	75 000	
2. Automatisk døråpner på hoveddør, for rullestolbrukere.	60 000	
2. Behov for nye stillinger		
1.Øke kantorstillingen/organiststillingen fra 50% til 100%		390000
2.Felles ungdomsdiakon i Sola kirkelige Fellesråd, 100 % stilling.		670000
3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene		
1. Skifte av vinduer i kaféen	190 000	
4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)		
1. Kortrappertilpasset kirkerommet, for å ivareta HMS.	50 000	
2. Fornye beplantning i kirkens gårdsrom.	25 000	

Kommentar til innspill fra Tananger menighet til Fellesrådets budsjettprosess for 2021.

1. Innspill til ordinær drift:

1.1. Lameller til solskjerming / lysskjerming på kirketorget og i kirkestuen, justering av lameller kirkerom

Manglende solskjerming på kirketorget fører til at man blir blendet av sol når lokalet benyttes på formiddagstid, for eksempel til kirkekaffe og pensjonisttreff. Vi har mottatt flere henvendelser fra brukere på at dette er ubehagelig. Vinduenes utforming gjør at blendingslameller har en høy kostnad.

Lamellene i kirkerommet blafrer forstyrrende når ventilasjonen sette på. Disse bør justeres med lodd eller skinne nederst.

Estimert kostnad: Ca. kr. 75 000,-

1.2. Automatisk døråpner på hoveddør, for rullestolbrukere.

Tananger kirke er dessverre ikke fullstendig universelt utformet siden rullestolbruker ikke klarer å åpne kirkedøren uten hjelp.

Estimert kostnad: Ca. kr. 60 000,-

2. Behov og ønsker for nye stillinger.

2.1. Menigheten ønsker å øke kantorstillingen/organiststillingen fra 50% til 100%

slik at kantor/organist skal bidra i menighetens arbeid utover gudstjenester og kirkelige handlinger.

Behov er: Oppfølging av forsangerteam, deltakelse på menighetens arrangementer og trosopplæringstiltak, jobbe frem band/musikergruppe samt korarbeid.

Årlig kostnad. Ca. kr. 390 000,-

2.2. Felles ungdomsdiakon i Sola kirkelige Fellesråd, 100 % stilling.

Det er flere store utbyggingsområder i kommunen. Skadberg, Jåsund og Myklebust er noen av dem. Utbyggingsområder står alltid i fare for å oppleve utfordringer i ungdomsmiljøene, og det er klokt å være i forkant for å jobbe forebyggende. En felles ungdomsdiakon i Sola kirkelige fellesråd vil jobbe for å bygge opp et sunne og gode ungdomsmiljø i kommunen, å ta hånd om ungdom som opplever ensomhet, utenforskap, familiebrudd eller rusproblemer. En ungdomsdiakon vil naturlig knytte til seg frivillige i sin tjeneste. På denne måten vil det generere større innsats enn den ansattes arbeid alene.

Årlig kostnad: Ca. kr. 670 000

3. Innspill investeringer

3.1. Skifte av vinduer i kaféen

Kaféen er den delen av kirken som benyttes av menighetens barne- og ungdomsarbeid; Ungdomsklubben ESC, Jesha-klubben, søndagsskole, Knøttetreffet åpen barnehage mm. Vinduene i lokalet er modne for utskifting. I 2012 ble en del vinduer i samme delen av bygget skiftet ut pga. råtne karmen. Nå er det på tide å skifte vinduene i kaféen, 10 vinduer med karmen.

Estimert kostnad: 190 000 kr. eks. mva.

4. Andre innspill til fellesrådets budsjettprosess:

4.1. Kortrappertilpasset kirkerommet, for å ivareta HMS.

Kortrappene som benyttes passer dårlig til trappetrinnene opp mot alterpartiet.

De kan lett vippe, og det oppleves risikabelt i bruk. Nye kortrappertilpasses spesielt og innhentet pris er for standard kortrappertilpasses.

Estimert kostnad: 50 000,-

4.2. Fornye beplantning i kirkens gårdsrom.

Beplantningen i kirkens gårdsrom er fra kirken ble bygget i 2002. En del planter har blitt skiftet ny. En del planter er forvokst eller har dødd. Det gir et lite trivelig inntrykk når man kommer til kirke. En større fornying er på tide.

Estimert kostnad: Ca. kr. 25 000,-

Status for dagens tekniske drift, energibruk og inneklima

Tananger kirke

og menighetsbarnehage med fellesareal

Dokumentasjon av oppnådde resultater fra utført arbeid

Oktober 2019

Innhold

	<u>Side</u>
Hensikt og til senere bruk	3
Kort om kirken og tilliggende barnehage med felles bruksareal	3
Byggenes størrelse, tekniske tilstand og drift	4
Byggenes form og størrelse	4
Teknisk og funksjonell tilstand	4
• Bygningsmessig	4
• Oppvarmingen	5
• Ventilasjonen	7
• Belysningen	9
• De øvrige elektriske anleggene	9
Byggenes bruk, energibruk og inneklime	10
• Bruk og aktivitetsnivå	10
• Samlet årlig energibruk	10
• Beregnet energibalanse kalibrert mot byggenes registrerte energibruk	11
• Termisk inneklime	13
• Rask mulighet for godkjent energiattest for byggene i dagens tilstand	14
Vedlegg 1a/b Oppmålt bruksareal og netto volum for kirken og barnehagen	15
Vedlegg 2a/b Ytre bygningsmessige areal og ytterflater for kirken og barnehagen	22
Vedlegg 3 Kirkens registrerte bruk og aktivitet i 2018	28
Vedlegg 4a/b Nærmere fastleggelse av gjeldende kostnader for elektrisk energi	30

Dette skriftlige underlaget er oppsummering av oppnådde resultater fra grundig kartlegging av kirkens bygningsmessige og funksjonelle tilstand sammen med bruk og drift basert på gjennomført befaring og fra mottatte opplysninger og underlag fra Sola kirkelige fellesråd.

Miljø & RessursDrift er engasjert med ansvar for å gi faglig konkrete råd og anbefalinger for å bidra til mer energieffektiv og miljøriktig drift av kirken og barnehagen fremover.

Dette er et viktig underlag i den videre konkretisering av anbefalte forbedringer og tiltak for å oppnå dette fremover. Samtidig som riktig bruk av enkelte deler av dette underlaget kan bidra til forenklinger i det videre arbeid fra daglig drift til periodisk vedlikehold og større rehabilitering.

Hensikt og til senere bruk

Fornuftige og riktige anbefalinger med konkrete forbedringer og tiltak for å oppnå energieffektiv og inneklimaliktig drift fremover krever en grundig kartlegging av en rekke fakta om denne kirken med hensyn til fysisk størrelse, bruk, drift og vedlikehold. En oppsummering av viktige innsamlede data og oppnådde resultater som viser kirkens tilstand i dag og hva som kreves for å oppnå en energi- og inneklimaliktig drift fremover er vist nedenfor.

I tillegg til å være et nødvendig underlag til den skriftlige tiltaksplan og beslutningsunderlag vil det være en rekke områder - hvor dette skriftlige underlaget kan komme til stor nytte under kirkens videre fremtidige drift og periodisk vedlikehold som eksempelvis:

- **Vedlegg 1 med fastleggelse av kirkens bruksareal og netto volum** kan benyttes direkte til angivelse av gulvareal ved inngåelse av rengjøringsavtaler og annet vedlikehold av gulv
- **Vedlegg 2 med oppmålt ytre bygningsareal og ytterflater** kan selvsagt brukes til mange bygningsmessige vedlikeholds- og rehabiliteringsoppgaver (eksempelvis angivelse av areal til maling av himlinger, innvendig vegger og fasader eller rehabilitering og utskifting av vinduer og dører uten å foreta oppmåling på nytt etc.)

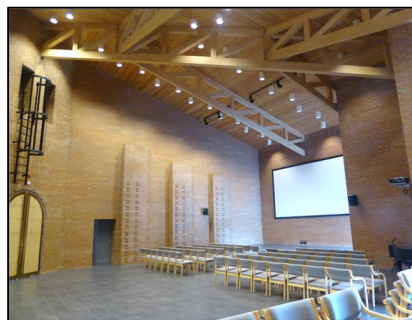
Dette er bare noen eksempler på hva dette underlaget konkret kan benyttes til som vil kunne forenkle arbeidet i den praktiske gjennomføringen av aktuelle oppgaver for kirken fremover.

Kort om kirken og tilliggende barnehage med felles bruksareal

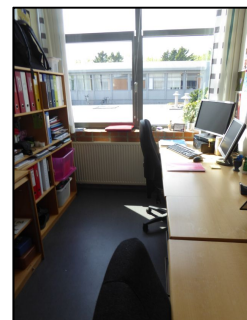
Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke bestående av stor kirkesal, menighetssal, administrasjonslokaler/kontorer og kirketorg med tilliggende kirkestue, garderobe/WC og kjøkken i hovedetasje, se foto nedenfor av de viktigste brukerområdene.

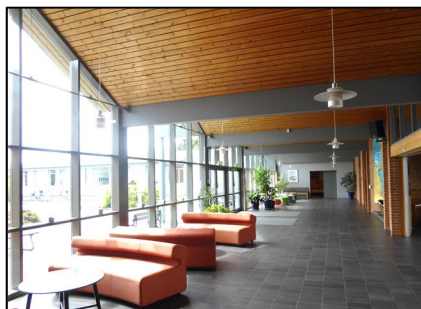
Kirkesal med kor/alter og skip

Menighetssal

Administrasjon - kontor

Kirketorg med kirkestue til høyre

Kirkestue med kirketorg til venstre

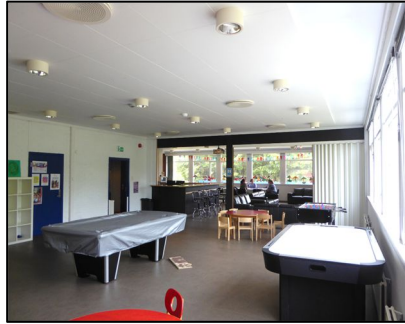
Kjøkkenavdeling

I tillegg er det en mindre mesaninetasje for lydmessig teknisk drift i kirkesal. Under kirketorget er det full kjelleretasje for teknisk drift av system for oppvarming, ventilasjon og elektrisk inntak/fordeling. Kirken har ingen vernestatus.

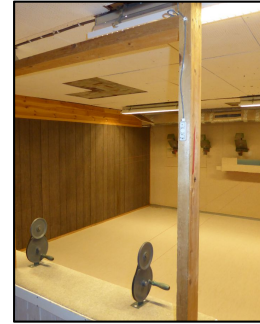
Tilliggende menighetsbarnehagen og fellesareal var tidligere et skolebygg (tidligere Haga skole). Dette består av en barnehagedel og et felles areal som en naturlig forlengelse av kirketorget med fritidskafe og aktivitetsrom, se foto øverst på neste side. I tillegg er det noen mindre bruksareal til kontor, lagerrom, korridorer/ganger og trapper ned til underetasjen med fellesarealer og tekniske rom.

Aktivitetsrom i barnehagen

Fritidskafe og aktivitetsrom

Skytebane i underetasje

I kjeller/underetasjen under fellesarealene er tidligere tilfluktsrom tatt i bruk og ominnredet til en gymsal og skytebane, se foto ovenfor til høyre. Videre består underetasjen av mindre lagerrom og gangareal blant annet inntil tekniske rom og lagerrom under kirketorg og kirkestue.

Byggenes størrelse, tekniske tilstand og drift

Byggenes form og størrelse

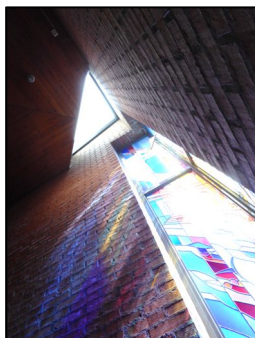
Kirken består hovedsakelig av en høy bygning med integrert klokketårn i en tilnærmet lik kubisk form dog med skrånende tak over kirkesal, menighetssal og adm./kontorlokaler med en nærliggende lavere bygning med tversgående saltak over kirketorg og kirkesal med garderobe/WC. Barnehage med fellesareal er en ombygget skole - et langbygg med saltak over aktivitetsrom, spiserom, kontorer, garderobe/WC-avdeling, lagerrom og mindre tekniske rom.

Det er utført en fastleggelse av byggenes størrelse basert på tegninger og utførte kontrollmålinger under befaringen. Kirken har et samlet bruksareal på **1 864 m²**, hvorav **1 465 m²** er oppvarmet. Samlet netto volum utgjør **10 130 m³**, hvorav **8 980 m³** er oppvarmet. Barnehagen med felles brukerområder har et samlet bruksareal på **1 131 m²**, hvorav **995 m²** er oppvarmet. Samlet netto volum utgjør **2 940 m³**, hvorav **2 570 m³** er oppvarmet, se nærmere detaljer i vedlegg 1a og b.

Teknisk og funksjonell tilstand

Bygningsmessig fremstår kirken og barnehagen energimessig på det normale for denne type bygninger og alder.

Kirken er oppført med yttervegger over terreng og fasader i en skallmurskonstruksjon av tegl/betong med varmeisolasjon med en isolasjonstykkelse rundt 10-15 cm. Vinduer består av 2-lags isolerglass. Det lavere bygget for kirketorg og kirkestue er oppført i en isolert veggkonstruksjon i stål/aluminium med store glassareal med 2-lags forseglet isolerglass. Ytterdører i aluminium rammeverk og dørbblad med store glassarealer i begge bygninger. Kirkens bygning for kirkesal, menighetssal og adm./kontorer er bygget på terreng med godt fundamentert betongdekke og markisolering. Den lavere bygning over kirketorg og kirkestue har kjeller med grunnmur og gulv i betong med markisolering. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av et svakt skrånende tak antagelig i en tre/aluminium konstruksjon isolert med 20 cm mineralull med luftet tekket yttertak med beslag av metall over murvegger. Yttertak over kirketorg/-stue og garderobeavdeling er utformet som tversgående saltak med antagelig samme varmeisolasjons type og tykkelse.

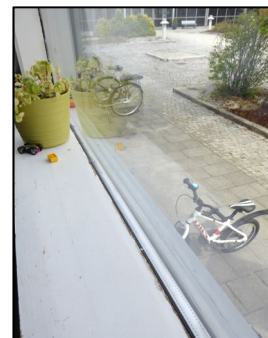
Vindu m/overlys i kirkesal

Vindu i kirketorg/gard/WC

Dør i barnehage/fritidskafe

Typisk vindu i barnehage

Barnehagen med fellesområder er oppført med yttervegger over terreng i bindingsverk antagelig isolert med 10 cm mineralull utvendig kledd med malt liggende panel og innvendig stort sett plateslått med gips/trefiberplater. Vinduene består av 2-lags isolerglass forseglet i teramme/karm samt noen vinduer (på fasade mot nord) i aluminiumsprofiler. Ytterdører i tre/aluminium med større glassareal uten nevneverdig varmeisolasjon. Saltak i tre kaldt kryploft antagelig isolert med 10-15 cm mineralull. Det meste av barnehagens lokaler er oppført med en tregulvkonstruksjon over en lav krypkjeller. Fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom har en delvis oppvarmet underetasje bestående skytebane og gymsal med ganger og mindre lagerrom. Grunnmuren består av støpt betong innvendig kledd med gassbetong delvis over/under terreng.

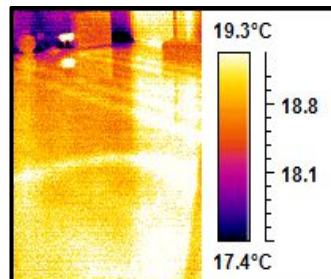
Alle ytterflater for ovennevnte bygninger er også målt opp og benyttet videre i etablert beregningsmodell for energi og inneklima for både kirken og barnehagen, se nærmere detaljer i vedlegg 2 a og b.

Oppvarmingen i kirken og barnehagen med fellesareal er kun elektrisk basert i dag.

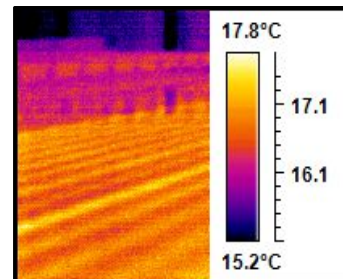
Kirken blir primært varmet opp av vannbåren gulvvarme i de fleste lokaler, se foto og termofoto på gulvvarme i drift i kirkesal og menighetssal nedenfor.

Gulvvarme kirkesal

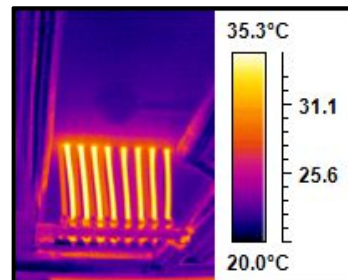
Gulvvarme men.sal

Gulvvarme fordeler

Gulvvarme rørdeling innvendig

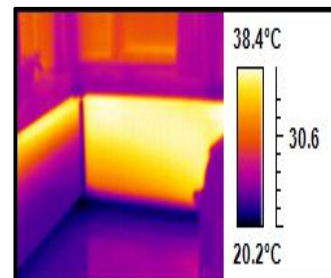

I tillegg er det også vannbåren gulvvarme i kirketorg, kirkestue og i garderobe/WC-avdeling.

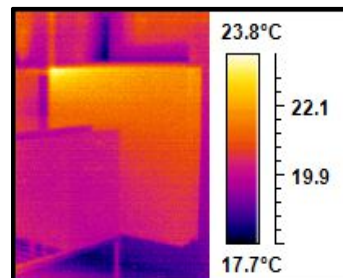
I kontorer/administrasjon og kjøkken er det i tillegg radiatorer installert som eksempelvis vist av foto og termofoto nedenfor.

Radiatorer sakristi

Radiatorer i kjøkken

Termograferingen av de to radiatorene under vindushjørne i sakristi/møterom viser at den ene radiatoren i nederste del ikke får tilført varmtvann. De har begge en felles termostatventil – derfor er det sannsynlig at det er en fysisk hindring/tilstopping i den nederste rørtilkopling mellom radiatorene der. **Dette bør undersøkes nærmere av en rørlegger.**

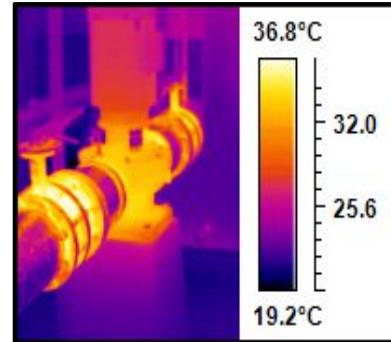
Produsert varmtvann besørges kun av en el-kjel med en kapasitet på 175 kW med egen elektrisk kurs på 3x400volt, se foto helt til venstre øverst på neste side. Den vannbårne oppvarmingen har en varmfordeling med shuntgrupper og egne varmekurser for kirkesal, menighetssal, kontorer/administrasjon, kirketorg med garderobe/WC, kirkestue og kjøkken og for felles ventilasjon, se foto av samlestokk og termofoto av hoved sirkulasjonspumpe under full drift til høyre på neste side.

El-kjel – kapasitet 175 kW

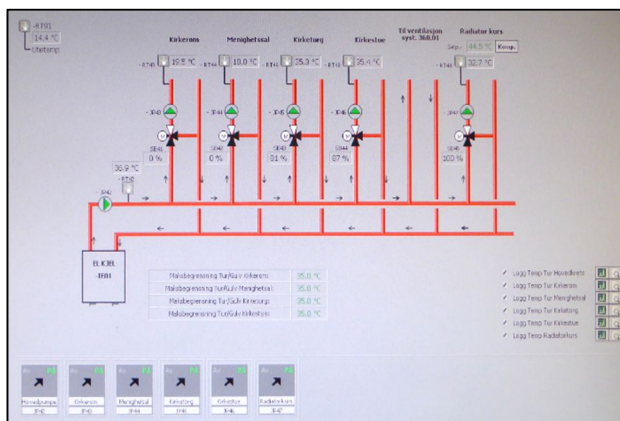
Samlestokk m/varmekurser

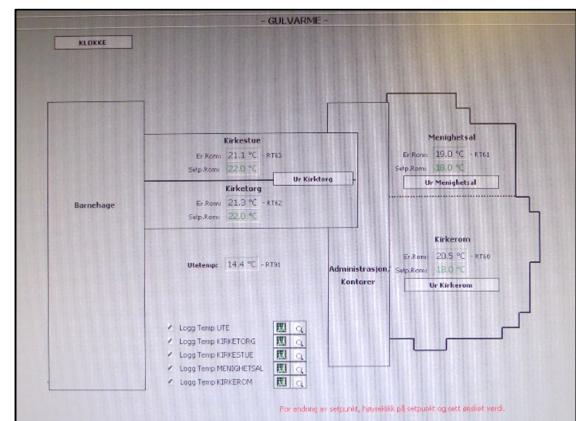
Hovedsirkulasjonspumpe i full drift

Dette er plassert og installert i et eget stort teknisk rom i underetasjen under kirketorg og kirkestue sammen med et stort felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehage med fellesareal.

Kirkens er også utstyrt av et sentralisert helautomatisk styringssystem (såkalt sentral driftskontroll eller SD-system) for både den vannbårne oppvarming og felles ventilasjon med riktig kapasitet og til rett tid etter de enkelte lokalers behov og funksjon, se eksempler på systembilder med drifts- og funksjons-oversikt for de enkelte varmekurser og registrert temperatur i de enkelte av kirkens lokaler nedenfor.

Systembilde over drift/funksjon av de enkelte varmekurser

Systembilde av oppvarming og temperatur i øyeblikket

Dette systemet skal normalt riktig satt opp gi muligheter for aktiv oppfølging av de aktuelle byggenes energibruk og innneklima i de viktigste lokaler over tid. Gjennom dette skal det være mulig å reagere raskt på eventuelle avvik og utbedre feil som oppstår.

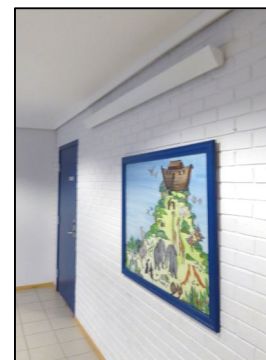
Barnehagen har direkte elektrisk oppvarming av elektriske oljefylte panelovner på vegg og ofte plassert under vinduer, se foto under mot venstre.

El-panelovner aktivitetsrom

Elektrisk panelovn

Lavtemperatur strålepanel

I noen av felles- og gangarealer er det installert smale og lange paneler for lavtemperatur strålevarme på vegg nær himling, se foto til høyre ovenfor. De fleste elektriske varmekilder er utstyrt med egen termostat. Det er i dag ingen felles varmestyring eller automatisk styringssystem for barnehagen og fellesarealene.

Basert på erfaringstall og etablerte beregningsmodeller for oppvarming og termisk inneklima for både kirken og barnehagen med fellesarealer er det anslått følgende tilgjengelig kapasitet til oppvarming.

Rom og lokaler	Oppvarmet areal/volum		Anslått oppvarmingskapasitet		
	m ²	m ³	W/m ²	W/m ³	kW
Kirkesal	510	5 033	80	8,1	30,8
Menighetsal + stollager/AV-rom	299	1 962	80	9,1	17,9
Kontorer/adm.	207	516	80	32,1	16,6
Kirketorg/WC+gard./kirkestue/kjøkken	450	1 467	80	18,4	27,0
SUM kirke	1 466	8 978	63	10,3	92,1
Barnehage	532	1 331	70	28,0	37,2
Fellesareal + u.etc.	463	1 243	80	22,3	27,8
SUM barnehage	995	2 574	65	25,3	65,0
SAMLET	2 461	11 552	64	13,6	157,1

Oversikt over anslått installert/tilgjengelig kapasitet til oppvarming i kirken og barnehagen med fellesareal

Kirkens samlede anslåtte tilgjengelige kapasitet til oppvarming utgjør rundt **92 kW** lik **63 W/m²** eller **10 W/m³**. Dette er erfaringsvis samlet sett lavt og gir ingen mulighet for å gjennomføre effektiv brukstilpasset oppvarming i kaldere vinterperioder. Spesielt gjelder dette kirkesalen og menighets-salen med stor takhøyde og oppvarmet volum. Barnehagen med fellesarealer har direkte elektrisk oppvarming med frittstående varmekilder stort sett på vegg under vinduer. Basert på en grov optelling av varmekilder og bruk av erfaringstall er samlet tilgjengelig kapasitet til oppvarming på **65 kW** lik **65 W/m²** eller **25 W/m³**. Dette viser at barnehagen med fellesarealer stort sett har tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre effektiv brukstilpasset i de fleste rom og lokaler i kalde vinterperioder.

På grunn av dårlig kapasitet og relativt stor aktivitet og bruk av kirkens rom og lokaler gjennomføres derfor i stor grad jevn og stabil oppvarming opp mot ønsket brukstemperatur. Det samme gjøres i barnehagen med fellesarealer gjennom hele fyringssesongen.

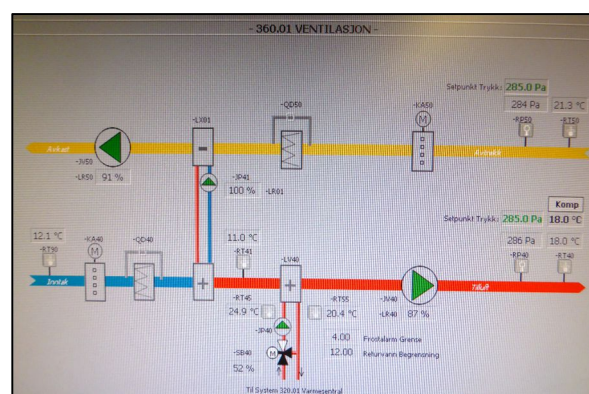
Ventilasjonen i kirken og barnehagen med fellesarealer gjennomføres av et stort felles aggregat og kanalsystem plassert og installert i teknisk rom under kirketorg/-stue. Ventilasjonsluften blir forvarmet gjennom en egen kurs fra den vannbårne oppvarming og el-kjel i dag. I tillegg er ventilasjonssystemet utstyrt med såkalt batterigjenvinning basert på eget rørsystem for relativt effektiv tilbakeføring av varme fra avtrekksluften til tilført ventilasjonsluft, se foto nedenfor.

System for tilluft og avtrekk

Rør for «batterigjenvinning»

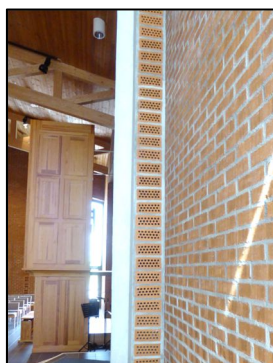
Systembilde for ventilasjonssystem for kirke og barnehage

Dette felles system for ventilasjon for både kirkens og barnehagens ble installert - når kirken ble oppført. Gjennom et kanal- og spjeldsystem fordeles ventilasjonsluften til de enkelte rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer. Det ble utført innregulering for oppnåelse de ønskede ventilasjonsluftmengder under idriftsettelsen av dette anlegget.

I kirken blir ventilasjonsluften primært tilført gjennom såkalt *fortrengningsprinsippet* med lav hastighet og helst med noe lavere temperatur enn luften i de enkelte rom og lokaler. I kirkesal og menighetsal tilføres ventilasjonsluften via bygningsmessig integrerte kanal- og ventilløsninger som vist av foto mot venstre på neste side. Riktignok i kontorer og i kjøkken blir ventilasjonsluften tilført gjennom det såkalte *omrøringsprinsippet* med ventiler plassert høyt på vegg eller i himling, se foto neste side.

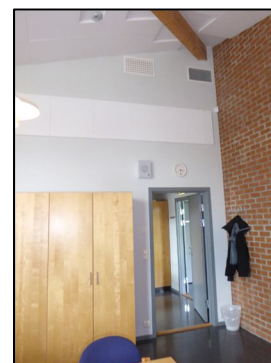
Integrert tilluft i kirkesal

Tilluft gjennom hull i teglstein

Alt. tilluft via hull i teglstein

Tilluftventiler høyt på vegg

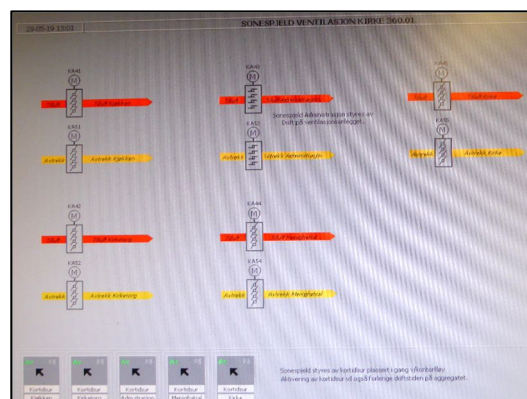
Felles ventilasjonssystem for kirken og barnehage med fellesareal har et hoved luftinntak og -avkast som er plassert høyt i taknivå med luftavkastet en del høyere enn luftinntaket for å unngå innsug av avtrekksluft (såkalt «kortslutning» og innblanding av ventilasjonsluft). Videre er det installert kanal- og spjeldsystem for å oppnå mest mulig riktig tilførsel og fordeling av ventilasjonsluften til kirkens og barnehagens rom og lokaler via byggenes styringssystem (SD-anlegg), se systembilde for styring og aktiv overvåking av deres funksjon og kapasitet nedenfor til høyre

Hoved luftinntak og -avkast

Fordelingskanal med spjeld

Systembilde spjeldstyring for fordeling av ventilasjon

Basert på mottatt tilgjengelig underlag fra prosjektering og installasjon av felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehagen med fellesarealer er det laget en tabelloversikt over mulig fordeling av tilførte ventilasjonsmengder til de enkelte rom og lokaler, som vist nedenfor.

Rom og lokale	Oppvart bruksareal m ²	Prosjektert kapasitet for ventilasjon Samlet luftmengde m ³ luft/time	Ventilasjonsgrad m ³ luft/m ² time
Kirkesal	510	7 500	14,7
Menighetssal + stollager/AV.rom	299	4 500	15,1
Kontorer/administrasjon	207	2 400	11,6
Kirketorg med garderobe/WC	284	4 570	16,1
Kirkestue og kjøkken	165	1 500	9,1
SUM kirken	1465	20 470	14,0
Barnehage med fellesareal	995	15 550	15,6
Samlet for kirken og barnehage	2460	36 020	14,6

Oversikt over samlede prosjekterte ventilasjonsmengder fordelt på de viktigste rom og lokaler

Felles ventilasjonssystem ble prosjektert med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time som vil gi en såkalt ventilasjonsgrad mellom **14-15 m³ luft/m² time**. Under befaringen og ved nærmere gjennomgang av diverse teknisk underlag ble det avdekket at det installerte ventilasjonsaggregat har en samlet kapasitet på kun **24.000 m³ luft/time**. Dette vil med samme fordeling som prosjektert gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad for både kirken og barnehage rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt til de enkelte rom og lokaler etter bruk og personbelastning ville dette langt på vei gi akseptabel luftkvalitet til de som oppholder seg i de enkelte lokaler. **Likevel mottas det klager fra brukerne i barnehagen om dårlig luftkvalitet i enkelte rom og lokaler – særlig i rom og lokaler mot sørøst** (lengst unna felles ventilasjonsaggregat i teknisk rom under kirketorget).

Belysningen i kirken og barnehagen med fellesarealer har både almen- og plassbelysning via armaturer i pendel, utenpåliggende eller innfelt i himling og armaturer på vegg eller nær arbeidsplass.

I kirken og kirkesal består belysningen av armaturer i pendel og såkalte utenpåliggende «downlights» montert i himling. Menighetssalen har omtrent samme type belysning, se foto mot venstre nedenfor.

Belysning i himling kirkesal

Belysning i menighetssal

Belysning i sakristi/møterom

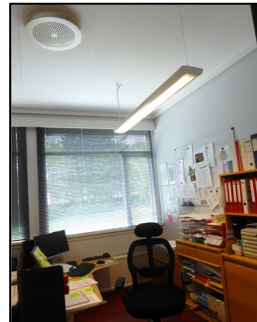
Lysrør i himling i kjøkken

Kirkens kontorer og administrasjon har en blanding av lysarmaturer i himling (lysrør) og hengende i pendel fra himling. I enkelte rom er det også installert utenpåliggende armaturer på vegg, som eksempelvis i sakristi og møterom, se foto ovenfor mot høyre. Kirketorget med garderobe/WC og kirkestue har stort sett lysarmaturer i pendel fra himling og noen veggarmaturer. Kjøkkenet har lysrørarmaturer i himling, se foto ovenfor helt til høyre.

Barnehagen med fellesarealer har hovedsakelig belysning med lysrør enten utenpåliggende eller i pendel sammen med en såkalte «downlights» i himling og noe «spotbelysning», se eksempler på dette av foto nedenfor.

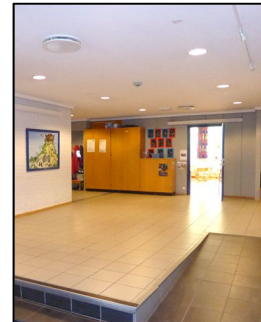
Belysning i aktivitetsrom

Belysning i kontor

Belysning i fritidskafe

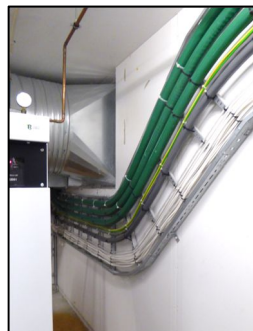
Belysning i kjøkken

Belysningen i dag er stort sett basert på kompaktlysrør og vanlige lysrør i både kirken og barnehagen som erfaringsvis vil kreve 6-8 W/m² bruksareal under drift. Belysningen blir stort sett manuelt betjent av kirkens og barnehagens ansatte og brukere.

Øvrige elektriske anlegg består av to separate elektriske hovedinntak for kirken og barnehagen.

El-hovedinntak/-fordeling

Hoved elektrisk tilførsel

Elektrisk hovedbryter

Fjernavlest hovedmåler

Kirkens elektriske hoved inntak og fordeling er plassert i teknisk rom under kirketorget med tidsriktig utstyr, komponenter og tavler/skap. Kirkens elektriske hoved inntak er på 4x500A. Kirken har et elektrisk abonnement basert på avregning etter både energi og uttatt effekt. Alle fordelingstavler er fra da kirken ble oppført i 2002 med tidsriktig utstyr og komponenter. Barnehagens elektriske hoved inntak og fordeling er på 4x100A med et abonnement med avregning kun etter levert energi.

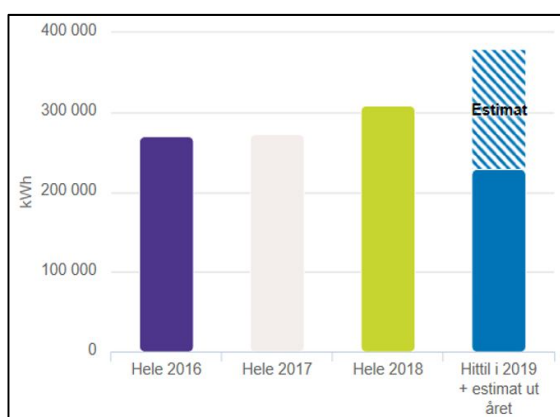
Byggenes bruk, energibruk og inneklima

Bruk og aktivitetsnivå opplyses normalt å være relativt høyt både i kirken og i barnehagen.

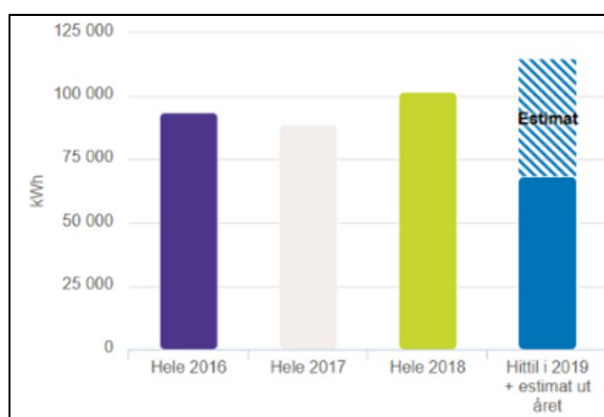
Kirken er i bruk over **3 800 timer** i løpet av året ved daglig drift og aktivitet gjennom kontorvirksomheten til administrasjon av kirken og menigheten. Denne virksomheten foregår stort sett på hverdager innenfor normal arbeidstid. Videre gjennomføres det både mer faste og sporadiske aktiviteter med over **600 ganger i året** som utgjør mellom **1 700-1800 timer/år** lik **40 timer i uken**. Det er kirkesal, menighetssal og kirkestue som blir mest brukt i denne sammenheng, se nærmere detaljert oversikt i vedlegg 3. **Til tross for mange aktiviteter og høy bruk er ikke alle oppvarmede areal i bruk samtidig til enhver tid.**

Barnehagen med fellesareal er også i bruk 8-10 timer 5 dager i en normaluke. Fellesarealene med fritidskafe og tilleggende aktivitetsrom og i underetasje er også ganske mye i bruk både på arbeidsdager og i helger.

Samlet årlig energibruk i kirken og barnehagen med fellesarealer er hentet fra opplysninger mottatt fra det regionale nettselskapet (lysenett.no) for de siste årene fra 2016 til og med 2018, som vist i oversikten nedenfor.

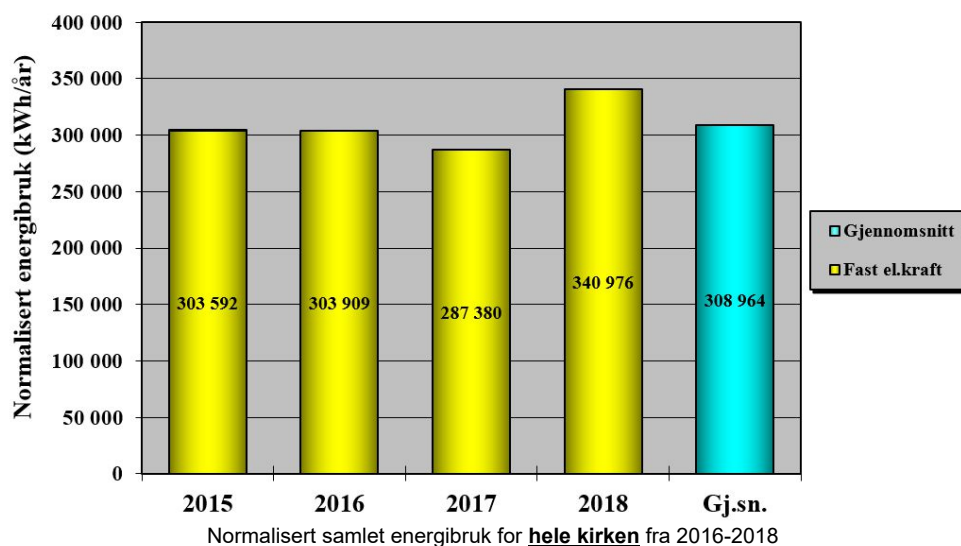

Levert/avregnet energibruk for **kirken** fra 2016 og til i dag

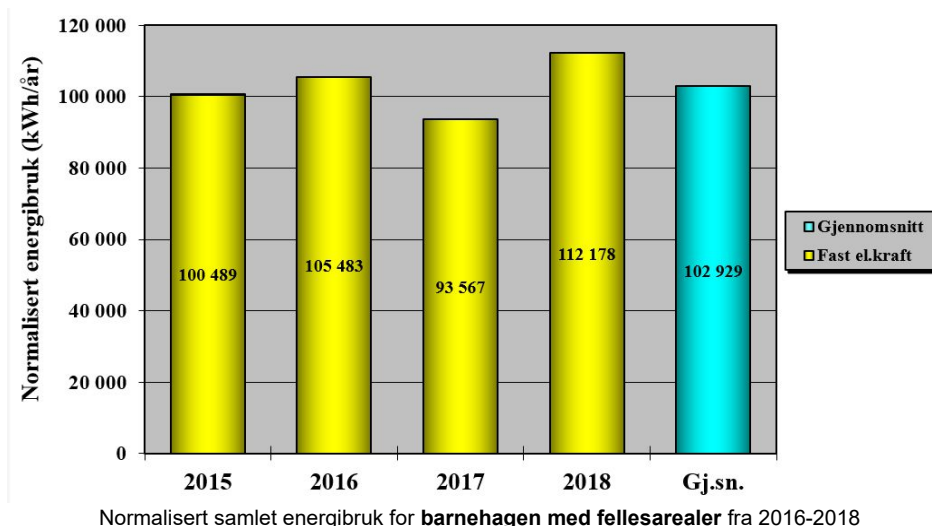

Levert/avregnet energi til **barnehagen** fra 2016 og frem til i dag

I den forbindelse er det gjennomført en såkalt graddagskorrigering eller normalisering av disse registrerte årlige energibruk for å ta hensyn til kalde og varme år. Dette er basert på tilgjengelige klimadata (graddagstall) fra databasen klima til Meteorologiske Institutt registrert for Sola lufthavn. Det er kun energibruken til oppvarming og forvarming av ventilasjon, vist i diagrammene nedenfor.

Kirken har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på hele **309 000 kWh/år** lik henholdsvis **211 kWh/m² år** eller **34 kWh/m³ år** som må betraktes som **høyt sammenlignet mot samme type kirker med omtrent samme alder, bruk og klima som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming**. Kirken har et abonnement med avregning av såkalt maksimal effektuttak månedlig. Gjennom mottatte oversikter de siste årene fra nettleverandøren viser det seg at uttatt maksimaleffekt har variert mellom 145-185 kW månedlig gjennom fyringssesongen og variert mellom 50-90 kW i sommermånedene. Med dagens gjeldende priser fra både levert elektrisk kraft og nettleie med avregning etter både energi og uttatt maksimaleffekt utgjør de årlige energikostnader for kirken mellom **300.-310.000 kr. ekskl. mva.** (se nærmere detaljer i utført beregning av gjeldende energiutgifter i vedlegg 4a).

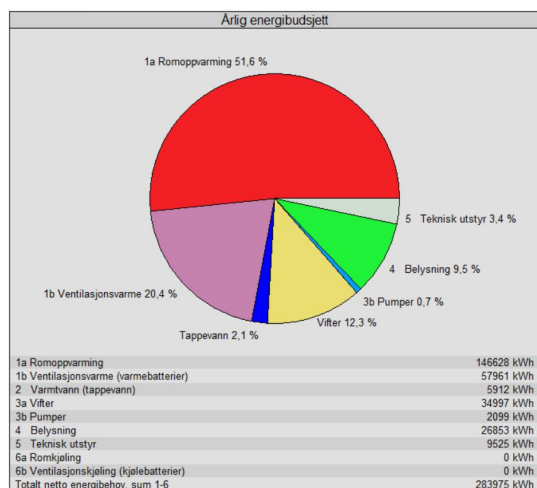

Barnehagen med fellesarealer har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på **102 900 kWh/år** lik henholdsvis **103 kWh/m² år** eller **40 kWh/m³ år** som må betraktes som **middels høyt sammenlignet mot samme type barnehager med omtrent samme bruk og alder som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming**. Barnehagen har et elektrisk abonnement som avregnes etter kun levert energi. Med dagens gjeldende priser på både levert elektrisk kraft (fra Lyse kraft) og nettleie med avregning etter kun energi utgjør de årlige energikostnader for barnehagen med fellesarealer mellom **90.-95.000 kr. ekskl. mva.** (se nærmere detaljer i utført beregning av gjeldende energiutgifter i vedlegg 4b).

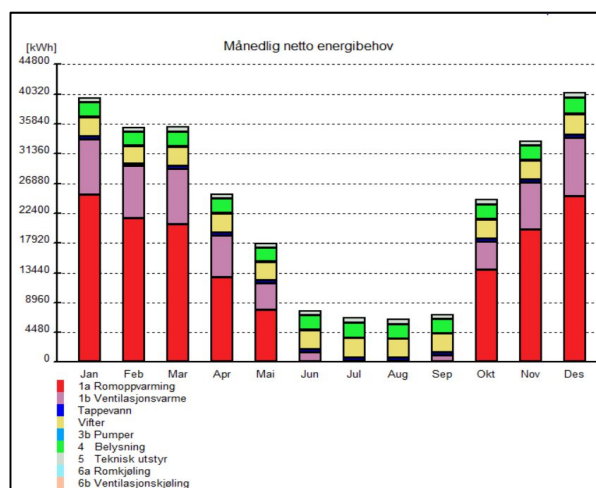
Beregnet energibalanse kalibrert mot byggenes registrerte energibruk er basert på ovennevnte opplysninger og forutsetninger om teknisk og funksjonell tilstand sammen byggenes bruk, temperaturnivå og rutiner for oppvarming gjennom det anerkjente energiberegningsprogrammet **Simien**. Alle innsamlede og relevante opplysninger sammen med resultater fra utførte målinger fra befaring er benyttet som viktige inngangsdata for å synliggjøre byggenes tilstand og drift i dag. Etter noen runder med mindre justeringer av inndata ble det oppnådd samsvar mellom registret og beregnet samlet energibruk for kirken og barnehagen. Beregningsresultatet er vist i diagrammene på neste side.

Beregningsresultat for kirken

Diagrammet til venstre rett øverst på neste side viser at energibruken til romoppvarming og ventilasjonsvarme rundt 72%, mens energibruken til belysning utgjør rundt 9-10%, tap til viftedrift ventilasjon mellom 12-13% og drift av annet elektrisk utstyr rundt 3-4% og varmtvann rundt 2%, som vist i diagrammet til venstre øverst på neste side.. Videre viser beregningene at kirkens samlede energibruk varierer som forventet en del gjennom året fra 35.-40.000 kWh/måned i de kaldere perioder i fyringssesongen, mens den samlede energibruken varierer rundt 7.-9.000 kWh/måned om sommeren, se diagrammet øverst til høyre på neste side.

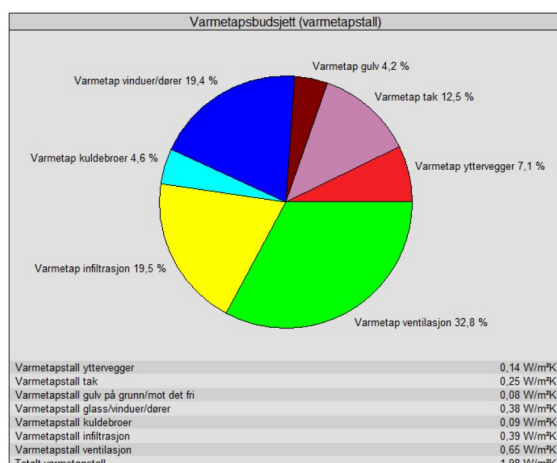

Kirkens beregnede årlige energibruk samlet og fordelt

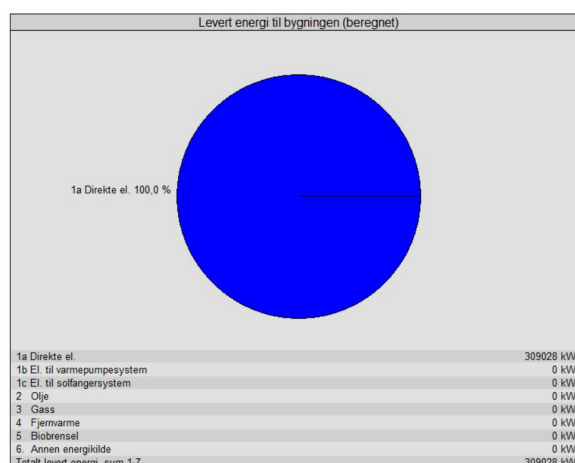

Energibruken samlet/fordelt for hver måned sett over året

Videre viser beregningene også at oppvarmingen selvsagt går med til å dekke varmetapene gjennom de forskjellige utvendige bygningsareal (transmisjonstap), utettheter/lekkasjer i bygningskonstruksjon og mellom bygningsdeler (infiltrasjonstap) og gjennom kirkens ventilasjonssystem. De største varmetapene skjer gjennom yttervegger med vinduer og ytterdører som utgjør rundt 26-27%, himling og tak rundt 12-13%, gulv i underetasje både på og under terreng rundt 4% og kuldebroer rundt 4-5%, mens infiltrasjonstapet utgjør 19-20% og ventilasjonstapet hele 33%, se diagrammet nedenfor til venstre.

Beregnet fordeling av de forskjellige varmetap i kirken

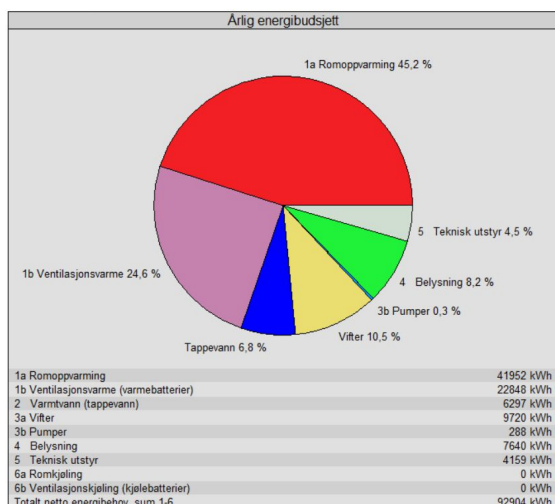

Beregnet elektrisk energibruk samlet for kirken

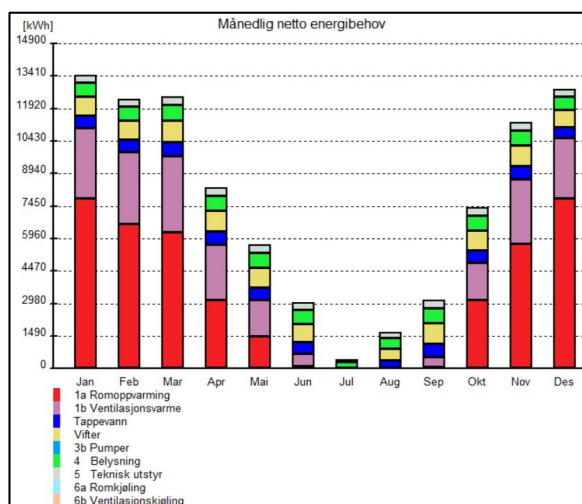
Diagrammet til høyre ovenfor bekrefter at beregningsresultatet er i godt samsvar med normalisert gjennomsnittlig energibruk samlet for kirken. ***Dette er en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre beregninger og simuleringer for riktig fastleggelse av både nødvendig kapasitet for å kunne gjennomføre effektiv brukstilpasset drift og for å beregne riktig forventet energibesparelse ved gjennomføring av alle aktuelle tiltak.***

Beregningsresultat for barnehagen med fellesarealer

Diagrammet til venstre rett øverst på neste side viser at energibruken til romoppvarming og ventilasjonvarme rundt 70%, mens energibruken til belysning utgjør rundt 8-9%, tap til viftdrift ventilasjon mellom 10-11% og drift av annet elektrisk utstyr rundt 4-5% og varmt tappevann rundt 7%, som vist i diagrammet til venstre øverst på neste side.. Videre viser beregningene at kirkens samlede energibruk varierer som forventet en del gjennom året fra 11.-14.000 kWh/måned i de kaldere perioder i fyringssesongen, mens den samlede energibruken varierer rundt 2.-3.000 kWh/måned om sommeren, se diagrammet øverst til høyre på neste side.

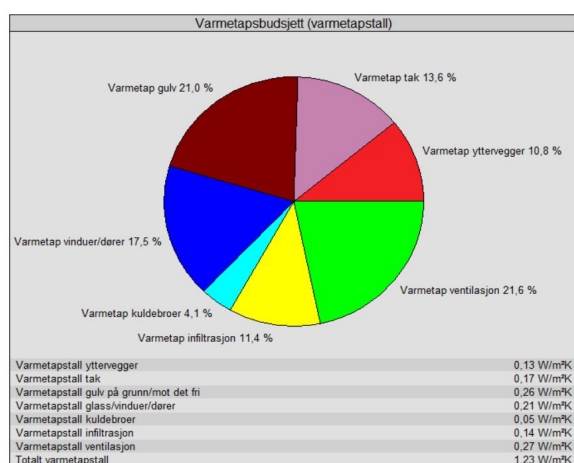

Barnehagens beregnede energibruk samlet og fordelt

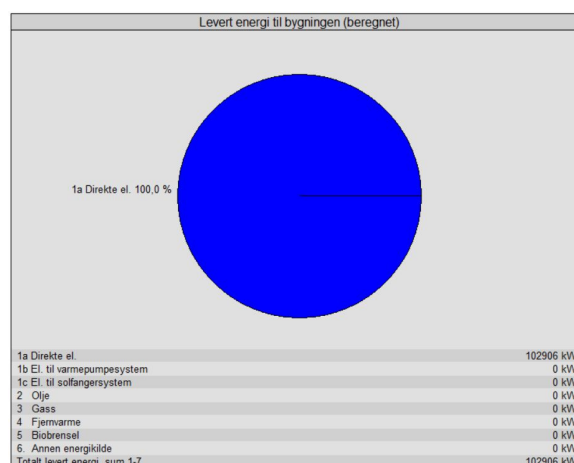

Energibruken samlet/fordelt for hver måned sett over året

Videre viser beregningene også at oppvarmingen selvsagt går med til å dekke varmetapene gjennom de forskjellige utvendige bygningsareal (transmisjonstap), utettheter/lekkasjer i bygningskonstruksjon og mellom bygningsdeler (infiltrasjonstap) og gjennom kirkens ventilasjonssystem. De største varmetapene skjer gjennom yttervegger med vinduer og ytterdører som utgjør rundt 28-29%, himling og tak rundt 13-14%, gulv i underetasje både på og under terreng rundt 21% og kuldebroer rundt 4%, mens infiltrasjonstapet utgjør 11-12% og ventilasjonstapet hele 21-22%, se diagrammet nedenfor til venstre.

Beregnet fordeling av de forskjellige varmetap i barnehagen

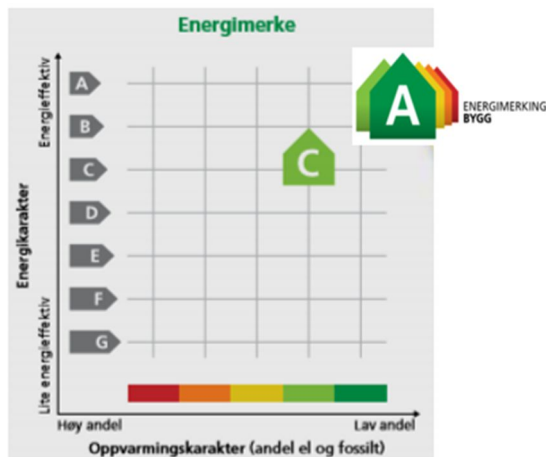
Beregnet elektrisk energibruk samlet for barnehagen

Diagrammet til høyre ovenfor bekrefter at beregningsresultatet er i godt samsvar med normalisert gjennomsnittlig energibruk samlet for barnehagen med fellesarealer. **Dette er en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre beregninger og simuleringer for riktig fastleggelse av både nødvendig kapasitet for å kunne gjennomføre effektiv brukstilpasset drift og for å beregne riktig forventet energibesparelse ved gjennomføring av alle aktuelle tiltak.**

Termisk inneklima påvirkes i meget stor grad av hvordan oppvarmingen gjennomføres gjennom store deler av fyringssesongen i de aktuelle bygninger. Basert på mottatte opplysninger gjennomføres det stort sett oppvarming ved jevn temperatur mellom 20-21°C i de fleste rom og lokaler både i kirken og barnehagen med fellesarealer. **Det er relativt få og lite klager på de termiske forhold i de aktuelle bygninger og oppvarmet bruksareal.**

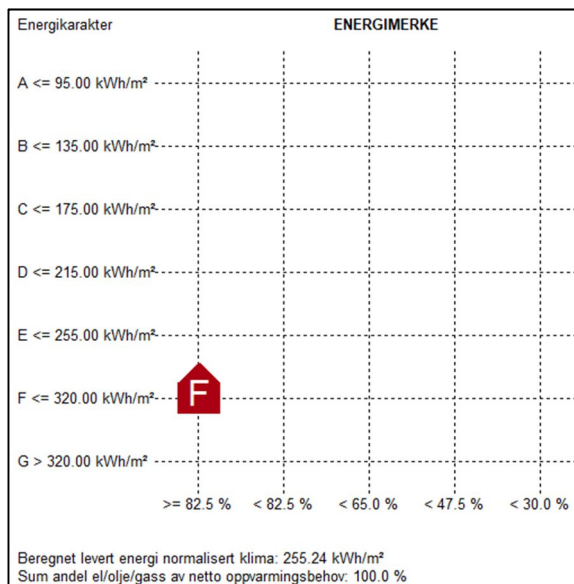
Derimot er det mottatt en del klager på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens rom og lokaler ved full drift og levering av full kapasitet av ventilasjonsluft til alle kirkens lokaler. Dette til tross for at prosjekterte og installert kapasitet samlet og fordelt fra felles ventilasjonsanlegg burde kunne levere tilstrekkelige luftmengder for å oppnå stort sett akseptabel luftkvalitet til alle rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Rask mulighet for godkjent energiattest for byggene i dagens tilstand

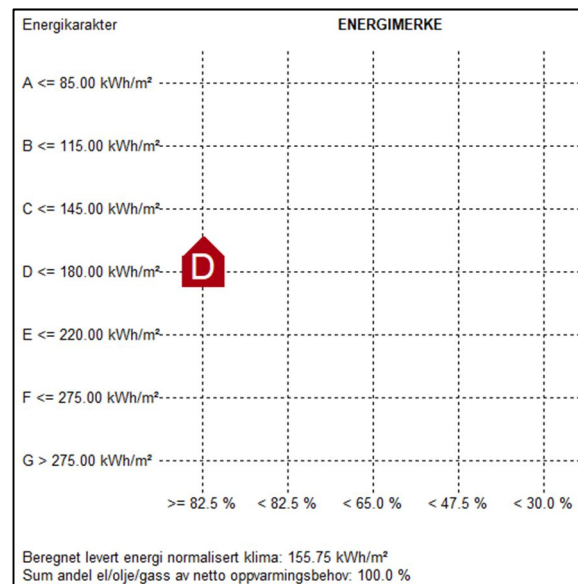

Videre kan det utførte arbeidet og ovennevnte beregning av byggenes energimessige tilstand i dag benyttes direkte til å oppnå en godkjent energiattest gjennom statens gjeldende energimerkeordning. Alle større bygninger med et oppvarmet bruksareal større enn 1000 m² som ikke har høy vernestatus er pålagt å ha en godkjent energiattest gjennom denne energimerkeordningen. Kirkebygg er foreløpig fritatt fra dette ordningen, mens barnehager er pålagt godkjent energiattest. Det er fortsatt mange byggeiere som ennå ikke har utført dette for sine bygg. Ved godkjent energiattest må det foreligge en beregning med fastleggelse av kirkens energi- og oppvarmingskarakter som tar hensyn til dagens tilstand av bygget både bygningsmessig og energiteknisk med dagens krav blant annet til

innelima (luftkvalitet, temperatur og belysning etc.) og standardiserte driftstider for de tekniske anlegg. Utførte beregninger med dataprogrammet Simien med dens spesialtilpassede beregningsmodul for energimerking av bygg har gitt følgende resultat for de aktuelle bygg, vist av diagrammene nedenfor.

Energi- og oppvarmingskarakter for kirken i dag

Energi- og oppvarmingskarakter for barnehagen i dag

Diagrammene viser at byggene oppnår i dagens situasjon en energi- og oppvarmingskarakter lik **F** for kirken og lik **D** for barnehagen med fellesarealer. **Miljømessig er det selvsagt ønskelig at størst mulig andel av oppvarmingen i begge disse byggene skjer gjennom mindre bruk av høyverdig elektrisk energi.**

Vedlegg 1a/b Oppmålt bruksareal og netto volum for kirken og barnehagen**Samlet for kirken**Oppmålt arealType: Bruksareal og netto volum

Navn	Oppmålt areal (m ²)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Underetasje	0	0	0	396	396
Hovedetasje	1 031	390	1 420	2	1 423
Mesaninetasje	0	45	45	0	45
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	1 031	435	1 465	398	1 864

Oppmålt volum

Navn	Oppmålt volum (m ³)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Underetasje	0	0	0	1 148	1 148
Hovedetasje	7 869	997	8 866	6	8 872
Mesaninetasje	0	112	112	0	112
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	7 869	1 109	8 978	1 154	10 132

Samlet for barnehagen med fellesarealerOppmålt arealType: Bruksareal og netto volum

Navn	Oppmålt areal (m ²)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Barnehage	307	226	532	6	538
Fellesareal - hovedetasje	214	30	244	61	305
Fellesareal - u.etasje	218	0	218	69	287
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	739	255	995	136	1 131

Oppmålt volum

Navn	Oppmålt volum (m ³)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Barnehage	767	564	1 331	14	1 345
Fellesareal - hovedetasje	535	75	610	153	763
Fellesareal - u.etasje	633	0	633	200	833
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	1 936	639	2 574	367	2 941

a) Kirken - fordelt på enkelte etasjer, rom og lokaler**Hovedetasje:**

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Sam let		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Kirkesal	E01	21,00	5,70	=	119,7	7,80	=	934
	E02	22,70	17,20	=	390,4	10,50	=	4 100
	E03			=	0,0		=	0
Menighetssal	E04	15,20	10,20	=	155,0	8,20	=	1 271
	E05	5,30	10,20	=	54,1	8,20	=	443
	E06			=	0,0		=	0
Kirketorg	E07	33,10	6,00	=	198,6	3,60	=	715
	E08	3,00	4,40	=	13,2	3,60	=	48
Kirkestue	E09	16,60	6,00	=	99,6	3,60	=	359
	E010			=	0,0		=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	1 031	oppvarmet volum = 7 869	
Øvrige rom og lokaler								
Adm. og kontorer	E011	18,60	8,80	=	163,7	2,50	=	409
	E012	6,60	6,50	=	42,9	2,50	=	107
Kjøkken	E013	8,90	5,10	=	45,4	2,50	=	113
	E014	4,40	4,60	=	20,2	2,50	=	51
Garderobe/WC-avd.	E015	12,10	6,00	=	72,6	2,50	=	182
	E016			=	0,0		=	0
Stollager/div.	E017	10,20	4,40	=	44,9	3,00	=	135
	E018			=	0,0		=	0
	E019			=	0,0		=	0
	E020			=	0,0		=	0
	E021			=	0,0		=	0
	E022			=	0,0		=	0
	E023			=	0,0		=	0
	E024			=	0,0		=	0
	E025			=	0,0		=	0
	E026			=	0,0		=	0
	E027			=	0,0		=	0
	E028			=	0,0		=	0
	E029			=	0,0		=	0
	E030			=	0,0		=	0
	E031			=	0,0		=	0
	E032			=	0,0		=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	390	oppvarmet volum = 997	
SAMLET - oppvarmet areal					=	1 420	oppvarm. volum = 8 866	
Ikke oppvarmet								
Vindfang kontorinnng.	E033	2,00	1,20	=	2,4	2,50	=	6
	E034			=	0,0		=	0
	E035			=	0,0		=	0
	E036			=	0,0		=	0
	E037			=	0,0		=	0
	E038			=	0,0		=	0
SUM - ikke oppvarmet areal					=	2	ikke oppvarmet volum = 6	
SAMLET - areal for bygget					=	1 423	volum for bygget = 8 872	

Mesaninetasjen:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)		
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet	
Større felles rom og saler									
	E01			=	0,0		=	0	
	E02			=	0,0		=	0	
	E03			=	0,0		=	0	
	E04			=	0,0		=	0	
	E05			=	0,0		=	0	
	E06			=	0,0		=	0	
	E07			=	0,0		=	0	
	E08			=	0,0		=	0	
	E09			=	0,0		=	0	
	E010			=	0,0		=	0	
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum =		0
Øvrige rom og lokaler									
Lyd- og AV-rom	E011	10,20	4,40	=	44,9		2,50	=	112
	E012			=	0,0		=	0	=
	E013			=	0,0		=	0	
	E014			=	0,0		=	0	
	E015			=	0,0		=	0	
	E016			=	0,0		=	0	
	E017			=	0,0		=	0	
	E018			=	0,0		=	0	
	E019			=	0,0		=	0	
	E020			=	0,0		=	0	
	E021			=	0,0		=	0	
	E022			=	0,0		=	0	
	E023			=	0,0		=	0	
	E024			=	0,0		=	0	
	E025			=	0,0		=	0	
	E026			=	0,0		=	0	
	E027			=	0,0		=	0	
	E028			=	0,0		=	0	
	E029			=	0,0		=	0	
	E030			=	0,0		=	0	
	E031			=	0,0		=	0	
	E032			=	0,0		=	0	
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	45	oppvarmet volum =		112
SAMLET - oppvarmet areal					=	45	oppvarm. volum =		112
Ikke oppvarmet									
(Tekniske rom)	E033			=	0,0		=	0	
	E034			=	0,0		=	0	
	E035			=	0,0		=	0	
	E036			=	0,0		=	0	
	E037			=	0,0		=	0	
	E038			=	0,0		=	0	
SUM - ikke oppvarmet areal					=	0	ikke oppvarmet volum =		0
SAMLET - areal for bygget					=	45	volum for bygget =		112

Underetasje:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
	E01			=	0,0		=	0
	E02			=	0,0		=	0
	E03			=	0,0		=	0
	E04			=	0,0		=	0
	E05			=	0,0		=	0
	E06			=	0,0		=	0
	E07			=	0,0		=	0
	E08			=	0,0		=	0
	E09			=	0,0		=	0
	E010			=	0,0		=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					= 0	oppvarmet volum		= 0
Øvrige rom og lokaler								
	E011			=	0,0		=	0
	E012			=	0,0		=	0
	E013			=	0,0		=	0
	E014			=	0,0		=	0
	E015			=	0,0		=	0
	E016			=	0,0		=	0
	E017			=	0,0		=	0
	E018			=	0,0		=	0
	E019			=	0,0		=	0
	E020			=	0,0		=	0
	E021			=	0,0		=	0
	E022			=	0,0		=	0
	E023			=	0,0		=	0
	E024			=	0,0		=	0
	E025			=	0,0		=	0
	E026			=	0,0		=	0
	E027			=	0,0		=	0
	E028			=	0,0		=	0
	E029			=	0,0		=	0
	E030			=	0,0		=	0
	E031			=	0,0		=	0
	E032			=	0,0		=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					= 0	oppvarmet volum		= 0
SAMLET - oppvarmet areal					= 0	oppvarm. volum		= 0
Ikke oppvarmet								
Teknisk rom (varme, vent. og el.)	E033	33,00	7,00	=	231,0	2,90	=	670
	E034			=	0,0		=	0
Lagerrom	E035	33,00	5,00	=	165,0	2,90	=	479
	E036			=	0,0		=	0
	E037			=	0,0		=	0
	E038			=	0,0		=	0
SUM - ikke oppvarmet areal					= 396	ikke oppvarmet volum		= 1 148
SAMLET - areal for bygget					= 396	volum for bygget		= 1 148

b) Barnehagen med fellesarealer - fordelt på enkelte etasjer, rom og lokaler**Barnehagen - hovedetasje:**

Lokale/rom		Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)					
					Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet				
Større felles rom og saler													
Aktivitetsrom	416	E01	16,30	7,50	=	122,3		2,50	=	306			
	420	E02	8,20	7,50	=	61,5		2,50	=	154			
	426	E03	8,20	7,50	=	61,5	=	245	2,50	=	154	=	613
Spiserom	438	E04	8,20	7,50	=	61,5		2,50	=	154			
		E05			=	0,0			=	0			
		E06			=	0,0	=	62		=	0	=	154
		E07			=	0,0			=	0			
		E08			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E09			=	0,0			=	0			
		E010			=	0,0	=	0		=	0	=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal						=	307	oppvarmet volum		=	767		
Øvrige rom og lokaler													
Kontor	432	E011	4,10	3,60	=	14,8		2,50	=	37			
		E012			=	0,0	=	15	0,00	=	0	=	37
Felles kontor	408	E013	4,10	4,70	=	19,3		2,50	=	48			
		E014			=	0,0	=	19		=	0	=	48
Puterom	410	E015	4,10	7,50	=	30,8		2,50	=	77			
		E016			=	0,0	=	31		=	0	=	77
Garderom/WC	433-436	E017	4,10	3,90	=	16,0		2,50	=	40			
		E018	4,10	1,20	=	4,9	=	21	2,50	=	12	=	52
Garderobe/WC	442-448	E019	4,10	7,50	=	30,8		2,50	=	77			
		E020			=	0,0	=	31		=	0	=	77
Lagerrom	409 456	E021	4,10	2,80	=	11,5		2,50	=	29			
		E022	3,00	4,00	=	12,0	=	23	2,50	=	30	=	59
Korridor/gang		E023	25,10	3,10	=	77,8		2,50	=	195			
		E024	4,10	1,90	=	7,8	=	86	2,50	=	19	=	214
		E025			=	0,0			=	0			
		E026			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E027			=	0,0			=	0			
		E028			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E029			=	0,0			=	0			
		E030			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E031			=	0,0			=	0			
		E032			=	0,0	=	0		=	0	=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal						=	226	oppvarmet volum		=	564		
SAMLET - oppvarmet areal						=	532	oppvarm. volum		=	1 331		
Ikke oppvarmet													
Vindfang/sideinngang		E033	1,80	3,20	=	5,8		2,50	=	14			
		E034			=	0,0			=	0			
		E035			=	0,0			=	0			
		E036			=	0,0			=	0			
		E037			=	0,0			=	0			
		E038			=	0,0			=	0			
SUM - ikke oppvarmet areal						=	6	ikke oppvarmet volum		=	14		
SAMLET - areal for bygget						=	538	volum for bygget		=	1 345		

Fellesarealer - hovedetasje

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Aktivitetsrom 400/402	E01	18,20	6,10	=	111,0		2,50	= 278
	E02	15,00	2,00	=	30,0		2,50	= 75
	E03			=	0,0	= 141		= 0 = 353
Kirketorg-forlengelse	E04	15,00	4,10	=	61,5		2,50	= 154
	E05	10,60	1,10	=	11,7		2,50	= 29
	E06			=	0,0	= 73		= 0 = 183
	E07			=	0,0		= 0	
	E08			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E09			=	0,0		= 0	
	E010			=	0,0	= 0	= 0	= 0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					= 214	oppvarmet volum = 535		
Øvrige rom og lokaler								
Kontor-Vaktmester	E011	4,10	2,60	=	10,7		2,50	= 27
	E012			=	0,0	= 11	= 0	= 27
Gang til aktivitetsrom	E013	6,20	3,10	=	19,2		2,50	= 48
	E014			=	0,0	= 19	= 0	= 48
	E015	0,00	0,00	=	0,0		= 0	
	E016			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E017			=	0,0		= 0	
	E018			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E019			=	0,0		= 0	
	E020			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E021			=	0,0		= 0	
	E022			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E023			=	0,0		= 0	
	E024			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E025			=	0,0		= 0	
	E026			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E027			=	0,0		= 0	
	E028			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E029			=	0,0		= 0	
	E030			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E031			=	0,0		= 0	
	E032			=	0,0	= 0	= 0	= 0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					= 30	oppvarmet volum = 75		
SAMLET - oppvarmet areal					= 244	oppvarm. volum = 610		
Ikke oppvarmet								
Lager/trapp til u.etg.	E033	4,10	3,20	=	13,1		2,50	= 33
	E034	4,30	2,00	=	8,6		2,50	= 22
Lagerom 405	E035	4,10	4,90	=	20,1		2,50	= 50
Rengjøringsrom 401	E036	4,30	2,00	=	8,6		2,50	= 22
Vindfang 406	E037	4,10	2,60	=	10,7		2,50	= 27
	E038			=	0,0		= 0	
SUM - ikke oppvarmet areal					= 61	ikke oppvarmet volum = 153		
SAMLET - areal for bygget					= 305	volum for bygget = 763		

Fellesarealer – underetasje:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Aktiivitetsrom/gymsal	E01	12,50	10,60	=	132,5	2,90	=	384
	E02			=	0,0		=	0
	E03			=	0,0		=	0
Skytebane	E04	8,10	10,60	=	85,9	2,90	=	249
	E05			=	0,0		=	0
	E06			=	0,0		=	0
	E07			=	0,0		=	0
	E08			=	0,0		=	0
	E09			=	0,0		=	0
	E010			=	0,0		=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	218	oppvarmet volum = 633	
Øvrige rom og lokaler								
	E011			=	0,0		=	0
	E012			=	0,0		=	0
	E013			=	0,0		=	0
	E014			=	0,0		=	0
	E015			=	0,0		=	0
	E016			=	0,0		=	0
	E017			=	0,0		=	0
	E018			=	0,0		=	0
	E019			=	0,0		=	0
	E020			=	0,0		=	0
	E021			=	0,0		=	0
	E022			=	0,0		=	0
	E023			=	0,0		=	0
	E024			=	0,0		=	0
	E025			=	0,0		=	0
	E026			=	0,0		=	0
	E027			=	0,0		=	0
	E028			=	0,0		=	0
	E029			=	0,0		=	0
	E030			=	0,0		=	0
	E031			=	0,0		=	0
	E032			=	0,0		=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum = 0	
SAMLET - oppvarmet areal					=	218	oppvarm. volum = 633	
Ikke oppvarmet								
Korridor/trapp u.etc. + lagerrom etc.	E033	9,20	7,50	=	69,0	2,90	=	200
	E034			=	0,0		=	0
	E035			=	0,0		=	0
	E036			=	0,0		=	0
	E037			=	0,0		=	0
	E038			=	0,0		=	0
SUM - ikke oppvarmet areal					=	69	ikke oppvarmet volum = 200	
SAMLET - areal for bygget					=	287	volum for bygget = 833	

Vedlegg 2 a/b Ytre bygningsmessige areal og ytterflater for kirken og barnehagen**a) For kirken:**

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger kirke

Eier/driftsforvalter: Sola kirkelige fellesråd

Samlet oppvarmet bruksareal: 1 465 m2

Oppvarmet netto volum: 8 980 m3

Hovedtype av ytterflater	Samlet for ytterflater	
	Brutto areal (m2)	Netto areal (m2)
Yttertak/himling		
*Mot friluft	1 275	1 275
*Kaldt kaldt/luftet loft		207
Gulv		
*Mot grunnen (på/under terreng)		1 239
*Over kjeller (kald luftet krypkjeller)		0
Yttervegger		
*Mot friluft (over terreng)	1 075	786
*Mot grunnen (under terreng)		0
Vinduer		
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		250
*I skråtak/himling mot friluft		0
Ytterdører		
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		39

Vinduenes andel av ytterflater	Andel (%)
Vinduer i yttervegger over terreng	23,22
Vinduer i yttertak mot friluft	0,00
Ytterdørenes andel av ytterflater	Andel (%)
Dører i yttervegger over terreng	3,62

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger kirke

Eier/forvalter: Sola kirkelige fellesråd

Yttertak/himling mot friluft og mot kaldt/luftet loft

Bygg/brukerområde	Ytterflater mot friluft			Ytterflater mot kaldt loft			Samlet for ytterflater (m2)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)		
Kirkesal	23,5	23,5	552	0,0	0,0	0	552	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Menighetssal + mediarom	15,2	14,8	225	0,0	0,0	0	225	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Adm./kontorlokaler			0	23,5	8,8	207	207	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Kirketorg og kirkestue,	36,0	12,0	432	0,0	0,0	0	432	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
garderobe/WC og kjøkken	8,9	7,4	66	0,0	0,0	0	66	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
			0		7,4	0	0	
SUM			1 275	+		207	1 482	

Gulv på/under terreng og mot luftet/ikke oppvarmet kjeller/krypkjeller

Bygg/brukerområde	Ytterflater på/under terreng			Ytterflater mot kaldt kjeller			Samlet for ytterflater (m2)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)		
Kirkesal	22,7	22,5	511	0,0	0,0	0	511	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Menighetssal + stollager	15,2	13,8	209	0,0	0,0	0	209	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Adm./kontorlokaler	23,5	8,8	207	0,0	0,0	0	207	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Kirketorg ++ mot u.etg.	26,0	12,0	312	0,0	0,0	0	312	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
med teknisk rom	0,0	0,0	0			0	0	
			0			0	0	
SUM			1 239	+		0	1 239	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger kirke

Eier/forvalter: Sola kirkelige fellesråd

Yttervegger mot friluft og over terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Kirkesal	23,0	2,3	53	23,0	6,5	150	23,0	6,5	150	23,0	5,4	124	476	Teglskallmur/15cm iso.
Menighetssal+lager/media	19,0	5,5	105	15,0	5,5	83	0,0	0,0	0	15,0	3,5	53	240	Teglskallmur/15cm iso.
Adm./kontorlokaler	0,0	0,0	0	5,6	3,3	18	8,9	3,3	29	23,5	3,0	71	118	Teglskallmur/15cm iso.
Kirketorg og kirkestue,	22,5	3,9	88	0,0	0,0	0	25,8	3,9	101	0,0	0,0	0	188	Teglskallmur/15cm iso.
garderobe/WC og kjøkken	8,5	3,9	33	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	5,0	3,9	20	53	Teglskallmur/15cm iso.
			0			0			0			0	0	
SUM			278	+		250	+		279	+		267	1 075	

Yttervegger mot grunnen og under terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger kirke

Eier/forvalter: Sola kirkelige fellesråd

Vinduer i yttervegger (over terreng)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal vinduer (m ²)	Info/kommentarer til vinduer (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
Kirkesal - vindu type 1	9,0	1	9	9,0	2	18	9,0	2	18	5,7	1	6	51	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 2	9,9	1	10	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	10	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 3	0,0	0	0	4,5	1	5	4,5	1	5	0,0	0	0	9	2-lag forsegl. i teramv.
Menighetssal - vindu type 1	7,0	1	7	7,0	1	7	0,0	0	0	0,0	0	0	14	2-lag forsegl. i teramv.
Adm./kontor - vindu type 1	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	4,6	7	32	32	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 2	0,0	0	0	0,0	0	0	3,3	1	3	3,3	1	3	7	2-lag forsegl. i teramv.
Kirketorg etc. - vindu	15,8	4	63	0,0	0	0	15,5	4	62	0,0	0	0	125	2-lag forsegl. i teramv.
+ kjøkken	1,0	2	2	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	2	2-lag forsegl. i teramv.
			0			0			0			0	0	
SUM			91	+		30	+		88	+		41	250	

Samlet areal yttervegger over terreng: 1 075 m²

Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttervegger: 23,22 %

Vinduer i yttertak/himling (mot friluft)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterdører (m ²)	Info/kommentarer til ytterdører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Samlet areal yttertak mot friluft: 1 482 m²

Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttertak: 0,00 %

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger kirke**Eier/forvalter: **Sola kirkelige fellesråd**

Ytterdører mot friluft og over terreng

Bygg/brukerområde	Mot Nord		Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal dører (m ²)	Info/kommentarer til dører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	
Kirkesal	5,8	1	6	0,0	0	0	0,0	0	0	2,9	1	3	9 Dør i alu. m/glassfelt
Menighetssal	5,8	1	6	5,8	1	6	0,0	0	0	0,0	0	0	12 Dør i alu. m/glassfelt
Adm./kontorlokaler	0,0	0	0	0,0	0	0	4,3	1	4	0,0	0	0	4 Dør i alu. m/glassfelt
Kirketorg og kirkestue + kjøkken	5,0	1	5	0,0	0	0	5,0	1	5	0,0	0	0	10 Dør i alu. m/glassfelt
	4,3	1	4	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	4 Dør i alu. m/glassfelt
			0			0			0			0	0
			0			0			0			0	0
			0			0			0			0	0
SUM			21	+		6	+		9	+		3	39

Samlet areal yttervegger over terreng:

1 075 m²

Andel ytterdører i.f.t. samlet areal yttervegger:

3,62 %

Utfyllende kommentarer og info om byggets ytterflater:

Kirken er en såkalt flerbrukskirke oppført i 2002. Stort sett alle ytterflater er i relativt god vedlikeholdsmessig tilstand. Ytterveggene i kirkesal, menighetssal og kontorlokaler inkl. kjøkken er oppført i en skallmurkonstruksjon fylt med varmeisolasjon med en tykkelse mellom 15-20 cm. Yttervegger i kirketorg/kirkestue og garderobeavdeling over terreng består av seglet 2-lags isolerglass i en innfatning av aluminium profiler. Yttervegger under terreng/grunnmur i underetasje/teknisk rom under kirketorg/kirkestue er oppført i plasstøpt betong antagelig uten nevneverdig varmeisolerende materiale. Vinduene består stort sett av 2-lags forseglede isolerglass i en innramming av aluminiumsprofiler. Ytterdører består av aluminium både i dørblad og karm-/rammeverk med store glassfelt av 2-lags forseglede utførelse. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av svak skrående tak antagelig i en tre/aluminium konstruksjon isolert med 20 cm mineralull med luftet metalltekket yttertak. Yttertak over kirketorg/-stue og garderobeavd. er utform som tverrsgående saltak med antagelig samme varmeisolasjons type og tykkelse. Gulvet i hele kirken består av støpt betong og ligger på enten eller under terreng (som beskrevet ovenfor) med antagelig tilstrekkelig markisolerings.

b) For barnehagen med fellesarealer

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger barnehage og fellesareal** Eier/driftsforvalter: **Tananger kirkelige fellesråd**

Samlet oppvarmet bruksareal: **995 m²** Oppvarmet netto volum: **2 570 m³**

Hovedtype av ytterflater	Samlet for ytterflater			
	Brutto areal (m ²)	Netto areal (m ²)		
Yttertak/himling				
*Mot friluft	0	0		
*Kaldt kaldt/luftet loft		890		
Gulv				
*Mot grunnen (på/under terreng)		298		
*Over kjeller (kald luftet krypkjeller)		592		
Yttervegger				
*Mot friluft (over terreng)	311	222		
*Mot grunnen (under terreng)		152		
Vinduer			Vinduenes andel av ytterflater	Andel (%)
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		80	Vinduer i yttervegger over terreng	25,81
*I skråtak/himling mot friluft		0	Vinduer i yttertak mot friluft	#DIV/0!
Ytterdører			Ytterdørenes andel av ytterflater	Andel (%)
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		9	Dører i yttervegger over terreng	2,83

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger barnehage og fellesareal** Eier/forvalter: **Tananger kirkelige fellesråd**

Yttertak/himling mot friluft og mot kaldt/luftet loft

Bygg/brukerområde	Ytterflater mot friluft			Ytterflater mot kaldt loft			Samlet for ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m ²)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m ²)		
Barnehagen	0,0	0,0	0	32,5	18,2	592	592	Trebjelkelag m/10-15 cm iso.
Fellesareal - kafe/aktiv.rom	0,0	0,0	0	16,4	18,2	298	298	Trebjelkelag m/10-15 cm iso.
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
SUM			0			890	890	

Gulv på/under terreng og mot luftet/ikke oppvarmet kjeller/krypkjeller

Bygg/brukerområde	Ytterflater på/under terreng			Ytterflater mot kald kjeller			Samlet for ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m ²)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m ²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	32,5	18,2	592	592	Gulv/trebjelkelag m/5-10 cm iso.
Fellesareal - oppvarm. uetg.	16,4	18,2	298	0,0	0,0	0	298	Støpt betonggulv m/markiso.?
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
SUM			298			592	890	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger barnehage og fellesareal**Eier/forvalter: **Tananger kirkelige fellesråd**

Yttervegger mot friluft og over terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	32,5	2,5	81	18,2	2,5	46	32,5	2,5	81	208	Bind.verk m/10 cm iso.
Fellesareal - kafe/aktiv.rom	18,2	2,5	46	6,5	2,5	16	0,0	0,0	0	16,4	2,5	41	103	Bind.verk m/10 cm iso.
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			46	+		98	+		46	+		122	311	

Yttervegger mot grunnen og under terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0	
Fellesareal-oppvarm. u.etg.	18,2	2,2	40	16,4	2,2	36	18,2	2,2	40	16,4	2,2	36	152	St.betong m/gassbet.
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			40	+		36	+		40	+		36	152	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger barnehage og fellesareal**Eier/forvalter: **Tananger kirkelige fellesråd**

Vinduer i yttervegger (over terreng)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal vinduer (m ²)	Info/kommentarer til vinduer (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
Barnehage - vindu type 1	0,0	0	0	2,0	11	22	0,0	0	0	2,0	16	32	54	2-lag forsegl. iso.glass
- vindu type 2	0,0	0	0	0,0	0	0	1,1	2	2	0,0	0	0	2	2-lag forsegl. iso.glass
Fellesareal - vindu type 1	2,0	5	10	0,0	0	0	0,0	0	0	2,0	7	14	24	2-lag forsegl. iso.glass
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			10	+		22	+		2	+		46	80	

Samlet areal yttervegger over terreng: **311 m²**Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttervegger: **25,81 %**

Vinduer i yttertak/himling (mot friluft)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterdører (m ²)	Info/kommentarer til ytterdører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Samlet areal yttertak mot friluft: **890 m²**Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttertak: **0,00 %**

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger barnehage og fellesareal

Eier/forvalter: Tananger kirkelige fellesråd

Ytterdører m ot friluft og over terreng

[illegible]

Samlet areal yttervegger over terreng:

311 m2

Andel ytterdører i.f.t. samlet areal yttervegger:

2.83 %

Utfyllende kommentarer og info om byggets ytterflater:

Barnehage og fellesareal med kafe og aktivitetslokaler er fysisk forbundet med kirkens fellesareal via kirketorg og hovedinngang. Barnehagen og dets fellesareal er tidligere ombygget og innredet fra et tidligere oppført skolebygg (Haga skole). Bygningen er oppført i datidens treverkskonstruksjon med yttervegger i bindingsverk med en varmeisolasjon av mineralull med en tykkelse antagelig på rundt 10 cm. Utvendig kledd med malt liggende trepanel og innvendig stort sett plateslåt med gips/trefiberplater. Vinduene i både barnehagen og fellesareal består av 2-lags forseglede isolerglass med innramming i malt treverk. Bygningen har et langsgående tekkt saltak med relativt liten takvinkel og med horisontal himling mot kaldt loft antagelig varmeisolert med mineralullplater/matter med en samlet tykkelse på 10-15 cm. Gulvet over lav krypkjeller under det meste av barnehagens lokaler er oppført av trebjelkelag varmeisolert med en antatt samlet tykkelse på 10 cm mineralull. Fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom har en delvis oppvarmet underetasje bestående skytebane og gymsal med ganger og mindre lagerrom. Gulvet i underetasje ligger delvis over terreng og er antagelig uten nevneverdig markisolering. Etasjeskiller mellom underetasje og hovedetasje består av støpt betong uten nevneverdig varmeisolasjon.

Vedlegg 3 Kirkens registrert bruk og aktivitet i 2018

Oversikter er utarbeidet basert på mottatte opplysninger om bruk og aktivitet:

Samlet oversikt over bruken av de viktigste aktiviteterKirkens navn **Tananger kirke**År **2018**

Hovedtype aktivitet	Aktiviteter		Samlet brukstid			Omregnet samlet brukstid	
	Årlig antall/år	Ukentlig antall/uke	Årlig timer/år	Ukentlig timer/uke	Andel av totaltid % av 168 t/uke	I.h.t. samlet areal timer/uke	Andel av totaltid % av 168 t/uke
Mer faste og sporadiske	622	12,0	1 775	40,8	24,3	12,1	7,2
Daglige og faste		0,0	2 080	40,0	23,8	16,0	9,5
Enkeltvis og sporadisk		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
SAMLET	622	12,0	3 855	80,8	48,1	28,1	16,7

Kommentar: Kirken brukes over 600 ganger i løpet av året med en brukstid mellom 1700-1800 timer i året som gir en gjennomsnittlig bruk på rundt 40 timer i uken til faste og mer sporadiske aktiviteter. I tillegg gjennomføres det daglig kontorvirksomhet som utgjør rundt 2000 timer i året. Kirken er samlet i bruk i nesten 80 timer i uken.

Oversikt over bruken av mer faste og sporadisk gjennomførte aktiviteterKirkens navn **Tananger kirke**År **2018**

Type aktivitet	Antall aktiviteter pr. år	Brukstid pr. aktivitet			Samlet brukstid for aktiviteter			Lokaler som er i bruk (beskrivelse)	Andel av samlet areal %-andel	Omregnet brukstid timer/uke
		Kjernetid timer	Før/etter timer	Samlet timer	timer/år	uker/år	timer/uke			
Vielser m/forberedelser	4	1,0	1,0	2,0	8	52	0,2	Kirkesal + kirketorg	40	0,1
Begravelser m/forbered.	22	1,0	4,0	5,0	110	52	2,1	Kirkesal + kirketorg	40	0,8
Korøving (barn/voksne)	93	2,0	0,0	2,0	186	40	4,7	Kirkesal + kirketorg	40	1,9
Korøving lang (voksne)	12	5,0	0,0	5,0	60	40	1,5	Kirkesal + kirketorg	40	0,6
Konfirmasjonsopplæring	10	3,0	0,0	3,0	30	40	0,8	Kirkesal + kirketorg	40	0,3
Gudstjenester	50	1,0	1,0	2,0	100	52	1,9	Kirkesal + kirketorg	40	0,8
Konsserter/fester	30	3,0	2,0	5,0	150	40	3,8	Kirkesal + kirketorg	40	1,5
Barneaktiviteter - diverse	45	3,0	1,0	4,0	180	40	4,5	Menig.sal + kirketorg	30	1,4
Utleie fest.aktiviteter	9	5,0	0,0	5,0	45	40	1,1	Menig.sal + kirketorg	30	0,3
Kirkekafe	50	1,0	1,0	2,0	100	52	1,9	Kirkestue + kirketorg	25	0,5
Diverse samlinger (korte)	68	1,0	1,0	2,0	136	52	2,6	Kirkestue + kirketorg	25	0,7
Diverse samlinger (lange)	18	3,0	2,0	5,0	90	52	1,7	Kirkestue + kirketorg	25	0,4
Treff og utleie	23	3,0	1,0	4,0	92	40	2,3	Kirkestue + kirketorg	25	0,6
Knøttetreff	72	2,0	1,0	3,0	216	40	5,4	(Fritidskafe) + kirketorg	20	1,1
Søndagsskole	41	2,0	0,0	2,0	82	52	1,6	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,3
Ungdomsaktiviteter	40	3,0	0,0	3,0	120	40	3,0	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,6
Språkkafe	35	2,0	0,0	2,0	70	40	1,8	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,4
Samlet bruk	622			1 775		40,8		Omregnet brukstid i.h.t samlet areal		12,1

Kommentar: Kirken brukes over 600 ganger i løpet av året med en brukstid mellom 1700-1800 timer i året som gir en gjennomsnittlig bruk på rundt 40 timer i uken til faste og mer sporadiske aktiviteter. Hvis det tas hensyn til at ikke hele kirkens bruksareal vil brukstiden utgjøre rundt 12 timer pr. uke for samlet bruksareal.

Oversikt over bruken av mer daglige og faste aktiviteter

Kirkens navn

Tananger kirke

År

2018

Type aktivitet	Dager ukentlig antall	Brukstilid (i gjennomsnitt)				Lokaler som er i bruk kort beskrivelse	Andel av samlet areal %andel	Omregnet brukstilid timer/uke
		Daglig timer	timer/uke	Samlet uker/år	timer/år			
Kontorvirksomhet	5	8,0	40,0	52	2 080	Kontorer + kirketorg ++	40	16,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
Samlet bruk	5		40,0		2 080	Omregnet brukstilid i.h.t. samlet areal		16,0

Kommentar: Kontorvirksomhet og menighet- og kirkeadministrasjon gjennomføres rundt 8 timer 5 dager i en normaluke.

Vedlegg 3a/b Nærmere fastleggelse av gjeldende kostnader for elektrisk energi

a) For kirken med abonnement for avregning etter både levert energi og uttatt effekt

Målepunkt	0200638	001	1
EAN	707057500070031813		
Frådato	01.01.2018	Tildato	01.10.2019
Periode	Sum	Maks	Min
Totalt	556155,262	187,500	0,501
2018 / 1	40160,000	186,000	11,000
2018 / 2	42073,500	186,000	10,500
2018 / 3	37741,500	187,500	7,500
2018 / 4	25087,500	157,500	3,000
2018 / 5	12153,000	135,000	3,000
2018 / 6	11682,000	75,000	3,000
2018 / 7	7239,000	49,500	3,000
2018 / 8	9483,000	85,500	3,000
2018 / 9	16806,000	145,500	3,000
2018 / 10	23624,510	148,500	3,000
2018 / 11	37767,000	181,500	6,000
2018 / 12	44953,500	178,500	7,500
2019 / 1	52008,000	172,500	7,500
2019 / 2	44881,500	151,500	4,500
2019 / 3	47269,500	169,000	7,500
2019 / 4	22062,000	154,500	1,500
2019 / 5	29347,500	142,500	3,000
2019 / 6	12121,500	81,500	1,500
2019 / 7	10723,900	68,500	1,500
2019 / 8	9621,552	64,050	0,001
2019 / 9	19052,700	123,800	3,150

Fra Lyse Nett AS ble det mottatt en oversikt over registrert og levert elektrisk energi og uttatt effekt månedlig for 2018 til fram til og med september i 2019.

Etter nærmere analyse og bearbeiding ble det gjennomsnittlig fastlagt en midlere månedlig avregnet maksimal effekt i vinter- og sommermånedene

- Fra oktober til april **160-170 kW**
- Fra mai-september **90-100 kW**

Det samme ble gjort for levert elektrisk energi fordelt mellom vinter- og sommermåned

- Fra oktober til og med april ca. **230 000 kWh**
- Fra mai til og med september ca. **80.000 kWh**

Prosjektets navn: Tananger kirke

Beregnet energikostnad for: Dagens abonnement med avregning etter både energi og effekt

Kraftleverandør: Fjordkraft AS

Nettoperatør: Lyse Nett AS

Maksimal effekt: 187 kW

Periode	Energibruk		Leveret el-kraft		Nettleie - energi		Samlet energikostnad kr
	kWh	kr/kWh	kr	kr/kWh	kr		
Vinter (okt-april)	229 000	0,3500	80 150	0,0450	10 305	= 90 455	
Sommer (mai-sep)	80 000	0,2500	20 000	0,0350	2 800	= 22 800	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
	0	0,0000	0	0,0000	0	= 0	
SAMLET	309 000					= 113 255	

+ Forbrukeravgift til staten: 0,1583 kr/kWh

+ Arsavgift - nettleie: 18800 kr/år

- kraft: 0 kr/år

+ Nettleie-effekt (kW) (kr/kW) (Antall) (kr)

Vinter	165	=	80,00	=	7	=	92 400
Sommer	95	=	80,00	=	5	=	38 000
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0
	0	=	0,00	=	0	=	0

= 130 400

Samlet årlig energikostnad ekskl. mva. 311 370

+ Merverdiavgift: 25% mva. 77 842

Samlet årlig energikostnad inkl. mva. 389 112

Gjennomsnittlig energipris (kr/kWh)

ekskl. mva	inkl. mva
1,008	1,260

Med veiledende energipriser fra kraftleverandør og regionalt nettselskap er det fastlagt en årlig energikostnad rundt **310.000 kr ekskl. mva.** (prisen på levert el-kraft varierer erfaringsvis relativt mye – markedsbasert) som gir en gjennomsnittlig energipris på ca. **1,00 kr/kWh ekskl. mva.** for kirken med gjeldende elektriske abonnement.

b) For barnehagen med abonnement for avregning etter kun levert energi

Målepunkt	0200638	002	1
EAN	707057500071460049		
Fradato	01.01.2018	Til dato	01.10.2019
Periode	Sum	Maks	Min
Totalt	175930,070	49,167	0,628
2018 / 1	13457,493	49,167	2,058
2018 / 2	13164,511	43,509	4,359
2018 / 3	13405,449	41,029	2,840
2018 / 4	7109,591	29,201	0,769
2018 / 5	3599,300	22,381	0,641
2018 / 6	3129,202	20,265	0,643
2018 / 7	1849,821	15,695	0,628
2018 / 8	3545,240	18,901	0,629
2018 / 9	6752,524	26,227	0,788
2018 / 10	9117,934	31,273	1,882
2018 / 11	11763,156	39,928	3,893
2018 / 12	13613,941	42,655	5,132
2019 / 1	15256,377	44,501	5,701
2019 / 2	12032,647	41,848	2,182
2019 / 3	12015,027	42,276	1,250
2019 / 4	8179,545	42,899	0,718
2019 / 5	8756,215	40,171	0,901
2019 / 6	5506,902	36,899	0,826
2019 / 7	3328,297	25,660	0,790
2019 / 8	3225,193	25,010	0,663
2019 / 9	7120,705	39,409	0,674

Fra Lyse Nett AS ble det mottatt en oversikt over registrert og levert elektrisk energi og uttatt effekt månedlig for 2018 til fram til og med september i 2019.

Etter nærmere analyse og bearbeiding ble det gjennomsnittlig fastlagt en midlere månedlig registrert og levert elektrisk energi fordelt på vinter- og sommermåned

- Fra oktober til og med april ca. **92 000 kWh**
- Fra mai til og med september ca. **10 000 kWh**

Prosjektets navn: **Tananger menighetsbarnehage og fellesareal**

Beregnet energikostnad for: **Dagens abonnement med avregning etter levert energi**

Kraftleverandør: **Lysekraft AS** Maksimal effekt:

Nettoperator: **Lyse Nett AS** kW

Periode	Energibruk		Levert el-kraft		Nettleie - energi		Samlet energikostnad
	kWh	kr/kWh	kr	kr/kWh	kr	kr	
Vinter (okt-april)	92 900	0,4000	37 160	0,3420	31 772	=	68 932
Sommer (mai-sep)	10 000	0,2500	2 500	0,3420	3 420	=	5 920
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
SAMLET	102 900						74 852
+ Forbrukeravgift til staten:							16 289
+ Årsavgift - nettleie:							
- kraft:							2 912
+ Nettleie-effekt (kW)							
	0	(kr/kW)	0,00	(Antall)	0	(kr)	
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
	0		0,00	0	0		
Samlet årlig energikostnad ekskl. mva.							94 053
+ Merverdiavgift:							23 513
Samlet årlig energikostnad inkl. mva.							117 566

Gjennomsnittlig energipris (kr/kWh)	
ekskl. mva	inkl. mva.
0,914	1,143

Med veiledende energipriser fra kraftleverandør og regionalt nettselskap er det fastlagt en årlig energikostnad rundt **94 000 kr ekskl. mva.** (prisen på levert el-kraft varierer erfaringsvis relativt mye – markedsbasert) som gir en gjennomsnittlig energipris på ca. **0,91 kr/kWh ekskl. mva.** for barnehagen med fellesarealer med gjeldende elektriske abonnement.

**Anbefaling av
aktuelle tiltak og forbedringer
for energieffektiv og miljøriktig drift**

**Tananger kirke
og menighetsbarnehage med fellesareal**

Oktober 2019

Innhold

	<u>Side</u>
Oppsummering med anbefaling av forbedringer og tiltak	3
Dagens situasjon	3
Anbefalte forbedringer og tiltak	3
Foranledning og hensikt	4
Kirkens tekniske tilstand, bruk og drift i dag	4
Teknisk tilstand både funksjonelt og energimessig	4
Byggenes bruk, energibruk og inneklime	5
Anbefaling av aktuelle forbedringer og tiltak	6
Tiltak 1 Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter	7
Tiltak 2 Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning	7
Tiltak 3 Dagens el-varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming	8
Tiltak 4 Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon	10
Tiltak 5 Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen	12
Forventet forbedring av byggenes energi- og oppvarmingskarakter	13

Denne anbefalingen er basert på utførte befaringer og målinger sammen med mottatte opplysninger og underlag fra Sola kirkelige fellesråd ved kirkens drifts- og vedlikeholdsansvarlige. Miljø & RessursDrift er engasjert med ansvar for faglig innhold og har utarbeidet denne skriftlige tiltaksplan og beslutningsunderlag med konkrete råd og anbefalinger. I tillegg er det utarbeidet en egen skriftlig rapport for kirkens tekniske og energimessige tilstand i dag.

Oppsummering med anbefaling av forbedringer og tiltak

Sola kirkelige fellesråd arbeider kontinuerlig med vedlikehold av sine kirkebygg. I den forbindelse er det gjennomført en faglig gjennomgang av **Tananger kirke og barnehage med fellesarealer**.

Dagens situasjon

Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke og barnehagen med fellesarealer ble bygget om fra en tidligere skole. Begge bygninger er middels godt varmeisolert etter datidens standard. Kirken har stort sett vannbåren gulvvarme med noe radiatorvarme i kontorer og på kjøkken. Den vannbåren varme besørger en en større el-kjel som også leverer forvarming av luft til et felles ventilasjonssystem for kirkens og barnehagen. Barnehagen med fellesarealer blir direkte elektrisk varmet opp via stort sett elektriske varmekilder på vegg. Det gjennomføres stort sett konstant oppvarming og brukstemperatur gjennom hele fyringssesongen i begge bygg – spesielt på grunn av kirkens «trege» gulvvarme. Felles ventilasjonssystem er utstyrt med varmegjenvinning og system for spjeldstyring til mest mulig riktig fordeling av luft til de enkelte rom og lokaler. Samlet normalisert energibruk utgjør i dag **309.000 kWh/år** eller **kr. 300.-310.000,- ekskl. mva.** for kirken og **103.000 kWh/år** eller **kr. 95.-100.000 ekskl. mva.** for barnehagen. Det termiske inneklima i begge bygninger oppleves stort sett akseptabelt, mens det er hyppige klager på dårlig luft i deler av barnehagen.

Anbefalte forbedringer og tiltak

Det er vurdert forskjellige tiltak og forbedringer for å oppnå mer energieffektiv og miljøriktig drift av kirken. Det anbefales en kartlegging av eventuelle bygningsmessige forhold – da det ofte avdekkes en del mindre energimessige svake punkter i nye bygninger også. Det anbefales også en gradvis utskifting fra kompaktlyspærer og halogen/glødelamper til mer energieffektive LED-pærer. For å legge om til mer miljøriktig drift og oppvarming anbefales installert luft-vann varmepumpesystem riktig og økonomisk samkjørt med dagens el-kjel. Det er også vurdert omlegging fra direkte elektrisk til vannbåren oppvarming for mer miljømessige og fremtidsrettet drift i barnehagen. For å oppnå enda bedre kontroll og aktiv oppfølging av oppvarming, inneklima og energibruk gjennom lett og brukervennlig betjening anbefales en betydelig oppgradering av eksisterende eller erstattet av et nytt styringssystem. Videre er det anbefalt en grundigere gjennomgang av ventilasjonssystemet til barnehagen for å oppnå bedre luftkvalitet så raskt som mulig. Alle aktuelle tiltak er vist både økonomisk og miljømessig i oversikten nedenfor.

Anbefalte forbedringer og tiltak		Investerings- behov (kr. eks. mva.)	Drifts- kostnader (kr/år eks. mva.)	Energi- besparelse (kr/år eks. mva.)	Redusert CO ₂ -utslipp (tonn/år)
1	Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter med tiltak	30.-60.000	0	5.-10.000	2,0-4,0
2	Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning	5.-10.000	0	1.-2.000	0,4-0,8
3	Dagens el-baserte varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming				
3A	System for luft-vann varmepumpe samkjørt med el-kjel i kirken	700.-1.000.000	10.-15.000	70.-90.000	28,0-36,0
3B	Omlegging til vannbåren oppvarming i barnehagen NB! Tilleggsinvestering *)	1.000.-1.500.000	5.000	30.-40.000	12,0-16,0
4	Brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon	100.-400.000	5.-10.000	30.-50.000	12,0-20,0
5	Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen	50.-100.000	-	-	-
SUM anbefalte tiltak (1+2+3A+4+5)		885.-1.570.000	15.-20.000	106.-152.000	42,4-60,8
SUM aktuelle tiltak (1-2+3AB+4+5)		1.885.-2.810.000	20.-25.000	136.-192.000	54,4-77,2

Oversikten viser at det kreves et investeringsbehov på de mest anbefalte tiltak og forbedringer mellom **885.-1.570.000 kr ekskl. mva.** samlet for både kirken og barnehagen. Dette vil resultere i en forventet reduksjon i driftskostnader mellom **86.-137.000 kr/år ekskl. mva.** (til redusert energi og økning i kostnader til årlig faglig service). Dette vil også resultere i betydelig reduksjon i **utslipp av CO₂ mellom 42-61 tonn årlig**. En omlegging av vannbåren varme og utnyttelse av mer miljøriktig oppvarming i barnehage med fellesarealer vil kreve en mer investering mellom **1000.-1.500 kr. ekskl.mva.** som vil føre til ytterligere reduksjon i driftskostnader med **25.-35.000 kr/år ekskl.mva.** Dette vil i tillegg redusere **utslipp av CO₂ mellom 12-16 tonn årlig**. Ved gjennomføring av miljøriktig oppvarming vil det oppnås forventet forbedring i byggenes energi- og oppvarmingskarakter fra **F** i dag til **C** i kirken og fra **D** til **B** i barnehagen med fellesarealer.

Foranledning og hensikt

Sola kirkelige fellesråd arbeider kontinuerlig med vedlikehold av sine kirkebygg. Et av de viktige målene er å oppnå mer energieffektiv og miljøriktig drift av sine kirkebygg fremover.

Tananger kirke har behov for mer energieffektiv og miljøriktig drift fremover. Da kirken er fysisk bygget sammen og benytter en del fellesarealer med menighetsbarnehagen. I den forbindelse var det naturlig å få kartlagt nærmere disse byggenes tilstand bygningsteknisk og de tekniske anleggenes funksjon og drift i dag. Riktige og tillitsvekkende anbefalinger krever innsamling av sentrale data fra byggenes driftsansvarlige sammen med grundig utført befaring med nødvendige målinger.

Kirkens tekniske tilstand, bruk og drift i dag

Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke uten spesiell vernestatus og barnehagen er bygget om fra en tidligere skolebygg. Det er oppmålt et samlet oppvarmet bruksareal på **1 465 m²** med et nettovolum på **8 980 m³** for kirken og et samlet oppvarmet bruksareal på **995 m²** med et nettovolum på **2 570 m³** for barnehagen med fellesarealer.

Teknisk tilstand både funksjonelt og energimessig

Bygningsmessig fremstår kirken og barnehagen energimessig på det normale for denne type bygninger og alder.

Kirken er oppført med yttervegger over terreng og fasader i en skallmurskonstruksjon av tegl/betong sammen med enkelte veggkonstruksjoner i stål/aluminium med store glassareal (kirketorg/kirkestue) godt varmeisoleret. Alle vinduer og ytterdører består av 2-lags isolerglassbestående av karmen og rammer i aluminiumsprofiler. Kirkens bygning for kirkesal, menighetssal og adm./kontorer er bygget på terreng med godt fundamentert betongdekke og markisolering. Den lavere bygning over kirketorg og kirkestue har en underetasje med grunnmur og gulv stort sett liggende under terreng med nødvendig markisolering. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av et svakt skrående tak i en trekonstruksjon godt isolert med luftet tekket yttertak. Over kirketorg/-stue og garderobeavdeling er det tversgående saltak med samme varmeisolasjons type og tykkelse.

Barnehagen med fellesarealer er oppført med yttervegger over terreng i bindingsverk middelsgodt varmeisoleret utvendig kledd med liggende panel. Vinduene består av 2-lags forseglet glass med karmen og rammer i treverk - samt med noen vinduer (på fasade mot nord) i aluminiumsprofiler. Ytterdører i tre/aluminium har stort sett større glassareal uten nevneverdig varmeisolasjon. Dette byggets saltak i tre består av middels godt varmeisoleret horisontal himling mot kaldt kryploft. Det meste av barnehagens gulv er oppført over en tregulvkonstruksjon og en lav krypkjeller – mens fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom er utstyrt med en underetasje (tidligere tilfuktsrom). Dette benyttes i dag som gymsal og skytebane med tilstøttende ganger og lagerrom som er delvis oppvarmet. Grunnmuren her ligger delvis under terreng og består av støpt betong antagelig innvendig kledd med gassbetong som halvgod varmeisolasjon.

Oppvarmingen i kirken og barnehagen med fellesareal er kun elektrisk basert i dag.

Kirken blir primært varmet opp av vannbåren gulvvarme i de fleste lokaler med noen radiatorer på vegg i kontordel og kjøkken. Den vannbårene oppvarmingen blir produsert av en el-kjel med tilstrekkelig kapasitet (på 175 kW) til all romoppvarming i kirken og til forvarming av ventilasjon. Dette er plassert og foregår i et eget stort teknisk rom i underetasjen under kirketorg og kirkestue sammen med et stort felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehage med fellesareal. Kirkens samlede anslåtte tilgjengelige kapasitet til oppvarming utgjør rundt **92 kW** lik **63 W/m²** eller **10 W/m³**. Dette er erfaringsvis samlet sett lavt og gir ingen mulighet for å gjennomføre effektiv brukstilpasset oppvarming i kaldere vinterperioder. Spesielt gjelder dette kirkesalen og menighetssalen med stor takhøyde og oppvarmet volum.

Både vannbåren romoppvarming og ventilasjon styres og overvåkes av et sentralisert helautomatisk styringssystem (såkalt sentral driftskontroll eller SD-system) i den hensikt for å sikre oppvarming og ventilasjon til riktig sted og rett tid etter de enkelte lokalers behov og funksjon. Erfaringene viser at dette langt på vei oppnås – med noen få unntak.

Barnehagen har direkte elektrisk oppvarming av eldre elektriske varmekilder på vegg ofte plassert under vinduer. I noen av felles- og gangarealer er det installert smale og lange paneler for lavtemperatur strålevarme på vegg nær himling. De fleste elektriske varmekilder er utstyrt med egen termostat. Det er i dag ingen felles varmestyring eller automatisk styringssystem for barnehagen og

fellesarealene. Basert på en grov opptelling av varmekilder og bruk av erfaringstall er samlet tilgjengelig kapasitet til oppvarming på **65 kW** lik **65 W/m²** eller **25 W/m³**. Dette viser at barnehagen med fellesarealer stort sett har tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre effektiv brukstilpasset i de fleste rom og lokaler i kalde vinterperioder.

På grunn av dårlig kapasitet og relativt stor aktivitet og bruk av kirkens rom og lokaler gjennomføres derfor i stor grad jevn og stabil oppvarming opp mot ønsket brukstemperatur. Det samme gjøres i barnehagen med fellesarealer gjennom hele fyringssesongen til tross for betydelig bedre tilgjengelig kapasitet.

Ventilasjonen i kirken og barnehagen med fellesarealer gjennomføres av et stort felles aggregat og kanalsystem som fordeler behandlet luft til de enkelte rom og lokaler. Ventilasjonsluften blir forvarmet av vannbåren oppvarming av ovennevnte el-kjel i dag. I tillegg er denne ventilasjonen utstyrt med varmegjenvinning basert på eget rørsystem for relativt effektiv tilbakeføring av varme fra avtrekksluften til tilført ventilasjonsluft (såkalt batterigjenvinning). Dette ventilasjonssystemet ble installert og satt i drift – når kirken ble oppført. Gjennom et kanal- og spjeldsystem fordeles ventilasjonsluften til de enkelte rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Videre er det installert kanal- og spjeldsystem tilkopledd og styres av kirkens automatiserte styrings-system for å oppnå mest mulig riktig tilførsel og fordeling av ventilasjonsluften til kirkens og barnehagens rom og lokaler. Dette ventilasjonssystemet i utgangspunktet ble prosjektert med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time som ville gitt en såkalt ventilasjonsgrad mellom **14-15 m³ luft/m² time** for både kirkens og barnehagens lokaler. Under befaringen og ved nærmere gjennomgang av diverse teknisk underlag ble det avdekket at det installerte ventilasjonsaggregat har en samlet kapasitet på kun **24.000 m³ luft/time**. Dette vil med samme fordeling som prosjektert gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad for både kirken og barnehagen rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt til de enkelte rom og lokaler etter bruk og personbelastning ville dette langt på vei gi akseptabel luftkvalitet til de som oppholder både i kirkens og barnehagens brukerområder. ***Likevel mottas det mange klager fra brukerne i barnehagen om dårlig luftkvalitet i enkelte rom og lokaler.***

Belysningen i kirken og barnehagen med fellesarealer har både almen- og plassbelysning via armaturer i pendel, utenpåliggende eller innfelt i himling i kombinasjon med armaturer på vegg eller nær arbeidsplass. Belysningen i dag er stort sett basert på kompaktlysrør og vanlige lysrør i både kirken og barnehagen som erfaringsvis vil kreve 6-8 W/m² bruksareal under normal bruk og drift. Belysningen blir stort sett manuelt betjent av kirkens og barnehagens ansatte og brukere. Kirken har utebelysning - men ingen spesiell fasadebelysning.

Øvrige elektriske anlegg består av to separate elektriske hovedinntak for kirken og barnehagen. Kirkens elektriske hoved inntak og fordeling er plassert i teknisk rom under kirketorget med tidsriktig utstyr, komponenter og tavler/skap. Kirkens elektriske hoved inntak er på 4x500A. Kirken har et elektrisk abonnement basert på avregning etter både energi og uttatt effekt. Alle fordelingstavler er fra da kirken ble oppført i 2002 med tidsriktig utstyr og komponenter. Barnehagens elektriske hoved inntak og fordeling er på 4x100A med et abonnement med avregning kun etter levert energi.

Byggenes bruk, energibruk og inneklima

Bruk og aktivitetsnivå opplyses normalt å være relativt høyt både i kirken og i barnehagen. Kirken er i bruk over **3 800 timer** i løpet av året ved daglig drift og aktivitet gjennom kontorvirksomheten til administrasjon av kirken og menigheten. Denne virksomheten foregår stort sett på hverdager innenfor normal arbeidstid. Videre gjennomføres det både mer faste og sporadiske aktiviteter med over **600 ganger i året** som utgjør mellom **1 700-1800 timer/år** lik **40 timer i uken**. Det er kirkesal, menighetssal og kirkestue som blir mest brukt i denne sammenheng. ***Til tross for mange aktiviteter og høy bruk er ikke alle oppvarmede areal i bruk samtidig til enhver tid.***

Barnehagen med fellesareal er også i bruk **8-10 timer 5 dager** i en normaluke. Fellesarealene med fritidskafe og tilliggende aktivitetsrom og i underetasje er også ganske mye i bruk både på vanlige arbeidsdager og i helger.

Samlet årlig energibruk i kirken og barnehagen med fellesarealer er hentet fra opplysninger mottatt fra det regionale nettselskapet (lysenett.no) for de siste årene fra 2016 til og med 2018.

Kirken har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på hele **309 000 kWh/år** lik henholdsvis **211 kWh/m² år** eller **34 kWh/m³ år** som må betraktes som ***høyt sammenlignet mot samme type***

kirker med omtrent samme alder, bruk og klima som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming. Kirken har et abonnement med avregning av såkalt maksimalt effektuttak månedlig. Gjennom mottatte oversikter de siste årene fra nettleverandøren viser det seg at uttatt maksimaleffekt har variert mellom 145-185 kW månedlig gjennom fyringssesongen og variert mellom 50-90 kW i sommermånedene. Med dagens gjeldende priser fra både levert elektrisk kraft og nettleie med avregning etter både energi og uttatt maksimaleffekt utgjør de årlige energikostnader for kirken mellom **300.-310.000 kr. ekskl. mva.**

Barnehagen med fellesarealer har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på **103 000 kWh/år** lik henholdsvis **103 kWh/m² år** eller **40 kWh/m³ år** som må betraktes som **middels høyt sammenlignet mot samme type barnehager med omtrent samme bruk og alder – men som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming.** Barnehagen har et elektrisk abonnement som avregnes etter kun levert energi. Med dagens gjeldende priser på både levert elektrisk kraft og nettleie avregnet etter kun energi utgjør de årlige energikostnader for barnehagen med fellesarealer mellom **90.-95.000 kr. ekskl. mva.**

Grundige beregninger med det anerkjente energi- og inneklimasimuleringsprogrammet **Simien** viser klart hvordan tilført energi til kirken og barnehagen fordeles seg. Hele **70-75 %** av samlet energi går til oppvarming og ventilasjon. **Dette viser at den største muligheten og potensialet for redusert bruk av elektrisk energi oppnås gjennom mer energieffektiv og miljøriktig romoppvarming og forvarming av ventilasjon for begge bygninger.** Videre kan det benyttede beregningsprogram gjennom sin spesialtilpassede modul raskt gi nødvendig underlag for utarbeidelse av en godkjent **energiattest** gjennom dagens energimerkeordning av bygninger som er pålagt alle yrkesbygg. Foreløpig er kirker unntatt fra pålegg om å bli energimerket – mens barnehager er pålagt energi-energimerking merking når de har et oppvarmet bruksareal på over **1000 m²**. Likevel er det gjennomført godkjent energiattest for både kirken og barnehagen gjennom energimerkeordningen (se nærmere på www.energimerking.no). Kirken vil dermed få energiattest med energi- og oppvarmingskarakteren **F** og barnehagen **D** som forventet for denne type bygninger basert på kun elektrisk oppvarming. Det er selvsagt ønskelig å oppnå en bedre energikarakter med enn grønnere profil (opp mot **A** eller **B** gjennom omlegging til mer energieffektiv og miljøriktig oppvarming).

Termisk inneklima påvirkes i meget stor grad av hvordan oppvarmingen gjennomføres gjennom store deler av fyringssesongen i de aktuelle bygninger. Basert på mottatte opplysninger gjennomføres det stort sett oppvarming ved jevn temperatur mellom 20-21°C i de fleste rom og lokaler både i kirken og barnehagen med fellesarealer. **Det er relativt få og lite klager på de termiske forhold i de aktuelle bygninger og oppvarmet bruksareal.**

Derimot mottas det en del klager på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens rom og lokaler – spesielt i de rom og lokaler på byggets fasade mot sør/øst og som ligger lengst fra ventilasjonsaggregat. Dette til tross for at prosjekterte og installert kapasitet fra felles ventilasjonssystem burde kunne levere tilstrekkelige luftmengder for å oppnå relativt god luftkvalitet til alle rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Anbefaling av aktuelle forbedringer og tiltak

Da 70-75% av samlet energibruk går til romoppvarming og ventilasjon av kirken og barnehagen er det viktig å komme frem til aktuelle forbedringer og tiltak her som samtidig bidrar til akseptable inneklimateiske forhold. Samtidig er det også viktig å erstatte bruken av høyverdig elektrisk energi til mer miljøriktig oppvarming fremover.

Mulige forbedringer og tiltak er vurdert for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Basert på tidligere erfaringer er det viktig og praktisk å anbefale en realisering av aktuelle tiltak prioritert etter både investeringsomfang og forventet energibesparelse.

De minst investeringsintensive tiltak vil omfatte grundigere gjennomgang av de bygningsmessige forhold for å avdekke eventuelle svake energimessige punkter i og imellom bygningsdeler (mest vanlig påvises uttetheter rundt vinduer og dører). Spesielt er dette viktig å få gjennomført i barnehagen med en bygning av eldre dato. Til tross for stor andel av kompaktlyspærer i drift – kan de være aktuelt å skifte ut gradvis om til LED-pærer – da dette i dag gir samme eller bedre opplevd lys med mindre tilført elektrisk energi og lengre levetid.

De mer investeringsintensive tiltak vil være omlegging fra elektrisk basert varme til energieffektiv og miljøriktig romoppvarming og forvarming av ventilasjon. I den forbindelse ligger det meget godt til rette for installasjon av et større varmepumpesystem (som såkalt grunnvarme) samkjørt med dagens el-kjel

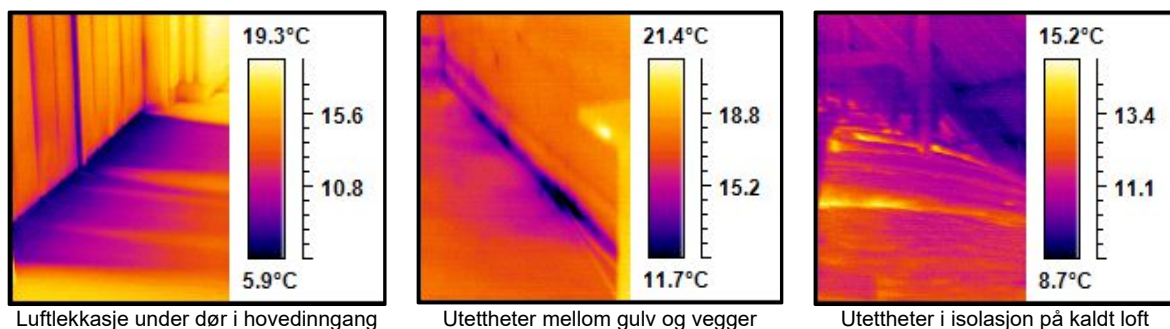
(som tilleggsvarme og som sikkerhetskapasitet ved eventuell driftsstans av varmepumpesystem). Det er vurdert flere typer varmepumpesystem med energiutnyttelse fra nærliggende berggrunn og uteluft. Da disse byggene ligger kystnært og med stort sett milde vinterperioder, er det naturlig å installere et varmepumpesystem basert på energiutnyttelse av uteluft både investeringsmessig og driftsøkonomisk. For å oppnå riktig samkjøring med dagens el-kjel på en mest mulig energieffektiv og driftsøkonomisk måte bør dagens styringssystem (SD-anlegg) oppgraderes med hensyn til mer brukervennlig styring og betjening blant annet for mer aktiv oppfølging av løpende oppvarming, termisk inn klima og energibruk. I tillegg må en oppgradering omfatte bedre styring av dagens ventilasjon og med mer og bedre prioritert fordeling av ventilasjonsluft til de brukerområder som trenger dette mest.

Konkrete tiltak til forbedringer av innneklimaet gjelder primært i barnehagen med hensyn på stadig klager på dårlig luft i flere av deres rom og lokaler. I den forbindelse må det utføres en grundigere gjennomgang for å få kartlagt tilført og avtrukket ventilasjonsluft med hensyn til mengde og fordeling i de aktuelle rom og lokaler. Dette anbefales utført av ekstern fagekspertise i nært samarbeid med barnehagens driftsansvarlig og andre ansatte.

Ut ifra dette er de aktuelle forbedringer og tiltak nærmere konkretisert og beskrevet nedenfor:

Tiltak 1 Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter

I utgangspunktet skulle ikke kirkens bygning undersøkes nærmere i gjennomføringen i dette oppdraget med tanke på eventuelle energimessige svake punkter, da kirkebygget er relativt nytt oppført i 2002. Befaringen av både kirken og barnehagen ble derfor utført i overgangen vår og forsommer med ingen mulighet for en rask undersøkelse og termografering av dette (screeningundersøkelse). Slike undersøkelser tidligere gjennomført i nyere såkalte flerbruks- og arbeidskirker har avdekket en rekke bygningsmessige svake punkter som kan gi betydelige varmetap som eksempelvis påvist og illustrert nedenfor.

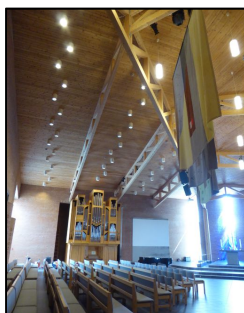

Dette viser at det raskt kan avdekkes en rekkes bygningsmessige svake punkter i bygninger både av nyere og eldre dato. Når det gjelder de aktuelle bygninger vil det nok antas at en eventuell termografering høyst sannsynlig vil avdekke noen bygningsmessige svake punkter rundt ytterdører og vinduer og spesielt utettheter i varmeisolasjonen over himling mot kaldt loft i barnehagen.

Det anbefales at det gjennomføres en rask kartlegging for å påvise og avdekke slike svake punkter i begge bygninger i løpet av kommende fyringssesong helst i kaldere vinterperioder. En skriftlig oversiktlig rapport med god dokumentasjon med konkrete forslag til anbefalte forbedringer forutsetters utarbeidet. Dette burde kunne gjennomføres til en kostnad på mellom **kr. 20.-30.000,- ekskl. mva.** av lokal ekspertise innenfor byggfaget. Mindre påviste bygningsmessige utettheter rundt vinduer og dører og eventuelt tilleggisolering med eksempelvis sydd isolasjonsmatte over eksisterende isolasjon på himling mot kaldt loft i barnehagen kan langt på vei utbedres i egen regi til en meget lav kostnad grovt anslått til **kr. 10.-30.000,- ekskl. mva.** Avhengig av hvilke mindre forbedringer og tiltak som anbefales gjennomført vil dette erfaringsvis kunne resultere i en forventet reduksjon i varmetap mellom **5.-10.000 kWh/år** med omtrent samme årlige reduksjon i energikostnad.

Tiltak 2 Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning

Det har de siste årene skjedd en betydelig teknologisk utvikling av belysning både inne og ute med større kapasitet og tilfredsstillende lyskvalitet. LED-belysning er nok den teknologien som har hatt størst utvikling og som gradvis vil erstatte dagens belysning i større grad. LED-pærer leveres i nesten alle størrelser, lysstyrker og til nesten alle typer sokler. Alle kompaktlyspærer/halogenlamper i de fleste av kirkens lokaler bør gradvis erstattes med LED-pærer som gir samme lysstyrke og god lyskvalitet med betydelige mindre tilført elektrisk energi og lengre levetid, se eksempelvis noen aktuelle LED-pærer av fotoene øverst på neste side.

Belysning i kirkesal

LED-designpære (3W)

LED-pære normal (6W)

Samme LED-pære tent

Stort sett all belysning med kompaktlyspærer (mest i dag) og halogen/glødelamper både inne i og utenfor kirken og barnehage kan i dag allerede erstattes med LED-pærer med riktig type sokkel. Det blir en mindre utskifting i barnehagen – da mesteparten av belysningen besørges av lysrør fra himling. En forsiktig gradvis gruppeutskifting over de nærmeste år bør kunne tas over driftsbudsjettet med en årlig kostnad mellom **5.-10.000 kr. ekskl. mva.** med dagens prisnivå. Dette vil resultere i en redusert elektrisk energibruk mellom **1.-2.000 kWh/år** med omtrent samme reduksjon i årlige kostnader.

Tiltak 3 Dagens el-baserte varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming

De siste års oversikt over den samlede energibruk og driftskostnad for både kirken og barnehagen er unødvendig høye. Dette skyldes i stor grad gjennomføring av stort sett konstant oppvarming ved ønsket brukstemperatur gjennom hele fyringssesongen. Dette er energikrevende sammenlignet med gjennomføring av mer brukstilpasset oppvarming mer tilpasset kirkens bruk og aktiviteter i de enkelte rom og lokaler. Da de fleste av kirkens brukerarealer er i daglig bruk som i stor grad varmes opp av erfaringsvis treg vannbåren gulvvarme er det så å si umulig å gjennomføre mer brukstilpasset oppvarming med lavere temperatur utenfor brukstid. I barnehagen derimot med mer frittstående oppvarming vil det være mulig å gjennomføre mer effektiv nattsinking eller brukstilpasset oppvarming med lavere energibruk som resultat. Med dette som utgangspunkt ligger det meget godt til rette for å erstatte dagens elektriske oppvarming med installasjon av et større varmepumpesystem samkjørt med dagens el-kjel. Det er mer investeringsmessig og driftsøkonomisk gunstig å installere et varmepumpesystem basert på energitnyttelse av uteluft på grunn av den kystnære beliggenheten.

Luft-vann varmepumpesystem for varme og ventilasjon samkjørt med eksisterende el-kjel

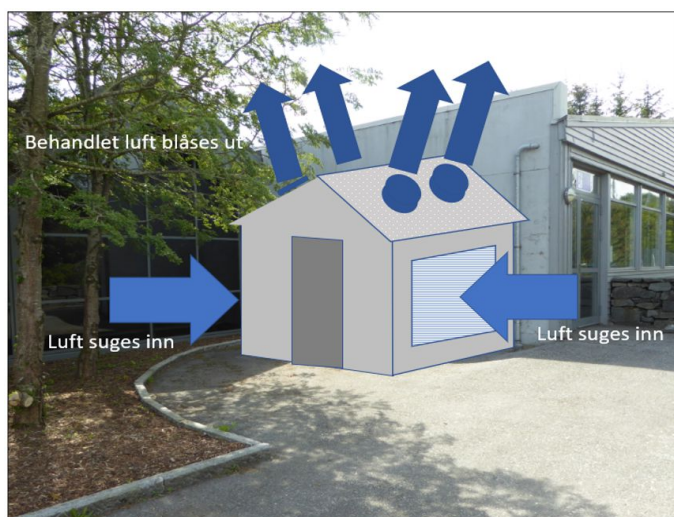
Da eksisterende vannbåren varme i kirken skal stort sett beholdes, vil dagens el-kjel ha mer enn nok kapasitet til å produsere og levere nok varme både romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen med fellesarealer. Selv ved en alternativ omlegging og utvidelse av den vannbåren oppvarming vil el-kjelen også kunne dekke det økte varmebehov langt på vei. Et godt tilpasset luft-vann varmepumpesystem vil erfaringsvis dimensjoneres for å dekke mellom 60-70% av kirkens samlede kapasitet og varmebehov.

Varmepumpesystemets funksjon, plassering og drift

Varmepumpesystemets samlede kapasitet skal produsere og levere mellom **90-120 kW** (avhengig også av eventuell vannbåren utvidelse i barnehagen) i kalde vinterperioder ved **-10°C ute**. Avhengig av fabrikat og type kan varmepumpesystemet bestå av 1 eller 2 utedeler sammenkoplet for å gi nødvendig kapasitet og driftsflexibilitet. De skal også være utstyrt med effektiv trinnløs kapasitetsregulering (ned mot 10-15% av full kapasitet til enhver tid) med turtallsregulerte og inverterstyrte kompressorer basert på miljøvennlig arbeids- og kuldemedium.

Alle uteluftbaserte varmepumpesystemer får redusert kapasitet og energitnyttelse (varmefaktor – COP) i kaldere perioder sammenlignet i mer moderat kalde og mildere perioder gjennom fyringssesongen. Samtidig viser offentlige tester og driftserfaringer at dette også varierer mellom de enkelte varmepumper med hensyn til fabrikat, typer og modeller. Før endelig valg av fabrikat og type varmepumper og system må kapasitet og såkalt varmefaktor under både dimensjonerende og andre viktige driftsforhold undersøkes nærmere under prisinnhenting og før kontrahering.

Varmepumpesystemets utedeler foreslås plassert inntil yttervegg mot øst i barnehagens fritidskafé, se foto på neste side. I den forbindelse skal varmepumpenes utedeler installeres på et horisontalt betongfundament med god og effektiv drenering av utfelt kondensvann fra den nødvendige avrinningsprosessen under drift. Videre må det bygges en bygningsmessig skjerming rundt varmepumpenes utedeler for å hindre direkte tilkomst til denne type teknisk kompliserte og ømfintlig utstyr for mulig driftsproblemer og -avbrudd ved uønsket «fingring og hærverk».

Lite bygg eller bygningsmessig skjerming rundt varmepumpens utedeler

Eks. på VPs utedeler før bygningsskjerming

Utedelene er imidlertid beregnet på å tåle vær og vind med kun et høyt gjerde rundt seg for å hindre lett tilkomst. Samtidig har utedelene et eksteriør av teknisk utseende og uttrykk som egner seg relativt dårlig estetisk på terrengnivå nær en kirke. Derfor anbefales det oppført en enkelt bygningsmessig skjerming rundt varmepumpenes utedeler som forslagsvis er grovt skissert på foto ovenfor.

Gratis energien fra uteluften levert fra varmepumpenes utedeler føres i rørsystem foreslått lagt under terrengnivå og inn gjennom grunnmur til nærliggende lagerrom og videre inn til teknisk rom under kirketorget, se foto til venstre nedenfor.

Stort teknisk rom under kirketorget

Fortsatt bruk av eksisterende el-kjel

Plass til nødvendig lagring av «VP-energi»

Det må gjøres nødvendig plass til tilstrekkelig lagring av produsert varmeenergi fra varmepumpesystemet nede i tekniske rom. Det er først å fremst plassering akkumuleringsstanker som er noe plasskrevende med et erfaringsmessig plassbehov mellom 10-12 m² medregnet noe plass til nytt rørapplegg mot eksisterende el-kjel, pumper og shunting etc.

Under forutsetningen om fortsatt konstant og jevn oppvarming i kirken vil eksisterende varmekurser og varmeavgivende komponenter til romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen forbli uendret. I utgangspunkt er det nærmere anslått nødvendig investeringsbehov med energibesparelser for ny og mer miljøriktig romoppvarming av kun kirken med felles ventilasjon med barnehagen. Alternativt er det også gjort samme type grovt anslag (dog på et mer grovt grunnlag) ved en full omlegging til vannbåren romoppvarming i barnehagen med fellesareal basert på varmepumpedrift samkjørt med eksisterende el-kjel.

Forventet økonomi og miljøforbedringer ved gjennomføring og drift

Ferdig driftsklart varmepumpesystem samkjørt med eksisterende el-kjel for vannbåren romoppvarming i kirken sammen med forvarming av felles ventilasjon med barnehagen som ovenfor beskrevet vil erfaringsvis kreve et investeringsbehov mellom **700.-1.000.000,- kr. ekskl. mva.** Med mest mulig

utnyttelse av gratisvarme fra varmepumpe og riktig samkjøring med el-kjel resultere i en samlet reduksjon på **80-90.000 kWh/år** anslagsvis fordelt på **70.-75.000 kWh/år** til romoppvarming og **10.-15.000 kWh/år** til forvarming av ventilasjon. Dette vil gi en reduksjon i de samlede energikostnader mellom **70.-90.000 kr/år ekskl. mva.** med dagens energipriser.

Alternativt vil en omlegging til full vannbåren romoppvarming i barnehagen med fellesarealer for å utnytte varmepumpedriftens miljømessige og økonomiske fordeler vil dette kreve en merinvestering erfaringsvis grovt anslått til **1,0-1,5 mill.kr. ekskl. mva.** Med samme gode utnyttelse av gratisvarme fra varmepumpe og riktig samkjøring med el-kjel vil dette resultere i en samlet reduksjon rundt **30.-40.000 kWh/år** anslagsvis fordelt på **25.-30.000 kWh/år** til romoppvarming og **5.-10.000 kWh/år** til forvarming av ventilasjon. Dette vil gi en reduksjon i de samlede energikostnader mellom **25.-40.000 kr/år ekskl. mva.** med dagens energipriser.

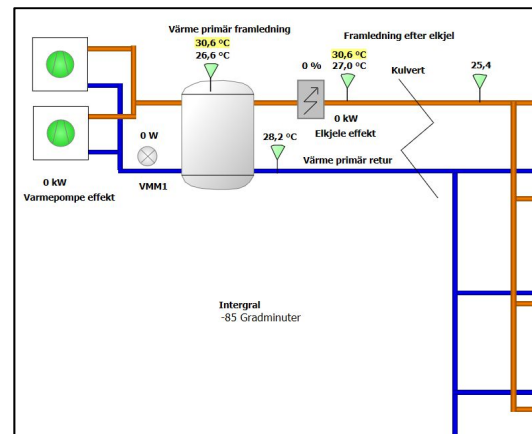
For å ivareta en god og sikker drift av varmepumpesystemet vil det være nødvendig med årlig teknisk service som erfaringsvis vil medføre en økning i driftskostnadene rundt **10.-15.000 kr/år ekskl. mva.**

Tiltak 4 Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon

Kirken har et overordnet styringssystem for kontroll og styring av de enkelte vannbårne varmekurser til romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen, se systembilde til venstre nedenfor.

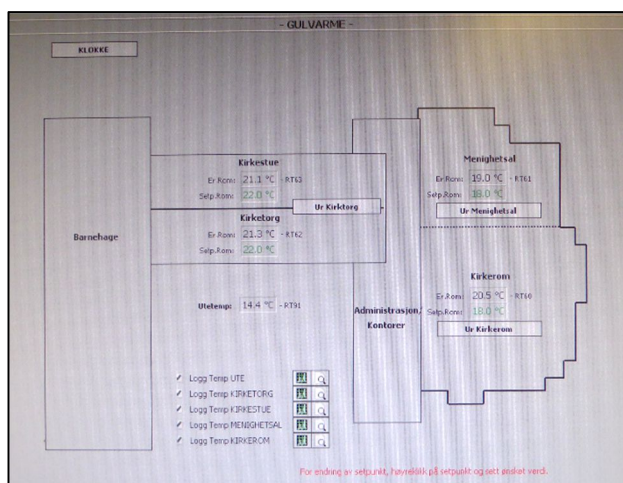
Dagens systembilde over alle vannbårne varmekurser i drift

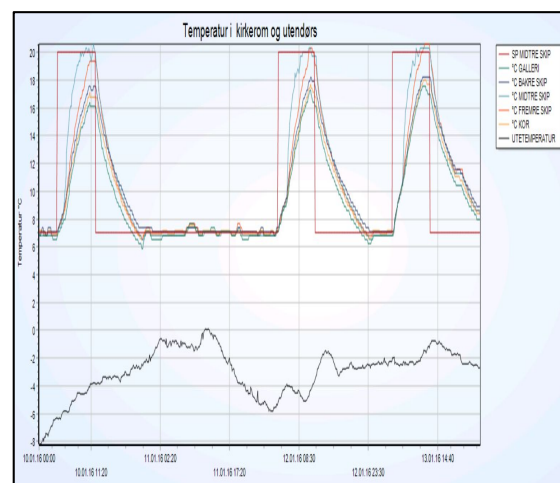
Oppgradering av systembilde med varmepumpesystem

For å oppnå mest mulig drift og utnyttelse av varmepumpesystemet må det installeres nødvendig kommunikasjonsnettverk både fast og trådløst etter dagens tilgjengelige teknologi. Videre må eksisterende varmestyring og dertilhørende systembilde oppgraderes for oversiktlig drift og samkjøring mellom varmepumpesystem og el-kjel, se eksempelet på en slik nødvendig oppgradering.

Eksisterende varmestyringsmodul er utstyrt med mulighet for kontroll av kirkens oppvarming og termiske forhold i de viktigste brukerområder i kirken i øyeblikket, se systembilde med varmepådrag, temperatur over de enkelte viktige brukerarealer i kirken nedenfor til venstre.

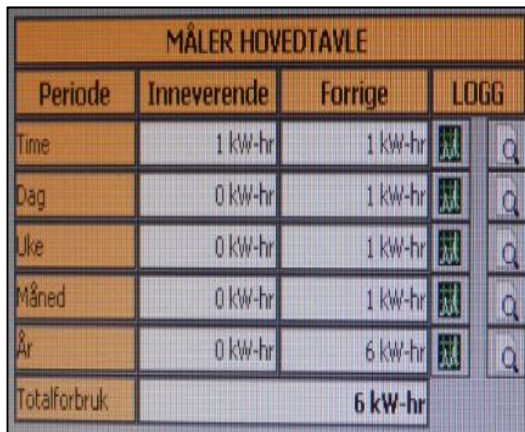

Oversikt over kirkens oppvarming, temperatur og luftfuktighet nå

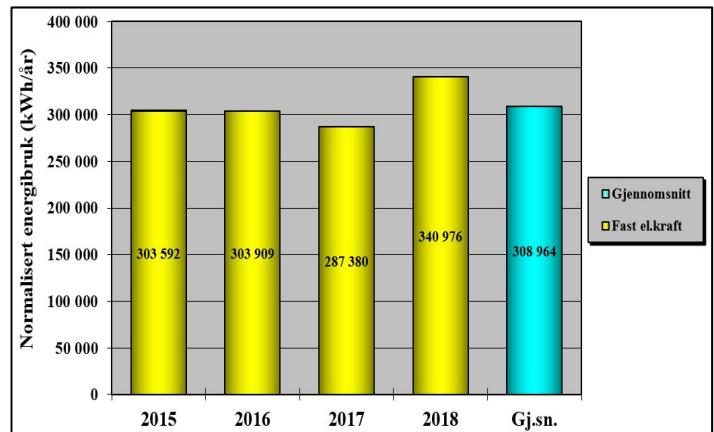

Mulighet for oppfølging av temperatur inne i og ute

Erfaringsvis er det også meget brukervennlig for byggets driftsansvarlige å kunne få nyttig informasjon og opplysninger om de termiske forhold inne i kirken sett opp mot utetemperaturen og hvordan oppvarmingen er og har blitt utført også tilbake i tid. Ved bruk av såkalte trend-diagrammer for aktuelle målepunkter for både temperatur og luftfuktighet og tilført varme vil det kunne gjennomføres rask oppfølging og eventuell nødvendige korrigeringer om kirkens driftsansvarlig om nødvendig, se eksempel på et trenddiagram for gjennomføring av dynamisk og brukstilpasset oppvarming nederst til venstre på foregående side. ***Ut ifra tilgjengelige opplysninger så langt ser det ut for at aktiv oppfølging av denne type trendkurver ikke er installert og tilgjengelig i kirkens styringssystem i dag.*** Derimot gir installert versjon av styringssystemet muligheten for løpende registrering og oversikt over samlet energibruk fra årlig, månedlig, daglig og sågar hver time om ønskelig, se systembilde og oversikten nedenfor.

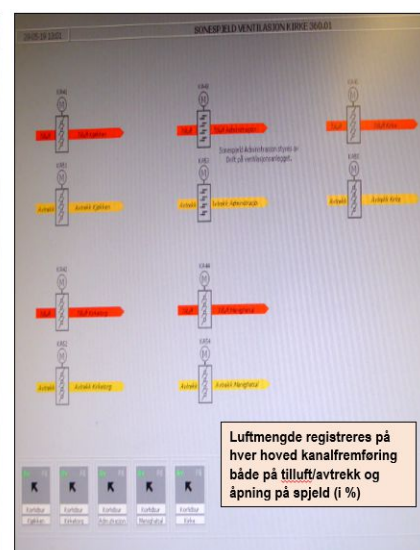
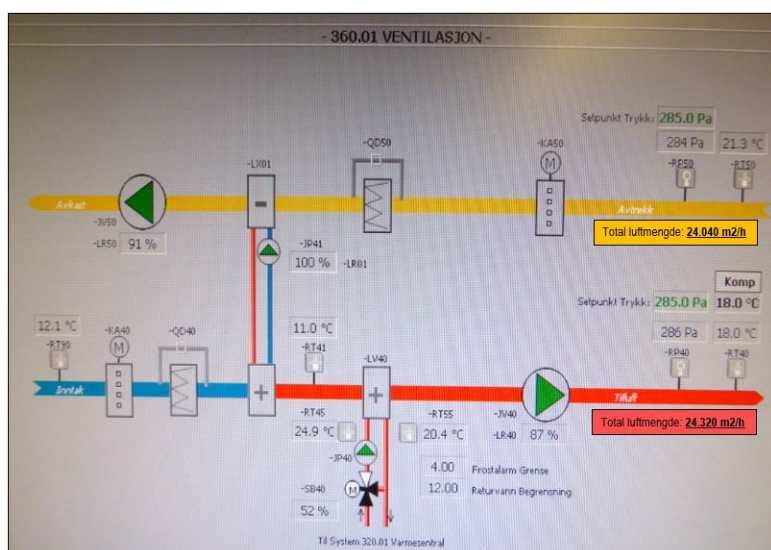
Oversikt over løpende samlet energi til kirken

Eksempel på oversikt over de siste års samlede energibruk i kirken

Ut ifra manglende registrerte tall i denne oversikten ser det ut for at denne funksjonen ikke er satt i riktig drift. **Denne funksjonen må selvsagt settes i normal og riktig drift.** I tillegg vil det også være interessant å få muligheten til å presentere hvordan energibruken har vært de siste driftsår, se eksempelvis diagrammet som er utarbeidet for denne kirken som er bruk til kalibrering av beregnet energimodell for kirken. **Denne type oversikt bør lett kunne fås ut av kirkens styringssystem.**

Dagens styringssystem er også tilkopleet felles ventilasjonsanlegg med registrering av de viktigste driftsdata – bortsett fra registrering av samlet tilført og avtrukket mengde luft gjennom ventilasjonsaggregat og videre gjennom fordeling av luft til de enkelte brukerområder gjennom et spjeldsystem, som nærmere vist av systembilder fra kirkens styringssystem.

I systembilder for ventilasjon og spjeldsystem for bedre kontroll med luftfordeling gjennom visning av mengde og spjeldåpning

Dette er nærmere beskrevet i neste tiltak for å oppnå bedre ventilasjon og luftkvalitet – spesielt i barnehagen med fellesarealer. Dette kan nærmere realiseres gjennom såkalt driftsprioritering.

Ut ifra ovennevnte opplysninger, driftserfaringer og observasjoner under befaing er viktig å få utført en grundig gjennomgang av følgende forhold og deretter en oppgradering av dagens styringssystem.

- Nødvendig kommunikasjon for styring av varmespumpesystem og riktig samkjøring med el-kjel for mest mulig miljøriktig og økonomisk drift av vannbåren oppvarming og ventilasjon
- Mulighet for brukervennlig betjening og aktiv oppfølging av kirkens oppvarming, termisk innelima og energibruk over og tilbake i tid
- Registrering av ventilasjonsmengder med mer riktig spjeldstyring og klarere prioritering av luftfordeling til de brukerområder som oppholder seg over lengre tid i sine lokaler
- Direkte kommunikasjon via internett for raskere tilgjengelighet for styring og rapportering av funksjonell tilstand og alarmhåndtering gjennom smarttelefon/nettbrett og tilpassede apper

Dette er noen av de viktigste oppgraderinger som må kartlegges og oppgraderes for å oppnå et tidsriktig og effektivt styringssystem for å oppnå riktig og optimal teknisk drift fremover. I den forbindelse kan det være aktuelt å tilkople og direkte kommunisere med kirkens mest vanlige administrative dataverktøy som Kardinal eller Medarbeideren for blant annet bestilling av aktiviteter og lokaler. Gjennom tilpasset verktøy er det noen systemleverandører som kan tilby integrering mellom disse administrative verktøy og kirkens styringssystem for teknisk drift. Videre kan det være aktuelt å oppgradere med en utvidelse og tilkopling for styring av blant annet belysning både inne og ute, klokkeering og adgangskontroll ved låsning/lukking av kirken. Noen av disse funksjonene kan det også være aktuelt for en fremtidig styring av barnehagen.

For kirken vil en oppgradering av eksisterende styringssystem eller nyinstallasjon av et slikt system for både kirken og barnehagen med fellesarealer antagelig grovt anslått koste mellom **100.-400.000,- ekskl. mva.** Den laveste kostnadsrammen oppnås ved gjennomføring av den enkleste mulige oppgradering kun for kirken, mens den høyeste antagelig fordrer installasjon av nytt styringssystem med de fleste funksjonaliteter i drift for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Under forutsetningen om at dette gjennomføres og driftes etter forutsetningene vil det føre til en forventet energibesparelse rundt **30.-50.000 kWh/år** som vil redusere de årlige energikostnader mellom **25.-50.000 kr/år ekskl. mva.** Videre vil et slikt system med mulighet for aktiv oppfølging av kirkens innelima og energibruk bidra til fokus på energieffektiv og miljøriktig drift videre fremover hos kirkens driftsansvarlige og brukere. I tillegg må det inngås en avtale om årlig faglig support og oppdatering av programvare for å sikre riktig drift og vedlikehold av et slikt system som erfaringsvis vil koste rundt **5.-10.000 kr/år ekskl. mva.**

Tiltak 5 Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen

Basert på mottatte klager fra de ansatte og brukerne og opplysninger om at det luftes mye gjennom vinduer i flere av barnehagens rom og lokaler. Særlig er det observert dårligst luft i rom og lokaler i de mer sørøstlige deler av barnehagen (lengst unna ventilasjonsaggregatet i teknisk rom under kirketorget). Opprinnelig ble det prosjektert et felles aggregat med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Under oppføring av kirken ble det installert et felles ventilasjonsaggregat med en samlet kapasitet på **24.000 m³ luft/time** – antagelig på grunn av opplysninger om at ikke alle lokaler trenger ventilasjonsluft samtidig. Likevel vil dette resultere i en såkalt ventilasjonsgrad mellom alle oppvarmede brukerområder i både kirken og barnehage med fellesarealer i gjennomsnitt rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt vil dette langt på vei bidra til akseptabel luftkvalitet ved normal personbelastning i de fleste brukerområder. ***Det er ingen vesentlige klager på opplevd dårlig luftkvalitet i kirkens brukerområder.***

På grunn av klager og indikasjoner på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens lokaler er det utført en begrenset undersøkelse av installerte dimensjoner for hovedkanaler frem til og gjennom barnehagens korridor og overhimling. Med normale lufthastigheter (opptil 6 m/s) gjennom dette hovedkanal-systemet vil det kunne leveres opp til 12.-13.000 m³/time uten store trykktap og støy. ***Dette ville gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad på mellom 12-13 m³ luft/m² time i barnehagen som normalt ville gi god og akseptabel luftkvalitet i de fleste lokaler ved normal personbelastning.***

Med dette som utgangspunkt anbefales det en nærmere gjennomgang og kartlegging av barnehagens luftkvalitet i de mest utsatte brukerområder sammen med luftteknisk inspeksjon av kanalfremføring både i hoved- og grenkanaler med målinger av luftmengder om nødvendig. Det ble under oppgradering av kirkens styringssystem også anbefalt installert permanent måleutstyr for løpende registrering av luftmengder i aggregat og hovedkanaler til kirken og barnehagen. I den forbindelse vil det også være fornuftig å kontrollere ventilasjonsaggregatets spjeldsystem for eventuell nødvendig

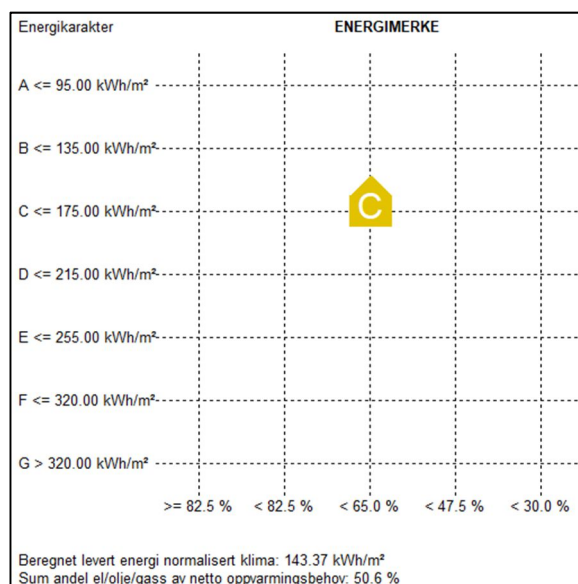
justering innstilt spjeldåpning etc. Dette er alle viktige forhold som trinnvis bør utføres for å få kartlagt de faktiske forhold og for å komme frem til konkrete forbedringer og tiltak. Dette anbefales utført av et firma med fagekspertise sammen med byggenes driftsansvarlig for å oppnå et godt resultat.

Det er vanskelig å anslå hva dette vil koste og det kan være hensiktsmessig å gjennomføre dette trinnvis ved å starte med tilførte luftmengder i ventilasjonsaggregat, deretter i hovedkanaler og videre til fordelingsnett til de mest utsatte brukerområder. Antagelig grovt anslått vil dette kunne utføres med en skriftlig rapport med konkrete anbefalinger til forbedringer og tiltak til en kostnad mellom **kr. 50.-100.000 kr. ekskl. mva.**

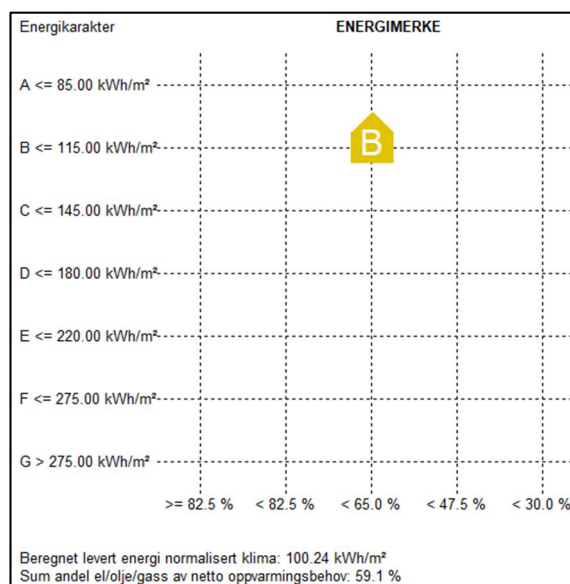
En samlet oversikt over de anbefalte forbedringer og tiltak med hensyn til forventede økonomiske og miljømessige forhold ved realisering både på kort og lengre sikt er vist i oppsummeringen og anbefalingen i dette beslutningsunderlaget på side 3.

Forventet forbedring av byggenes energi- og oppvarmingskarakter

Fra beregningsprogrammet Simien viser resultatet at en gjennomføring av alle aktuelle tiltak med realisering av luft-vann varmepumpesystem riktig samkjørt med dagens el-kjel og omlegging til vannbåren oppvarming også i barnehagen med fellesarealer vil det oppnås en betydelig forbedring av begge byggs energi- og oppvarmingskarakter som vist i diagrammene nedenfor. Både for kun oppgradert elektrisk oppvarming med økt kapasitet (med tiltak 3A) eller i kombinasjon med nytt system for luft-luft varmepumpe (med valg av tiltak 3B som grunnvarme) vil føre til betydelige forbedringer av kirkens energi- og oppvarmingskarakter, se resultatet vist av diagrammene nedenfor.

Forventet energi- og oppvarmingskarakter for kirken

Forventet energi- og oppvarmingskarakter for barnehagen

Diagrammene viser at det kan oppnås en betydelig forbedring av energi- og oppvarmingskarakter for kirken fra **F** til **C** og for barnehagen med fellesarealer fra **D** til **B**. Dette forutsetter gjennomføring av alle anbefalte tiltak og spesielt installasjon av luft-vann varmepumpesystem riktig samkjørt med el-kjel og en omlegging til vannbåren oppvarming i barnehagen med fellesarealer. **Dette viser og bekrefter at kirken og barnehagen vil oppnå en betydelig bedre energiattest som dokumentasjon på at disse byggene blir driftet mer energieffektivt og miljøriktig fremover.**

Tjeneste Bygg	Konto	2019	2020	2021	2022	2023	2024	(2025-30)
2010 Ræge kirke	12300 Vedlikehold anlegg	1 145	-	-	-	-	-	-
2010 Ræge kirke	12303 Vedlikehold bygg	107 343	92 622	743 622	917 622	433 622	62 622	-
2010 Ræge kirke	12304 Vedlikehold inventar	-	104 500	24 000	-	5 000	-	130 000
2010 Ræge kirke	12305 Vedlikehold instrument	-	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	-
2010 Ræge kirke		108 488	198 622	769 122	919 122	440 122	64 122	130 000
2020 Sola kirke	12300 Vedlikehold anlegg	16 089	-	-	-	-	-	-
2020 Sola kirke	12303 Vedlikehold bygg	144 019	61 373	6 373	706 373	6 373	6 373	-
2020 Sola kirke	12304 Vedlikehold inventar	7 378	-	-	-	-	-	-
2020 Sola kirke	12305 Vedlikehold instrument	-	16 200	5 000	124 000	10 200	418 000	-
2020 Sola kirke		167 486	77 573	11 373	830 373	16 573	424 373	-
2021 Seremonirom	12300 Vedlikehold anlegg	-	-	-	-	-	-	-
2021 Seremonirom	12303 Vedlikehold bygg	13 747	37 707	70 707	10 707	10 707	10 707	-
2021 Seremonirom	12304 Vedlikehold inventar	-	-	-	-	-	-	-
2021 Seremonirom	12305 Vedlikehold instrument	-	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	-
2021 Seremonirom		13 747	42 707	75 707	15 707	15 707	15 707	-
Ny kirke Sola	12300 Vedlikehold anlegg		-	-	-	-	-	-
Ny kirke Sola	12303 Vedlikehold bygg		722 000	400 000	400 000	400 000	400 000	-
Ny kirke Sola	12304 Vedlikehold inventar		-	-	-	-	-	-
Ny kirke Sola	12305 Vedlikehold instrument		-	-	-	-	-	-
Ny kirke Sola		-	722 000	400 000	400 000	400 000	400 000	-
2030 Sørnes kirke	12300 Vedlikehold anlegg	575	40 000	100 000	-	-	-	-
2030 Sørnes kirke	12303 Vedlikehold bygg	162 293	976 222	286 222	836 222	1 406 222	736 222	-
2030 Sørnes kirke	12304 Vedlikehold inventar	-	53 000	20 000	-	65 000	-	-
2030 Sørnes kirke	12305 Vedlikehold instrument	19 761	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	-
2030 Sørnes kirke		182 629	1 084 222	421 222	851 222	1 486 222	751 222	-
2040 Tananger kirke	12300 Vedlikehold anlegg	12 630	-	50 000	150 000	-	-	-
2040 Tananger kirke	12303 Vedlikehold bygg	211 134	79 084	1 119 516	219 084	844 516	49 084	-
2040 Tananger kirke	12304 Vedlikehold inventar	33 160	20 000	50 000	40 000	-	-	-
2040 Tananger kirke	12305 Vedlikehold instrument	29 122	22 100	1 200	22 100	1 200	22 100	-
2040 Tananger kirke		286 046	121 184	1 220 716	431 184	845 716	71 184	-
2041 Tananger kapell	12300 Vedlikehold anlegg	-	-	-	-	-	-	-
2041 Tananger kapell	12303 Vedlikehold bygg	23 278	3 007 305	3 032 305	2 007 305	2 007 305	7 305	-
2041 Tananger kapell	12304 Vedlikehold inventar	-	-	-	-	-	-	-
2041 Tananger kapell	12305 Vedlikehold instrument	-	-	-	-	-	-	-
2041 Tananger kapell		23 278	3 007 305	3 032 305	2 007 305	2 007 305	7 305	-
TOTAL SUM		781 673	5 253 613	5 930 445	5 454 913	5 211 645	1 733 913	

	Regnskap 20	Budsjett 20	Avvik	Årsbudsjett 20	Regnskap 19
100 Kirkeadministrasjon	-5 920 040	-5 802 960	117 080	-11 183 000	-11 010 609
10 Lønn og sosiale utgifter	716 876	724 705	7 829	2 014 000	2 847 833
010 Fast lønn	553 078	542 874	-10 204	1 472 000	2 012 178
020 Vikarer	-	-	-	-	237
030 Ekstrahjelp	-	10 000	10 000	30 000	23 664
050 Annen lønn	268	3 333	3 065	10 000	1 151
080 Godtgjørelse folkevalgte	6 667	6 667	-	43 000	79 899
090 Pensjonsinnskudd	74 321	70 000	-4 321	210 000	377 299
099 Arbeidsgiveravgift	82 542	91 831	9 289	249 000	353 405
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	298 506	394 655	96 149	754 000	701 391
100 Kontormateriell	6 252	30 991	24 739	93 000	82 461
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	13 922	8 333	-5 589	25 000	22 462
120 Annet forbruksmateriell	9 919	13 334	3 415	40 000	29 233
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	14 337	10 000	-4 337	30 000	55 817
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	-3 874	6 667	10 541	20 000	28 504
150 Opplæring, kurs	1 500	3 333	1 833	10 000	13 786
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	1 858	3 333	1 475	10 000	7 821
170 Transport / drift egne transp.midler	358	3 333	2 975	10 000	2 877
180 Energi	11 602	11 667	65	35 000	40 805
185 Forsikringer	47 778	65 000	17 222	65 000	39 742
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	111 995	149 996	38 001	230 000	223 600
200 Inventar og utstyr	3 170	23 334	20 164	70 000	690
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	-	-	-	-	29
240 Serviceavtaler og reparasjoner	14 018	8 667	-5 351	26 000	12 040
270 Konsulenttjenester	65 671	56 667	-9 004	90 000	141 524
13 Tjenester som erstatter egenproduksjon	-	-	-	-	682 244
390 Kalk. utg. komm. tjenesteyting	-	-	-	-	682 244
14 Overføringer	292 184	239 000	-53 184	1 620 000	594 607
429 Moms gen. komp.ordning	53 184	-	-53 184	-	124 607
430 Tilskudd til kommunen	239 000	239 000	-	478 000	470 000
490 Reserverte bev./avsetn.	-	-	-	1 142 000	-
15 Finansutg./Finansieringstrans.	-	-	-	-	3 362
500 Renteutgifter	-	-	-	-	529
590 Avskrivninger	-	-	-	-	2 833
16 Salgsinntekter	-490	-	490	-	134
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-490	-	490	-	134
17 Refusjoner	-127 074	-55 320	71 754	-150 000	-832 203
710 Sykelønnsrefusjon	-73 890	-55 320	18 570	-150 000	-25 352
729 Momskomp. drift	-53 184	-	53 184	-	-124 607
790 Kalk. innt. komm. tjenesteyting	-	-	-	-	-682 244
18 Overføringer	-7 083 500	-7 093 500	-10 000	-15 371 000	-14 930 051
800 Tilskudd fra staten	-	-	-	-	-136 051
830 Tilskudd fra kommunen	-7 051 500	-7 051 500	-	-15 245 000	-14 698 000
850 Tilskudd fra menighetsråd	-32 000	-42 000	-10 000	-126 000	-96 000
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-16 542	-12 500	4 042	-50 000	-77 926
900 Renteinntekter	-16 542	-12 500	4 042	-50 000	-74 973
920 Mottatte avdrag på utlån, aksjelag andeler mv.	-	-	-	-	-120
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-2 833
200 Kirker	3 791 120	3 867 356	76 236	9 947 000	10 346 643
10 Lønn og sosiale utgifter	2 739 762	2 692 020	-47 742	7 513 000	7 927 181
010 Fast lønn	2 088 637	2 065 704	-22 933	5 605 000	5 523 240
020 Vikarer	9 487	6 667	-2 820	20 000	54 801
030 Ekstrahjelp	43 042	-	-43 042	-	32 688
050 Annen lønn	1 709	1 667	-42	5 000	131 852

	Regnskap 20	Budsjett 20	Avvik	Årsbudsjett 20	Regnskap 19
080 Godtgjørelse folkevalgte	13 332	13 332	-	168 000	248 850
090 Pensjonsinnskudd	253 818	261 667	7 849	785 000	965 642
099 Arbeidsgiveravgift	329 737	342 983	13 246	930 000	970 108
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	1 175 672	1 191 003	15 331	3 081 000	3 250 878
100 Kontormateriell	-41 151	13 668	54 819	76 000	75 436
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	912	23 000	22 088	39 000	37 642
120 Annet forbruksmaterieil	19 182	39 999	20 817	120 000	125 684
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	45 909	39 334	-6 575	118 000	100 094
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	19 930	30 334	10 404	91 000	110 288
150 Opplæring, kurs	10 800	16 667	5 867	50 000	27 211
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	8 218	14 334	6 116	43 000	38 027
165 Andre oppgavepl. godtgj.	39 745	3 334	-36 411	10 000	33 746
170 Transport / drift egne transp.midler	668	2 667	1 999	8 000	10 976
180 Energi	186 862	223 332	36 470	670 000	650 951
185 Forsikringer	235 241	204 333	-30 908	257 000	241 561
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	35 872	36 167	295	64 000	141 919
200 Inventar og utstyr	44 746	13 333	-31 413	40 000	157 063
220 Leie/leasing/kjøp av maskiner	916	-	-916	-	9 806
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	316 869	265 834	-51 035	805 000	811 561
240 Serviceavtaler og reparasjoner	51 015	56 000	4 985	168 000	79 408
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	165 077	156 667	-8 410	470 000	480 683
270 Konsulenttjenester	34 861	52 000	17 139	52 000	118 822
14 Overføringer	270 956	-	-270 956	50 000	695 289
429 Moms gen. komp.ordning	270 956	-	-270 956	-	670 289
450 Tilskudd/gaver til menighetsråd	-	-	-	50 000	24 000
470 Tilskudd/gaver til andre	-	-	-	-	1 000
15 Finansutg./Finansieringstrans.	3 470	-	-3 470	-	2 380 776
500 Renteutgifter	3 470	-	-3 470	-	1 701
590 Avskrivninger	-	-	-	-	2 379 075
16 Salgsinntekter	-26 624	-15 667	10 957	-47 000	-54 343
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-17 024	-5 000	12 024	-15 000	-21 563
630 Husleieinntekter	-9 600	-10 667	-1 067	-32 000	-32 780
17 Refusjoner	-372 116	-	372 116	-	-821 351
710 Sykelønnsrefusjon	-101 160	-	101 160	-	-151 062
729 Momskomp. drift	-270 956	-	270 956	-	-670 289
18 Overføringer	-	-	-	-650 000	-652 712
800 Tilskudd fra staten	-	-	-	-650 000	-652 712
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-	-2 379 075
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-2 379 075
300 Kirkegårder	399 389	353 579	-45 810	886 000	259 508
10 Lønn og sosiale utgifter	274 574	285 125	10 551	781 000	60 111
010 Fast Lønn	214 908	222 018	7 110	602 000	12 078
030 Ekstrahjelp	-	-	-	-	40 322
050 Annen lønn	-	-	-	-	262
090 Pensjonsinnskudd	25 735	27 333	1 598	82 000	21
099 Arbeidsgiveravgift	33 931	35 774	1 843	97 000	7 428
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	149 215	110 334	-38 881	247 000	217 100
100 Kontormateriell	439	-	-439	-	-
120 Annet forbruksmaterieil	68 900	66 667	-2 233	200 000	151 580
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	1 187	1 667	480	5 000	6 660
150 Opplæring, kurs	-	-	-	-	2 495
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	-	-	-	-	1 687
165 Andre oppgavepl. godtgj.	6 000	-	-6 000	-	7 000
170 Transport / drift egne transp.midler	-	-	-	-	420

	Regnskap 20	Budsjett 20	Avvik	Årsbudsjett 20	Regnskap 19
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	42 800	42 000	-800	42 000	41 410
200 Inventar og utstyr	29 889	-	-29 889	-	496
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	-	-	-	-	152
270 Konsulentttjenester	-	-	-	-	5 200
13 Tjenester som erstatter egenproduksjon	-	-	-	100 000	128 617
370 Kjøp fra private	-	-	-	100 000	128 617
14 Overføringer	17 079	-	-17 079	-	14 519
429 Moms gen. komp.ordning	17 079	-	-17 079	-	14 519
15 Finansutg./Finansieringstrans.	-	-	-	-	1 046 706
590 Avskrivninger	-	-	-	-	1 046 706
16 Salgsinntekter	-24 400	-5 000	19 400	-142 000	-146 320
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-13 400	-	13 400	-27 000	-24 800
630 Husleieinntekter	-11 000	-5 000	6 000	-15 000	-14 200
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-	-	-	-100 000	-107 320
17 Refusjoner	-17 079	-36 880	-19 801	-100 000	-14 519
710 Sykelønnsrefusjon	-	-36 880	-36 880	-100 000	-
729 Momskomp. drift	-17 079	-	17 079	-	-14 519
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-	-1 046 706
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-1 046 706
450 Sola menighetsblad	83 050	94 962	11 912	85 000	127 954
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	83 050	94 962	11 912	285 000	311 972
100 Kontormateriell	55 740	73 304	17 564	220 000	258 680
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	27 310	21 658	-5 652	65 000	53 233
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	-	-	-	-	59
14 Overføringer	9 487	-	-9 487	-	31 561
429 Moms gen. komp.ordning	9 487	-	-9 487	-	31 561
16 Salgsinntekter	-	-	-	-160 000	-148 017
610 Betaling fra deltakere	-	-	-	-90 000	-71 008
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-	-	-	-70 000	-77 009
17 Refusjoner	-9 487	-	9 487	-	-31 561
729 Momskomp. drift	-9 487	-	9 487	-	-31 561
18 Overføringer	-	-	-	-40 000	-35 314
860 Offer/innsamlet til egen virksomhet	-	-	-	-40 000	-35 314
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-	-687
900 Renteinntekter	-	-	-	-	-687
460 Vielser Ruinkirken	-22 350	-36 574	-14 224	-66 000	-72 600
10 Lønn og sosiale utgifter	-	5 093	5 093	14 000	-
020 Vikarer	-	1 844	1 844	5 000	-
030 Ekstrahjelp	-	1 844	1 844	5 000	-
090 Pensjonsinnskudd	-	667	667	2 000	-
099 Arbeidsgiveravgift	-	738	738	2 000	-
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	-	3 333	3 333	10 000	14 400
165 Andre oppgavepl. godtgj.	-	-	-	-	2 000
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	-	3 333	3 333	10 000	-
270 Konsulentttjenester	-	-	-	-	12 400
14 Overføringer	-	-	-	-	1 000
470 Tilskudd/gaver til andre	-	-	-	-	1 000
16 Salgsinntekter	-22 350	-45 000	-22 650	-90 000	-88 000
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-22 350	-45 000	-22 650	-90 000	-88 000
470 Kirkens sykevakt	11 102	21 952	10 850	60 000	74 730
10 Lønn og sosiale utgifter	10 046	21 035	10 989	58 000	74 486
010 Fast lønn	-	-	-	-	45 340
030 Ekstrahjelp	8 585	14 752	6 167	40 000	12 424
050 Annen lønn	220	1 333	1 113	4 000	850

	Regnskap 20	Budsjett 20	Avvik	Årsbudsjett 20	Regnskap 19
090 Pensjonsinnskudd	-	2 000	2 000	6 000	6 667
099 Arbeidsgiveravgift	1 241	2 950	1 709	8 000	9 205
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	1 281	1 667	386	5 000	2 504
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	1 281	1 667	386	5 000	2 464
170 Transport / drift egne transp.midler	-	-	-	-	40
16 Salgsinntekter	-225	-750	-525	-3 000	-2 260
610 Betaling fra deltakere	-225	-750	-525	-3 000	-2 260
999 Finansieringstransaksjoner	-	-	-	271 000	274 380
15 Finansutg./Finansieringstrans.	-	-	-	572 000	307 534
550 Avsetn. til bundne fond	-	-	-	-	22 596
570 Overf. til inv.regnskapet	-	-	-	572 000	59 583
580 Regnskapsmessig overskudd	-	-	-	-	225 355
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-301 000	-33 154
940 Bruk av ubundne fond	-	-	-	-301 000	-
950 Bruk av bundne fond	-	-	-	-	-33 154
Totalsum	-1 657 729	-1 501 685	156 044	-	6

DELEGASJONSREGLEMENT FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Delegasjon av myndighet fra Sola kirkelige fellesråd til rådets daglige leder, arbeidsutvalget (AU) og rådets økonomi- og ressursutvalg.

§ 1 Bakgrunn og mandat

1.1 Delegasjon av myndighet til fellesrådets daglige leder, heretter kalt kirkevergen, og til rådets økonomi- og ressursutvalg skjer i medhold av kirkelovens § 13, 14 og Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet § 10 2. ledd.

§ 2 Generelt om utøving av delegert myndighet

2.1 Sola kirkelige fellesråd gir kirkevergen myndighet til å utøve daglig forvaltning og ledelse av fellesrådets virksomhet i samsvar med vedtatte planer og budsjett. Dette innebærer at kirkevergen blir gitt fullmakt til å ta løpende administrative avgjørelser i saker som ikke er av prinsipiell art.

2.2 Prinsippsaker og saker som er særlig viktige skal alltid legges fram for fellesrådet for behandling og vedtak. Dersom alle parter er enige om at saken bør avgjøres før fellesrådet kan samles i formelt møte kan kirkevergen i samarbeid med leder i kirkelig fellesråd ta avgjørelse i slike saker.

Slike saker skal i tilfelle alltid orienteres om på første møte i fellesrådet.

2.3 All utøvelse av myndighet skjer på Sola kirkelige fellesråds vegne og ansvar, og skal forvaltes i samsvar med lover, regler og retningslinjer som er gitt av fellesrådet

2.4 Delegert myndighet kan til enhver tid trekkes tilbake og delegerende organ kan selv ta avgjørelse i saken. Delegerende organ kan overprøve og omgjøre underordnede organs vedtak innenfor rammen av forvaltningsloven § 35.

2.5 Myndighet som er delegert til kirkevergen, kan denne delegere videre så langt det er lovlig adgang til det og ikke annet er vedtatt. Er kirkevergen inhabil etter forvaltningslovens § 6, skal kirkevergens myndighet utøves av leder av fellesrådet.

2.6 Kirkevergen skal utøve sitt delegerte ansvar innenfor retningslinjene som overordnede instanser har satt for økonomiforvaltningen og virksomheten ellers. Det er kirkevergens ansvar at vedtak er gjort med bakgrunn i rett hjemmel.

2.7 Kirkevergen er daglig ansvarshavende og utøver av den myndighet som er tillagt fellesrådet etter Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd – gravferdsloven samt forskrift for gravferdsloven og lokale kirkegårdsvedtekter. Enkeltvedtak som kirkevergen har gjort kan påklages til fellesrådet.

2.8 Kirkevergen fører nødvendig dialog med prost og geistlig ledelse i soknene i prostiet når saker som vedkommer disse sitt tilsynsansvar blir drøftet i fellesrådets forvaltning.

2.9 Arbeidsvalget (AU) (kirkeverge, leder og nestleder i hhv. fellesrådet og administrasjonsutvalget) gis nødvendig sommerfullmakt til å avgjøre eventuelle saker som

haster og som har en slik karakter at behandlingen ikke kan vente til over ordinær sommertid. Nødvendige vedtak gjort av AU i perioden legges frem i første møte etter ferien for orientering og evt. endelig godkjenning.

§ 3 Økonomiforvaltningen

3.1 Kirkevergen har anvisningsmyndighet for de midlene som er stilt til disposisjon for fellesrådet etter budsjettvedtak.

3.2 Kirkevergen har i løpet av budsjettåret fullmakt til å gjøre justeringer av fellesrådets budsjett innefor disse rammene:

- A. Disponere ekstratildelinger som følge av lønnsjusteringer
- B. Disponere merinntekter som følge av f.eks inntekter ved salg og gaver, sykepengerefusjon ifm. omsorgspermisjoner og sykefravær samt arbeidsmarkedstiltak.
- C. Gjøre omposteringer som følge av vakanser
- D. Gjøre omposteringer på inntil kr 100.000,-
- E. Disponere ubenyttede midler mot slutten av budsjettåret

3.3 Kirkevergen avgjør spørsmål knyttet til økonomiforvaltningen i samsvar med fastsatte regler og retningslinjer.

§ 4 Personalforvaltningen

4.1 Kirkevergen er til daglig arbeidsgiverrepresentant etter Hovedavtalen.

4.2 Kirkevergen gir permisjoner i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.

4.3 Kirkevergen tilsetter vikarer i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.

4.4 Permisjoner som gjelder kirkevergen delegeres til leder og nestleder i fellesrådet.

4.5 Kirkevergen kunngjør ledige stillinger i den lønnsramme eller i det lønns spennet som gjelder for vedkommende stilling.

4.6 Kirkevergen godkjenner avtaler og protokoller fra sentrale og lokale forhandlinger/drøftinger.

4.7 Kirkevergen foretar endringer av lønsplassering i eksisterende stillinger innenfor Hovedtariffavtalens rammer og fellesrådets lønnspolitiske retningslinjer.

4.8 Kirkevergen fastsetter lønsplassering for stillinger opprettet av menighetene.

4.9 Tilsettinger blir foretatt av administrasjonsutvalget etter innstilling fra kirkevergen.

§ 5 Økonomi – og ressursutvalget

5.1 Økonomi – og ressursutvalget delegeres følgende avgjørelsesmyndighet:

- a) Vurdering av viderføring av stillinger ved ledighet og fordeling av ressurser mellom menighetene.
- b) Fastsettelse av lønn for kirkeverge.
- c) Andre saker som framlegges for utvalget til avgjørelse av overordnet politisk organ eller kirkevergen.

5.2 Alle vedtak i økonomi- og ressursutvalget legges fram for fellesrådet i første ordinære møte til orientering.

§ 6 Fortolkning

Dersom det er berettiget grunn til tvil om en sak kan behandles administrativt med hjemmel i delegasjonsreglementet, blir saken lagt fram for fellesrådet.

§ 7 Innføring og endringer av reglementet

Dette reglementet trer i kraft 01.06.2020 og opphever samtidig tidligere utgaver. Endringer av reglementet kan bare gjøres av Sola kirkelige fellesråd.

DELEGASJONSREGLEMENT FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Delegasjon av myndighet fra Sola kirkelige fellesråd til rådets daglige leder.

§ 1 Bakgrunn og mandat

1.1 Delegasjon av myndighet til fellesrådets daglige leder, heretter kalt kirkevergen, skjer i hhold av kirkelovens § 13, 14 og Regler for formene for menighetsråds og fellesråds virksomhet § 10 2. ledd.

§ 2 Generelt om utøving av delegert myndighet

2.1 Sola kirkelige fellesråd gir kirkevergen myndighet til å utøve daglig forvaltning og ledelse av fellesrådets virksomhet i samsvar med vedtatte planer og budsjett. Dette innebærer at kirkevergen blir gitt fullmakt til å ta løpende administrative avgjørelser i saker som ikke er av prinsipiell art.

2.2 Prinsipp saker og saker som er særlig viktige skal alltid legges fram for fellesrådet for behandling og vedtak. Dersom alle parter er enige om at saken bør avgjøres før fellesrådet kan samles i formelt møte kan kirkevergen i samarbeid med leder i kirkelig fellesråd ta avgjørelse i slike saker.

Slike saker skal i tilfelle alltid orienteres om på første møte i fellesrådet.

2.3 All utøvelse av myndighet skjer på Sola kirkelige fellesråds vegne og ansvar, og skal forvaltes i samsvar med lover, regler og retningslinjer som er gitt av fellesrådet

2.4 Delegert myndighet kan til enhver tid trekkes tilbake og delegerende organ kan selv ta avgjørelse i saken. Delegerende organ kan overprøve og omgjøre underordnede organs vedtak innenfor rammen av forvaltningsloven § 35.

2.5 Myndighet som er delegert til kirkevergen, kan denne delegere videre så langt det er lovlig adgang til det og ikke annet er vedtatt. Er kirkevergen inhabil etter forvaltningslovens § 6, skal kirkevergens myndighet utøves av leder av fellesrådet.

2.6 Kirkevergen skal utøve sitt delegerte ansvar innenfor retningslinjene som overordnede instanser har satt for økonomiforvaltningen og virksomheten ellers. Det er kirkevergens ansvar at vedtak er gjort med bakgrunn i rett hjemmel.

2.7 Kirkevergen er daglig ansvarshavende og utøver av den myndighet som er tillagt fellesrådet etter Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd – gravferdsloven samt forskrift for gravferdsloven og lokale kirkegårdsvedtekter. Enkeltvedtak som kirkevergen har gjort kan påklages til fellesrådet.

- 2.8 Kirkevergen fører nødvendig dialog med prost og geistlig ledelse i soknene i prostiet når saker som vedkommer disse sitt tilsynsansvar blir drøftet i fellesrådets forvaltning.
- 2.9 Arbeidsvalget (AU) (kirkeverge, leder og nestleder i hhv. fellesrådet og administrasjonsutvalget) gis nødvendig sommerfullmakt til å avgjøre eventuelle saker som haster og som har en slik karakter at behandlingen ikke kan vente til over ordinær sommertid. Nødvendige vedtak gjort av AU i perioden legges frem i første møte etter ferien for orientering og evt. endelig godkjenning.

§ 3 Økonomiforvaltningen

- 3.1 Kirkevergen har anvisningsmyndighet for de midlene som er stilt til disposisjon for fellesrådet etter budsjettvedtak.
- 3.2 Kirkevergen har i løpet av budsjettåret fullmakt til å gjøre justeringer av fellesrådets budsjett innefor disse rammene:
- A: Disponere ekstratildelinger som følge av lønnsjusteringer
 - B: Disponere merinntekter som følge av f.eks inntekter ved salg og gaver, sykepengerefusjon ifm. omsorgspermisjoner og sykefravær samt arbeidsmarkedstiltak.
 - C: Gjøre omposteringer som følge av vakanser
 - D: Gjøre omposteringer på inntil kr 100.000,-
 - E: Disponere ubenyttede midler mot slutten av budsjettåret
- 3.3 Kirkevergen avgjør spørsmål knyttet til økonomiforvaltningen i samsvar med fastsatte regler og retningslinjer.

§ 4 Personalforvaltningen

- 4.1 Kirkevergen er til daglig arbeidsgiverrepresentant etter Hovedavtalen.
- 4.2 Kirkevergen gir permisjoner i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.
- 4.3 Kirkevergen tilsetter vikarer i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.
- 4.4 Permisjoner som gjelder kirkevergen delegeres til leder og nestleder i fellesrådet.

- 4.5 Kirkevergen kunngjør ledige stillinger i den lønnsramme eller i det lønns spennet som gjelder for vedkommende stilling.
- 4.6 Tilsetninger blir foretatt av administrasjonsutvalget etter innstilling fra kirkevergen.

§ 5 Lønns – og forhandlingsutvalget

- 5.1 Lønns – og forhandlingsutvalget delegeres følgende avgjørelsesmyndighet:
- a. Avtaler og protokoller fra sentrale og lokale forhandlinger/drøftinger.
 - b. Endrede lønsplasseringer i eksisterende stillingshjemler innenfor Hovedtariffavtalens rammer og fellesrådets lønnspolitiske retningslinjer.
 - c. Fastsettelse lønn for de av menighetens opprettede stillinger.
 - d. Andre saker som framlegges for utvalget til avgjørelse av overordnet politisk organ eller kirkevergen.

§ 6 Fortolkning

Dersom det er berettiget grunn til tvil om en sak kan behandles administrativt med hjemmel i delegasjonsreglementet, blir saken lagt fram for fellesrådet.

§ 7 Innføring og endringer av reglementet

Dette reglementet trer i kraft 01.09.2011 og opphever samtidig tidligere utgaver. Endringer av reglementet kan bare gjøres av Sola kirkelige fellesråd.

Ny § 5 Lønns – og forhandlingsutvalget fastsatt 23.11.11 under sak 09/2012.

REGLEMENT FOR ADMINISTRASJONSUTVALGET - SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

(FR-sak 06/2017)

1 Valg og sammensetning

Administrasjonsutvalget består av 4 medlemmer valgt av og fra fellesrådet, og 2 medlemmer utpekt av og blant arbeidstakerne. Der hvor en eller flere arbeidstakere er medlem i en arbeidstakerorganisasjon med partsrett, skjer utpekingen i henhold til reglene i Hovedavtalen § 10.

Arbeidsgiverrepresentantene velges blant fellesrådets representanter. Arbeidstakere som er valgt inn i fellesrådet kan ikke velges som arbeidsgiverrepresentanter. Fellesrådet velger leder og nestleder blant arbeidsgiverrepresentantene i utvalget.

Både arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentantene velges/utpekes for en 4-års periode (dvs. valgperioden for menighetsrådet). Dersom spesielle grunner taler for det, kan arbeidstakersiden gis mulighet til å skifte ut sine medlemmer etter 2 år.

Dersom et medlem går ut av utvalget, velges/utpekes nytt medlem for resten av perioden selv om det er valgt varamedlem. Gjelder dette lederen, skal det velges ny leder, selv om det tidligere er valgt nestleder. Det velges/utpekes personlige varamedlemmer både for arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentantene jf. Hovedavtalen (HA) § 10 -1 c).

2 Mandat

Administrasjonsutvalget har myndighet innenfor de retningslinjer som er fastsatt i lov og avtaleverk samt avgjørelsesmyndighet i de saker fellesrådet har gitt slik myndighet. Administrasjonsutvalget er fellesrådets partssammensatte utvalg etter Kirkelovens § 35.

Utvalget har et overordnet ansvar i spørsmål av personalpolitisk karakter, og for å sette slike spørsmål på dagsorden. Utvalget skal behandle saker som gjelder forholdet mellom fellesrådet som arbeidsgiver og de tilsatte, med utgangspunkt i Hovedavtalen § 10-1 «Administrasjonsutvalg/partsammensatt utvalg». Administrasjonsutvalget behandler ikke personalsaker.

3 Saker der utvalget har avgjørelsesmyndighet.

Administrasjonsutvalget treffer vedtak innenfor de retningslinjer som er fastsatt i lov, i medhold av lov eller er vedtatt av fellesrådet og innenfor de fastlagte budsjettammer.

Utvalget har avgjørelsesmyndighet i følgende saker:

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

- Tilsetting av arbeidstakere, jf likevel HA §10-2 og de unntak som framgår av reglementets punkt 4 første ledd.
- Godkjenne stillingsbeskrivelser for stillinger hvor utvalget har tilsettingsmyndighet.
- Avgjøre tilsetting av arbeidstakere dersom en tilsettingssak ankes inn til utvalget. Gjelder ikke ved ansettelse av kirkeverge.
- Avgjøre søknader om permisjon utover det som fremgår av permisjonsreglementet og avgjøre tvist om tilsatte skal kunne ha annet lønnet arbeid utenom hovedstillingen.
- Avgjøre spørsmål vedr. tolkning av reglementer og andre lokale bestemmelser som gjelder ansettelses- og arbeidsvilkår (tolkning av tariffavtaler følger reglene i Hovedavtalens § 7).
- Avgjøre andre saker som blir tillagt utvalget av fellesrådet.

4 Saker der utvalget har uttalerett

- Ved tilsetting av daglig leder/kirkeverge for fellesrådet og andre lederstillinger hvor fellesrådet ivaretar tilsettingsmyndigheten.
- ved oppretting, nedlegging eventuelt omgjøring av stillinger
- ved fastsettelse eller endring av reglementer som berører arbeidstakerne, for eksempel personalhåndbok, personalpolitiske retningslinjer, permisjonsreglement, tilsettingsreglement, reglement for administrasjonsutvalg, arbeidsreglement og evt andre lokale reglementer.
- ved utvikling og omstillingsprosesser, inkl. nye organisasjons- og bemanningsplaner. (jf Hovedavtalen § 10-1 b)
- ved innføring av ny teknologi og vesentlig omlegging av de tekniske hjelpemidler.
- ved forslag til effektiviseringstiltak.
- ved andre saker av personalpolitisk karakter som fellesrådet måtte forelegge utvalget.

5 Møter i administrasjonsutvalg

- Utvalget skal ha møte når lederen finner det påkrevet eller når minst 2 medlemmer krever det. For å ivareta framdrift og kontinuitet utarbeides det en årlig møteplan for utvalget.
- Utvalget innkalles skriftlig med minst 7 dagers varsel. Saksdokumentene sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett eller plikt.
- Utvalgets møter holdes normalt for lukkede dører.
- Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, herunder leder eller nestleder. Avgjørelser treffes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.
- Kirkevergen eller den han bemyndiger er sekretær for utvalget. Sekretæren har møteplikt, samt tale- og forslagsrett.
- Fellesrådets leder og kirkeverge har møte-, tale- og forslagsrett i utvalgets møter selv om disse ikke er hhv. medlem eller sekretær i utvalget.
- Sekretæren kan i samråd med lederen innkalle andre det er ønskelig å rådføre seg med.
- Det skal føres møtebok som sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett så snart som mulig etter møtet. Møtebok sendes også fellesrådets medlemmer.

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

6. Varighet

Dette reglementet gjøres gjeldende for Sola kirkelige fellesråd fra og med 01.02.2017.
Reglementet bør revideres hvert 5.år eller når gjeldende Hovedavtale og/eller andre sentrale bestemmelser krever det.

Vedtatt av Sola kirkelige fellesråd 25.01.2017.

SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD v/ Jone Oltedal
Postboks 82
4097 SOLA

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE
Judith Kuhnert-2020/2657-4

ARKIV.
SOL5/7/1124/M71

DATO
04.05.2020

TANANGER RING 22- TANANGER KAPELL - TILSYNSRAPPORT 2020

Rogaland brann og redning IKS gjennomførte dokumenttilsyn 23.04.2020 i ovennevnte objekt. Tilsynet ble foretatt i medhold av:

- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver av 14. juni 2002 nr. 20 (brann- og eksplosjonsvernloven) § 13 annet ledd.
- Forskrift om brannforebygging av 17. desember 2015 nr. 1710 § 18.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 7 (HMS/internkontrollforskriften).
- Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen § 23.

Følgende representanter deltok under tilsynet:

For eier: Drifts – og brannvernleder Jone Oltedal
For brannvesenet: Branninspektør, Judith Kuhnert

Innledning

Hensikten med dokumenttilsynet var å vurdere om eier og bruker ved objektet arbeider systematisk med brannsikkerheten.

Tilsynet omfattet blant annet undersøkelse av:

- eiers systematiske sikkerhetsarbeid
- brukers systematiske sikkerhetsarbeid

Dokumenttilsynet ble innledet med en gjennomgang av oversendt dokumentasjon. Blant annet ble tidligere tilsynsrapport, internkontrollrutiner, brannteknisk dokumentasjon og tegninger gjennomgått. Deretter ble det foretatt en telefonsamtale med eier.

Oppfølging fra forrige tilsyn

Forrige tilsyn ble avholdt 13.12.2017.

Det ble ikke påvist avvik under dette tilsynet.

Bygningens utforming og bruk

Tananger kapell er oppført i 1879. Hovedkonstruksjon er i tre og det er 202 sitteplasser. Kapellet er listeført hos riksantikvaren. I 1956 ble det påbygd et kontorrom (sakristi) sør på bygget. Bygget er i risikoklasse 5 og brannklasse 2.

I 2002 flyttet menigheten til den nye Tananger kirke, rett ved siden av kapellet. Kapellet er for tiden utleid til en Eritreisk ortodoks menighet.

Brannalarmanlegget er nytt i 2015, og har direktevarsling til brannvesenets alarmsentral. Det er også tilstrekkelig med slukkemidler i kapellet.

Definisjoner:

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning: Forhold som av tilsynsmyndighetene mener det er riktig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Kommentar: Utfyllende beskrivelse av avvik og anmerkninger som beskriver de faktiske forhold ved objektet.

Rapporten har to deler, første del omhandler eiers internkontrollsystem. Andre del omhandler brukers internkontrollsystem.

Del 1:

Det ble ikke påvist avvik eller anmerkninger under dokumenttilsynet.

Del 2:

Det ble ikke påvist avvik under dokumenttilsynet.

Følgende anmerkninger ble påvist under dokumenttilsynet:

Anmerkning nr. 1

Risikovurdering har forbedringspotensial

Kommentar:

Det foreligger en risikoanalyse som eier har utarbeidet uten samarbeid med bruker. Det er også blitt utarbeidet detaljerte analyser som beskriver noen hendelser, og tilhørende risiko mer utdypende.

Alle risikofylte aktiviteter er ikke kartlagt i risikoanalysen, men er kjent. Eksempler på det ble gitt under dokumenttilsynet. Det mangler også en tidsfrist for utførelse av samtlige tiltak, samt at flere tiltak ikke er godt nok beskrevet.

Risikovurderingen bør inneholde alle aspekter som i virksomheten utgjør en risiko for ansatte, personer som oppholder seg i bygget og for selve byggverket. Ut fra de risikoforholdene som blir avdekket bør det utarbeides tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Planene og tiltakene kan dreie seg om alt fra tekniske forbedringer og vedlikehold, opplæring og øvelser, nye rutiner osv. Videre bør det pekes ut en ansvarlig person for tiltakene og angi tidsfrist for gjennomføring.

Bruker bør være mer involvert i kartlegging av risiko. Dette vil blant annet bidra til å øke forståelsen av risikomomentene, dens konsekvenser, og av iverksatte brannforebyggende tiltak.

Anmerkning nr. 2

Gjennomføring av brannøvelser har forbedringspotensial

Kommentar:

Det foreligger rutiner for planlegging og gjennomføring av brannøvelser. Det gjennomføres en brannøvelse årlig. Eier minner bruker på brannøvelser. Det er kjent når siste brannøvelse ble avholdt, men det mangler formål med øvelsen, en oversikt over deltakere og en evaluering av øvelsen.

En brannøvelse bør inneholde; formål med øvelsen, en beskrivelse av gjennomføring av øvelsen og en evaluering i etterkant. Det bør også komme fram tidspunkt av øvelsen og en deltakerliste. Det anbefales også at eier er observatør under en brannøvelse.

Oppsummering

Dokumenttilsynet ble avsluttet med en gjennomgang av påpekte forhold. Det ble enighet om at eier og bruker finner løsninger for å rette dette opp.

Eier har gode holdninger til brannvernarbeidet. Der er også utarbeidet en brannperm, samt detaljerte retningslinjer for brukeren som inneholder all nyttig informasjon om brannrutiner, vedlikehold av branntekniske innretninger og risiko i bygget. Kommunikasjon og samarbeid med brukeren er derimot vanskeligjort på grunn av språklige og kulturelle utfordringer. Det er ønskelig med en befarig av bygget sammen med eier og bruker så snart det lar seg gjennomføre.

Det anbefales også at en brannrådgiver kontaktes for gjennomgang av byggets branntekniske installasjoner da branntegninger framstår som lite oppdatert, samt at bygget har behov for et større vedlikehold.

Det bemerkes at denne rapporten omhandler de forhold som ble avdekket under dokumenttilsynet, og at denne rapporten ikke er utfyllende. Det er eiers og brukers ansvar gjennom internkontroll å avdekke og rette opp avvik fra HMS-lovgivningen.

Det er ønskelig med en tilbakemelding til Rogaland brann og redning om hvordan påpekte anmerkninger vil bli utbedret og lukket.

Det bør utarbeides en fremdriftsplan som viser til hvordan og når påpekte anmerkninger vil bli utbedret.

Ved tilfredsstillende tilbakemelding vil Rogaland brann og redning ikke sende en skriftlig bekreftelse. Det forutsettes at eventuelle anmerkninger følges opp og lukkes i samsvar med tilbakemeldingen.

Med hilsen

Rolf Dyrland-Olsen
fagansvarlig tilsyn

Judith Kuhnert
branninspektør

Dette brevet er godkjent elektronisk i Rogaland brann og redning IKS og har derfor ingen signatur.

Tananger kapell

- sikkerhet, tilstand og drift av bygget

Mai 2020

Tananger kapell har ikke vært soknekirke siden 2002.

Kapellet har i to perioder leid ut kapellet til andre menigheter som har benyttet kapellet til sine gudstjenester. Leieinntektene fra disse leieforholdene har ikke vært lagt på et nivå som dekker kostnadene til drift og vedlikehold av et gammelt kirkebygg.

Kapellet har i to forbindelser blitt tilstandsvurdert. Den ene gangen i 2015 og neste gang i 2018.

Rehabiliteringsbehovet som da har blitt kartlagt har beløpt seg til 3 millioner i 2015. Vurderingen i 2018 som var mer grundig og etter nasjonal standard for tilstandsvurdering av kirkebygg. De stipulerte rehabiliteringskostandene stedet til forbundet med aktuelle vedlikeholds-/oppgraderingstiltak de neste 10 årene er vurdert til ca. **kr 8 200 000 inkl. mva.** Det vedlikeholdet som er mest prekært er også forbundet med store investeringsbehov.

I 2019 utarbeidet driftsleder på oppdrag fra kirkevergen en analyse av sikkerheten i kapellet.

Momenter som ble trukket frem her er:

- Dårlige vinduer i tårnet
- Dårlig kledning /treverk
- Fallende skiferstein fra sakristi
- Fallende takstein skip og tårn
- Fall fra vinduene på galleri
- Lavt rekkverk på galleri – under gjeldene krav til høyde
- Ovner med høy overflate temperatur, brannvesenet målt temp til 164 grader
- Dårlige rømningsveier

Vurderingen beskriver ikke tiltak for forbedring, men tilstandsvurderingen fra 2015 og 2018 beskriver en god del av dette og hvilke investeringsbehov det er for å sette bygget i stand.

I 2019 ble det også utført litt akutt vedlikehold på kirkebygget.

- 5-10 løse skifersteiner på taket ble remontert
- Takrenner med hull ble tettet
- Fasaden mot øst ble vasket
- Vinduer i tårnet ble blokkert, som følge av råteskader og fare for at de falt ut.
- Tårnets nord-vegg ble skrap og malt
- Sakristiets vestvegg og deler av sør og østvegg ble skrap og malt
- Rekkverk på sakristitrapp ble skrap.

I april 2020 så gjennomførte Rogaland brann og redning et branntilsyn. I tilsynet fikk vi kritikk og anmerkninger på manglende brannsikkerhet i bygget.

Anmerkningene går på at risikovurderingen og brannøvelsene for kapellet

Momenter til risikovurderingen som trekkes frem:

- Alle risikofylte aktiviteter er ikke kartlagt i risikoanalysen, men risikoen er til dels kjent
 - Ny grundig risikovurdering bør utarbeides.
 - Bruker har ikke vært involvert i utarbeidelse av gjeldene «Analyse av sikkerheten i Tananger kapell – bygg og brukere»
- Planer og tiltak for å minske risikoen må utarbeides.
 - Tiltak i «Analyse av sikkerheten i Tananger kapell – bygg og brukere» må lages med tidsfrister og ansvarlige.
- I ny risikovurdering bør tekniske forbedringer, vedlikehold, opplæring, øvelser, nye rutiner tas med. Herunder tiltak med frister og ansvarlige.
- Bruker bør være mer involvert i kartlegging av risiko, dette også for å øke forståelse av risikomomentene og dens konsekvenser og iverksetting av brannforebyggende tiltak.

Momenter til brannøvelsene som trekkes frem er:

- Formål med øvelsen må beskrives
- Beskrivelse av gjennomføring av øvelsen
- Evaluering i etterkant av øvelsen
- Tidspunkt og deltakerliste bør utarbeides
- Eier bør være til stede.

Videre drift av kapellet:

I Tananger kapell, er det betydelige utfordringer når det kommer til manglende vedlikehold og sikkerhet for bruker knyttet til brann og fall.

Tilstandsrapportene fra 2015 og 2018, sikkerhetsanalysen 2019 og branntilsynet 2020 gir dokumentasjon som tilsier at å fortsette videre utleie og bruk av kapellet bør avsluttes. Skal kapellet igjen tas i bruk må det avsettes nødvendige ressurser for vedlikehold og drift prioriteres.

7.5.2020

Jone Oltedal

Brannvern- og driftsleder for Tananger kapell